ekim 2004 / sayı:38 2.500.000 tl. kdv dahil kacak@leman.com.tr

-Çizerken bilmediğim birisi olmak istedim...

Feyhan Güver'den yeni bir albüm

Belçika 3.50 EUR France

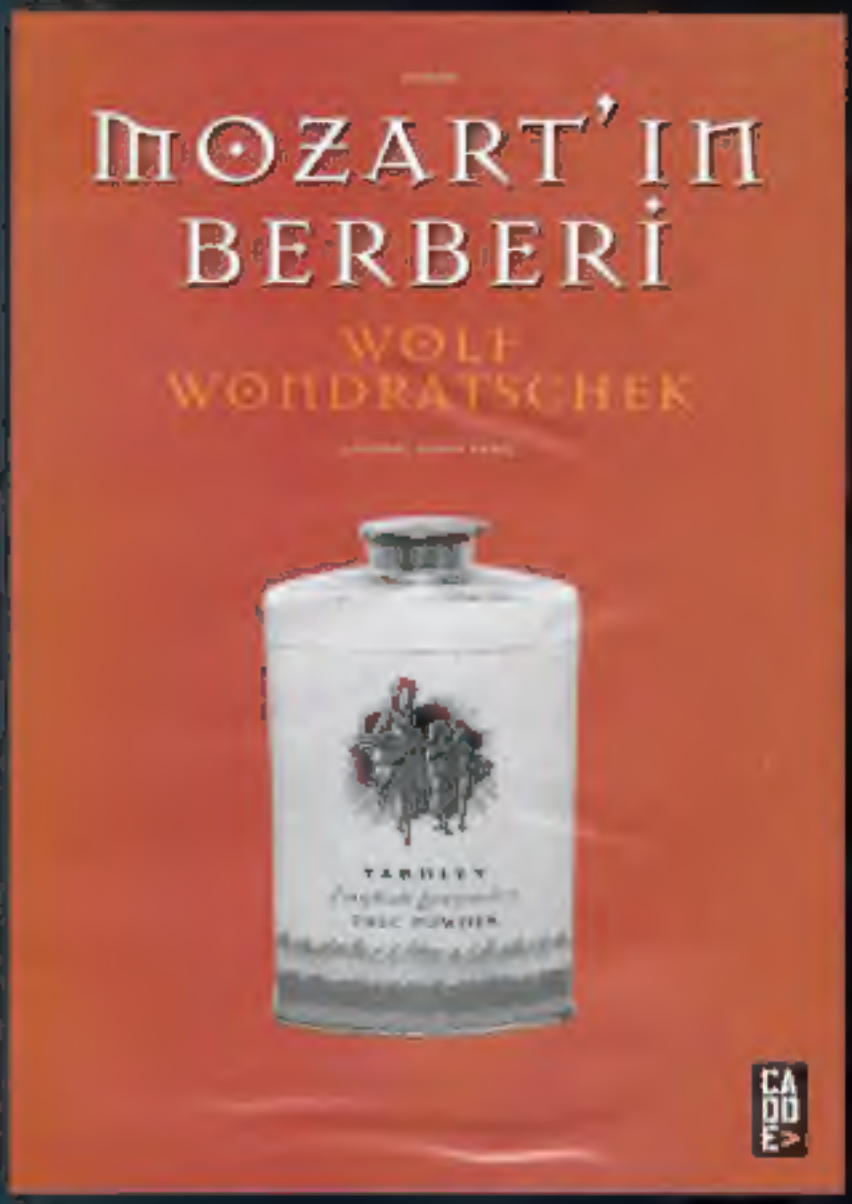

GÖÇEBELERİN, GEMİCİLERİN, FAHİŞELERİN... GÖLGESİ ALTINDA

BERBER, BU YALIN VE KESİN BİR TONU OLAN VE TUHAF BİR TEHDİT İÇEREN MESAJI BUGÜN HÂLÂ, ÜZERİNDEN NEREDEYSE BİR YARI İNSAN ÖMRÜ GEÇTİKTEN SONRA BİLE, EZBERE SÖYLEYEBİLİR, AMA HENÜZ ENİNE BOYUNA DÜŞÜNMESİ GEREKEN NEDENLER YÜZÜNDEN BUNUN ŞİFRESİNİ ÇÖZMEYE ÇALIŞMAKTAN ŞİMDİYE KADAR HEP KAÇINDI. ZAMANI OLMADIĞI İÇİN DEĞİL ELBETTE. AMA BUNU DÜŞÜNÜRKEN DÜŞÜNCELERİ BİR TÜRLÜ YERLİ YERİNE OTURMUYORDU; ONLARI BİR TÜRLÜ EHLİLEŞTİREMİYORDU. SONRALARI DA HİÇBİR ZAMAN DÜŞÜNCELERİNİ EHLİLEŞTİRMEYE UĞRAŞMADI. DÜŞÜNMEYE BAŞLADIĞI ANDA HÂLÂ KUMA YA DA SUYA DÜŞÜYOR. ALTINDA HERHANGİ BİR ŞEY, SAĞLAM BİR ZEMİN OLMUYOR, SÜREKLİ BATIYOR. DÜŞÜNCELERİNİN AĞIRLIĞI ALTINDA EZİLİYOR.

içindekiler

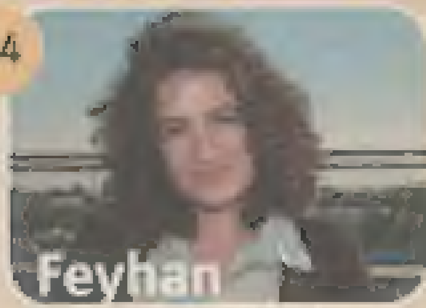

14 Feyhan Güver

10 Da Vinci'nin şifresi

18 Fahrenheit 9/11

>ilk söz ilk öpücük 45 nafer ermiş

>film icabı 26 mesut kara

34 özlem kumrular >akdeniz suyuna aşk hikâyeleri

46 Uğur Yücel

58 Cemal Din St. Petersburg'da on gün

kürşad oğuz

72 Ernest Hemingway

Sanatların en kolayı edebiyat/Oktay Taftalı/4
Calabar, 7 Ekim 2003/Paul Coelho/6
Sosyalleşen insan, sosyalleşen [illegible]/Metin Aksoy/7
"Zina"sız roman/Mehmet Ergün/8
Da Vinci'nin şifresi/10
[illegible] son mektup/küçük İskender/13
Feyhan Güver'le söyleşi/14
Fahrenheit 9/11/Kaçak Sinema/18
George Bush'u da [illegible]/21
Film İcabı/Mesut Kara/22
Bal-kan(lar)/Hasan Şen/24
"HALAL..." Endişesi/Orhan Uçar/26
İbrahim Toprak'la [illegible] söyleşi/29
Türk Aydınlanması Vicdanın [illegible]/Özgül Apaçe/30
Oyunlar ve Şekiller/Aslan Özdemir/32
Akdeniz suyuna aşk hikâyeleri/Özlem Kumrular/34
Arka Sokak/Özlem Kumrular/37
İlk söz ilk öpücük/Nafer Ermiş/45
Uğur Yücel ile söyleşi/46
İstanbul'da Kitap Fuarı/48
Almanya Haber/[illegible] Emre/52
İzmir İmbatı/Savaş Ünlü/54
Aşk ve Hamamböcekleri/İlker Karakaş/56
St. Petersburg'da on gün/Cemal Din/58
Küçük bir gövdeden bir dil hikâyesi/[illegible] Çakıllı/63
Sadık Yemni ile söyleşi/64
[illegible] Rafları/Tarık Kaya/67
[illegible] Kahve/Tahir Abacı/68
Kaçak Aktif/71
Ernest Hemingway/Kürşad Oğuz/72
Son söz/Zeynep Şehicatlı/76
Tersten Okuma/Yahya Kekin/78

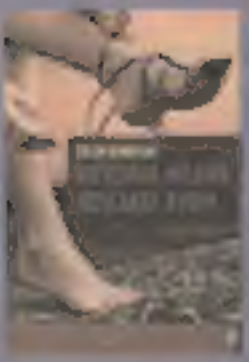

Cadde Yayınları
5 Ocak - 1 Ekim 2004

Cadde'de çoğalmak güzel

CADDE

KAÇAK YAYIN SÖYLEŞİSİ

KAÇAK YAYIN
BARTIN BELEDİYESİ
8. KİTAP FUARI'nda

8-12 Ekim 2004 tarihleri arasında düzenlenecek kitap fuarına Kaçak Yayın da "Edebiyat ve Yaşam" konulu söyleşiyle katılıyor.

Katılanlar: Mehmet Ergün-Aslan Özdemir-Kürşad Oğuz-Nafer Ermiş

Ayrıca Nafer Ermiş ve Esra Tayük kitaplarını imzalayacaklar

Yer: Belediye Cep Sineması Saat:16.00

KAYITLAR DEVAM EDİYOR

Kaçak Yayın Yazınsal ve Düşünsel Geliştirme Seminerler kayıtları devam ediyor. Büyük ilgi gören bu dersilkler **1 Kasım 2004** tarihinden itibaren yeniden açacak. Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da ücretsiz olarak düzenlenen seminerlere katılmak isteyenler bir kompozisyon kaleme alıp posta yoluyla Kaçak Yayın'a gönderecekler. Başvurular elden de yapılabilir. Kompozisyonların son gönderilme tarihi 30 Kasım olarak değiştirildi. Bu dönem için kompozisyon konusu **"ADA"** olarak tespit edilmiştir.

Başvurular için künyedeki bilgiler geçerlidir. Başvuranların zarfların üzerine **Kaçak Yayın "yazınsal geliştirme"** ibaresini koymaları rica olunur. Yazınsal geliştirme seminerlerine katılmak isteyenlerin, iletişim için gerekli bilgiler ile dört adet fotoğraf ve kısa özgeçmiş göndermeleri gerekmektedir.

varoluşçuluk ve materyalizm

Derya Sayın

oktay taftalı

Sanatların en kolayı edebiyat

Hayatım boyunca, memlekette aklıma hayale gelebilecek her türlü ortama, türlü çeşit sanat çevrelerine girdim, girmedim değil. Lâkin klasik batı müziği camiasından, yıllar boyunca topu topu ancak üç tane şan'cı arkadaş tanıyabildim.

Timur, Mustafa ve Haçik. Klasik Batı müziğini gözümüzde büyüttüğümüz nadir zamanlarda, öğrencilik yıllarında falan, sonu gelmez opera tarihi muhabbetleri yaparlık.

Ben, o yıllarda biz de inceden Hegel etkisi altındayız ya. Genç Hegel, opera tarihine özel bir ilgi duyarmış, biz de bu kanaldan Hegel'in gençlik yılları ile bir özdeşleşim kurma çabasındayız...

Yirmili yaşlar ve içimiz dışımız Batı kültürüyle dolmuş vaziyette. İlhan Usmanbaş'ın armoni kitabını okuyorum; kitabın girişinde *"ritme dayalı müziklerin ilkel müzikler"* olduğu yönünde bir ibare var. Yani Afrika, Asya halklarının müzikleri, duyuş ve vurma çalgıların ağırlıklı olduğu müzikler ilkel. Güzel. Batı kültürünün bağrısıkeleğinde doğuşluğumuz ve bize tanıtıldığı, propaganda edildiği biçimiyle, tüm batılı değerleri kendimizden aziz bildiğimiz zamanlar... Sanki naiflik var, saflık var, inanıyoruz böyle şeylere o zamanlar.

Timur ve Mustafa İstanbul Devlet Operası'nda sıkılıp yırtındı. Haçik ise şimdilerde Viyana Operası'nın seçkin bir sanatçısı. Bu arkadaşları görmeyeli yıllar ve yıllar oldu. Timur'un en son iki üç yıl önce *"bir terör aranıyor"* adlı gösteride rol aldığını, gazete ilanlarında görmüştüm. Uzun yıllardır, izini kaybettiğim bu arkadaşlar tesadüfen "Kaçak Yayın"a rastgelir de, bana bir mesaj yollarsa ne kadar sevinirdim kimbilir.

Neyse, şimdi gelelim esas meseleye. Ben memlekette hayatım boyunca, bir yanda sadece üç tane opera şarkıcısı tanırmışken, öte yanda tanıdığım, şak, roman ci, öykücü, senarist, sinemacı, vs. nin haddini hesabını unutmuş vaziyetteyim. Hele son yıllarda bu alanda geometrik bir artış göze çarpıyor. Demek ki, edebiyat ve edebiyatın türevi olan sanatlar, bu kadar çok insanın kendisini ifade etmesine olanak tanıyor.

İyi güzel de, kendisinde roman yazma, şiir dökülüme cesaretini gösteren onlarca arkadaş, ruhsal durumlarını, sanat alanında ifade etmek istedikleri zaman, niçin *"gideyim piyano güzel bir opera söyleyeyim, kendimi opera sanatçısı olarak anlamlara sunayım"* demezler de, kağıda kalemle sarılıp roman yazmaya kalkarlar? Bunu anlamış değilim.

Acaba şiir yazmak, öykü sıvamak, bir Monteverdi söylemekten daha mı kolay geliyor bazılarına?

Bir de oyunculuk, yönetmenlik meselesi var ki, aman dedirtir insana. Son yıllarda, nerede, kimse rastlasam aktör, aktrist. Reklam filminden tut da, 60'lı yılların fransız imitasyonu depresif yeşil filmlere kadar, ortalık bu arkadaşlardan geçilmiyor. İçlerinde bu işin eğitimini alanlar da var, türlü viz kurslardan mezun olup "aktörüm" diyenler de. (mankenlere hiç değinmiyorum.)

İyi de, güzel sanatlar akademisini bitiren herkes ressam olamazken, niçin oyunculuk kursunu veya okulunu bitiren herkes aktör, bunu da anlamak mümkün değil. Ben de 25 yıldır akademik felsefe'nin içindeyim, bin sayfa yazı yazdım, niye "filozof" olamıyorum acaba? Felsefeci deyip geçiyoruz işte, hepsi bu.

Sonra niçin illa ki oyunculuk, illa ki romancılık, illa ki yönetmenlik? Bakın biz, ortalıkta bir yığın oyuncu var, romancı var, şöyle bir git opera söyleyi ha, denilebilir ki, opera biraz ağır kaçıyor. Öyleyse git mapolitan söyle. Ne var yani, Özcan Deniz bile söyledi, söyleyemedi mi? Nedir yani, roman yazmak, "çiçekmiş" söylemekten daha mı kolay?

Kendisinde film yönetme yeteneğinin göreni, hatta Yılmaz Güney'e bile dil uzatmaya cesaret eden bazı arkadaşlar, Fransız imitasyonu yerli film çevirecekleriyle zaz bir mermer blokun yanında, David heykelinin imitasyonunu yapsalar, hem bize daha az ıstırap verirler, hem de böylesi, daha uzun mal olmaz mı? Sanatsa sanat, kendini ifade etmekse, kendini ifade etmek. İşte mermer blok, işte opera tarihinden binlerce partisyon, göster kendini, değil mi?

Günümüzde, memlekettaki bütün olağanüstü yetenekler, edebiyat, roman ve onun bir türevi olan sinemada toplanmışsa, sizlere de biraz tuhaf gelmiyor mu?

Bir de, bu olağanüstü yeteneklerin, ırgatlık kafamıza kakılarak pazarlanması olayı var. Bu da, bir başka eğlenceli hadise.

Genç bir arkadaş, kısa süre önce bir roman yazmış. Kişanlaşı semtinde yaşayan, orta-üst gelir grubuna ait üç kişinin hayatı oyunduğu bir mevzuyu anlatıyormuş. Yaklaşık iki ay kadar önce, hangi tv. kanalına çıktıysam bu gırtlak çocuk, ana haberlerde, gece haberlerinde, özel programlarda, dur durak bilmeksizin romanının tanıtımını yapıyor. Holding gazetelerinin müstesna sayfalarında da, bir yığın haber. On iki milyon insanın açlık sınırında yaşadığı memlekette, *"hüsnüaşçı romanı."* İşte dehâ budur, işte yaratıcılık budur. Başka ne olabilir ki? Olayın cereyanı, insanı kuzey kutbuna kadar kaçırabilir.

Geç yaşta girdiği edebiyat dünyasında, memleketin "seçkin aile ve şahsiyetlerinin" "ilkik" romanlarını yazan bir hanım sanatçımız var. Verdiği sayısız beyanatlardan anlaşıldığı kadarıyla: Bu hanım için de, edebiyat bir yaşam biçimi, adeta bir varoluş koşulu. Edebiyat

dünyasına geç adım atmasının sebebi ise, 12 Eylül öncesindeki sol ağırlıklı yayıncılık anlayışı imiş. Öyle söylüyor. Yakınlarda bir holding adına, Anadolu'da yürütülen kız çocuklarını okutma kampanyasının tanıtımını yapan kolajlama bir kitapla, hayli rüzgâr yaptı. Her fırsatta bilumum tv. programları, haber bültenleri bu hanıma yer veriyorlar. Akıllar, fikirler gırla... Ne bileyim, benzer örnekler, yurdumda saymakla bitmez.

Uydu yayın icat edildiğinden beri dünya tv'lerini izliyorum. Son on senede, **Peter Handke**'yi sadece iki kez ve toplam üç beş dakikalık bir süre için ekranda gördüm. Şimdi denilebilir ki, "İyi de arkadaş, *Peter Handke, bir 'çok satar' yazan değil ki, adam edebiyatçı."* E, o zaman alın size **Philip Roth**... Bütün dünyada milyonlarca satan bir yazar, üstelik akıl fikir derseniz; e, bizim dehâlar kadar olmasa da, adamda bir şeyler var hani...İzleyin çanak antenlerden, kablolardan. Bakalım **Roth**'un suretine kaç kez ekranlarda rastlayacaksınız?

Dünyada "çok satar" yazarlarının, edebiyatçı kimliğine bürünerek, edebiyat, sanat üzerine akıllar fikirler saçtığı, yegâne ülke olmanın gururunu yaşıyoruz vesselam!

Soytarılığın asaletini sınırların zorladığı bu ortamda, kapitalist Batı medeniyetine yönelttiğim eleştirilerde, zaman zaman insafsız davrandığım hissine de kapılmıyor değilim. Doğruyu söylemek gerekirse, o her fırsatta eleştirdiğim, **Proust**'ları, **Beckett**'leri, **Canetti**'leri, **Musil**'leri, **Bernhard**'ları yetiştiren batılı metropolitan burjuva kültürünün, sanatının ve edebiyatının, bizdekine benzer bir şaklabanlığa prim verdiğini, ne gördüm, ne de duydum.

Nedense, sözünü ettiğim deha yazarlarımızın, bu saydığım isimleri vb. okuyup okumadıklarından, anlayıp anlamadığından da asla emin olamıyorum.

Memlekette sapla samanın karıştırılması görevini amaçlı olarak yürüten kozmopolit medyamız. Toplumsal değerlere yer değiştirtme operasyonunda, başka ülkelerde görülmedik bir başarı sağlamış vaziyette.

Elbetteki, bu medya balçığına bulaşmama dikkatini özenle sergileyen, hakiki tiyatrocuları, hakiki edebiyatçıları konumun dışında tutuyoruz. Onların da, bu sahte dehâların cirit attığı ortamdan ve hakiki sanatçıların yanlış tanınmasına yol açan plastik örneklerden, ziyadesiyle sıkıldıklarını biliyoruz.

Evet, şu sıralar, memlekette yeteneklerin intikam alındığı yönündeki saptama doğrudur.

Yalnız bu sürecin çok eğlenceli bir başka özelliği var. Dikkati o noktaya çekmek istiyorum. Netice de eğlenmek bizlerin de hakkı, değil mi?

Bir örnekle açıklamaya çalışalım: Şimdi elbetteki bizim imitasyon soytarılarla kıyaslanamaz ama diyelim ki, bir **Britney Spears** star sisteminin güncel "produk"tu olarak piyasaya sürüldü. İş yapıyor mu, yapıyor. Giyimi, kuşamı, tarzı ve havasıyla bir moda yaygınlaştırıyor mu, yaygınlaştırıyor. Güzel.

Peki bu "produk"un, çıtı pıtı cüssesine giydiği sırtı, beli, göbeği açık "show" giysilerini ve benzerlerini sokaklarda, yağlı göbeği ve beli dışarı taşmış, iri kıyım bazı genç kızlarımız da, umursamaksızın giyiyorlar mı, giyiyorlar. Peki bu durum ne anlama geliyor?

İşte eğlence burada, eğretileme'nin pederşahı burada. Pervasız ve tombul kızların, göbek ve bel yağlarını, mini giysilerinden gelişigüzel taşırarak, sokaklarda artan sayıda gezinmeleri, **Britney Spears** imajının, balçığa bulandığı saattir.

Kapitalizm her zaman olduğu gibi, bir yandan "pazar için kitlesel üretim"le, kendisini "produkt" çıkmazına sokarken, öte yandan da, kendi kendini ayağından vuruyor.

Her sene, giderek her altı ayda bir, **Britney Spears**'lar yaratmak gerekiyor. Her yaratılan produk kendisiyle birlikte, bir özenti çürük, bir imitasyon balçık üretiyor. Sonra bu balçık sistemin ve aktörlerinin üstüne ayağına, üstüne başına bulaşıyor. Ve kurtuluş yok, pazar için kitlesel üretim sürdükçe, bulaşma kontrol edilemez biçimde, yapış yapış her tarafa yayılıyor, sıvaşıyor. Hedef kitle, kendisine sunulan tüketim unsurlarının anlamını bile algılamaksızın, çürüyor, çürütüyor.

Bizde edebiyatı, sanatı "pop"laştıranlar, medyatik yalamalığın, bilbeaid soytarılığının önünü açanlar, üretikleri balçığın bulaşma sürecini yaşıyorlar.

Mesela, çok satan ama az okunan bir yazarımızın rakip adayları, göbek yağlarını taşırarak caddelerde gezen kızlar örneğindeki gibi, Nişantaşı yazarları arasından çıkıyor.

Model, kendi takipçileri ve özentileri tarafından balçığa bulanmaktadır. Kapitalist pazar için, kitlesel üretimin, eğlenceli yüzüdür bu... Pervasızlığın, haddini bilmediğin arızı.

Neyse kafa şişirdik, gidip bir roman yazayım da kendime geleyim diyorum... Ama ortalık romancı kaynıyor... En iyisi bahçeye çıkıp, mahalleye karşı bir Rigoletto patlatayım da, sanatçı görsün âlemler.

Paulo Coelho

Caracas, 7 Ekim 2003

Sevgili Paulo Coelho,

Bütün kitaplarınızı okudum ve son kitabınız beni farklarıyla şaşırttı. Okurken, sırf bir kadın olduğum için, pek çok kereler durup ağlamak istedim. Tanımladığınız duyguları ve akıl karışıklıklarını yaşamak için bir hayat kadını olmak gerekmiyor.

Ama yine de izin verirseniz şunu söylemek isterim: Kadınlar hakkında bilmediğiniz şeyler olabilir. Hepimizin içinde Maria'dan (kitaptaki baş karakter) bir parça var, kimseyi incitmemek ve incinmemek için sürekli kendimize tekrar âşık olmayacağımız konusunda söz veriyoruz. Her seferinde de verdiğimiz bu sözden dönüyoruz ve hep pişman oluyoruz.

Ne tamamıyla iyi ne de tamamıyla kötüyüz.

Cinsel zevk bizim için hayattaki en önemli şey değil, ve belki de bu yüzden erkeklerin sandıkları gibi muhteşem orgazmları aslında pek az yaşadığımız gerçeğini nedenler gizlemeyi başarabilir. Bize seksten çok daha fazla zevk veren şeyin ne olduğunu biliyor musunuz? Yemek. Bir erkeğe âşık olduğumuzda bilmek istediğimiz ilk şey onun için hazırladığımız yemeği yiyecek mi, hepsini bitirecek mi ve beğenecek mi? soru su. Feministler bunu söylediğim için benden nefret edebilir ama erkeğinizin yemeğinizi yediğini görmek muhteşem bir şeydir! Ve siz kitabınızda bunlardan hiç bahsetmiyorsunuz.

Latin kadınlarının en büyük problemi hepimizin erkeğin sevgilimizin annesi rolüne bürünmemiz. Amaç sevgi, bir erkeğin bütün zayıf yönlerini affetmemizi (çünkü hepimiz her gün ona ne kadar güçlü olduğunu söyleyerek ile erkeğimizin zayıf olduğunu bilmek ve erkeğimizi zor zamanlarda evine, bize döneceğine inanmamızı ve onun hayatındaki en güzel şeyin ona bakan, onu şımartan kişiyle birlikte olmak olduğunu fark etmesini sağlar. Ama bir erkek, her ne kadar bir çocuk gibi sevgi ve şefkati arzuluyor olsa da, hep bir yabanı gibi davranır. Dürtülerinin ve gelip geçici tutkularının onu yönlendirmesine izin verir ve fiziksel olarak bizi terk etmese de ruhu pek çok kereler terk etmiş ve geri dönmüştür.

Bir kadın geçmişe dönmek umuduyla, her anı hayalinde yeniden canlandırarak yaşar; geçmişin çoktan yitip gittiği, zamanın artık değiştiği, kaybolduğu ve çok hızlı ilerlemeye başladığı gerçeği onu korkutur. Sadece biyolojik saatten bahsetmiyorum; aynı zamanda artık arzulanmadığını hissetmekten, sokakta yürürken kimsenin dönüp size bakmadığını fark etmekten bahsediyorum. Ve tabii bir de, bir daha asla birinin size gençliğinizde dokunduğu gibi dokunmayacağı, bir daha asla bir erkeğin gözlerinde erotik ya da - daha da ileri gidersek - pornografik bakışlar görmeyeceğiniz korkusu var.

Kadın romantiktir; ama her zaman erkeğin duygularını öldürmesine izin verir, zaten bir kadının kolaylıkla acımasız ve yıkıcı bir kimliğe bürünmesinin sebebi de budur. Duyguları öldürülen bir kadının artık kaybedecek bir şeyi yoktur.

Geçenlerde kadın arkadaşlarımla konuşuyorduk, hepimizin nasıl da huysuz ve yıkıcı olabildiğimizden bahsediyorduk. Arkadaşlarımdan biri şöyle dedi:

"Aslında öyle değiliz, daha da kötüyüz. Erkeklerin kalbi kırıldığında tüm silahlarını kuşanır, intikam almak, düşmanlarını öldürmek için terk edip giderler. Ama biz sevdiğimiz kişi tarafından incitildiğinde o zalimi geri döndürmek ve üstünün üzerine çöküp ağ dönmesini sağlamak için her türlü taktiğe başvururuz. Bizim intikam anlayışımız budur: Kendimizi deliler gibi özleyip geri dönmelerini sağlamak."

Yani kitabınızda bir kadının sesinden yazmaya çalıştığınızı biliyorum ve bence çoğu zaman bu konuda çok da başarılı olmuşsunuz. Ancak gerçek bir kadın görüntüsünden çok ideal kadın görüntüsü yaratmışsınız. Karakteriniz gerçekte olduğumuz değil de olmak isteyeceğimiz bir kadın.

Yine de bir erkeğin bir kadın gibi düşünmeye çalışmasını görmek çok önemli. Bu konuda çok başarılı olmayabilir ama bunun önemi yok, asıl önemli olan bunu denemesi ve diğer erkekleri de aynı şekilde düşünmeye yönlendirmesi.

14 yaşında bir erkek çocuğu annesi ve çoğu zaman bir erkek gibi düşünmekle suçlanan pek çok okurunuz **Maristela Ordoñez.**

Pireneler'den bir kasabadan, 14 Ekim 2003

***

Sevgili **Maristela,**

Keşke edebiyat eleştirmenleri de sizin hassasiyetinize sahip olabilse.

En iyi dileklerimle
Paulo Coelho

Soysuzlaşan insan soysuzlaşan kültür

Sanat eleştirmeni tıp doktoru Max Nordau'nun teorisine göre, insanlık gerek fizyolojik, gerekse ahlâki bakımdan soysuzlaşmanın bulağında...

"Soysuzlaşma" kavramı bir sekiz yüzlü yılların sonların da bazı sanat eleştirmenleri tarafından ortaya atıldığında şaşkınlık yaratmış ve tepkiyle karşılanmıştı. İşin tuhaf yanı o eleştirmenler, biyolojik bir alanda bazı tezler geliştirmiş ve soysuzlaşma teorisini ileri sürmüşlerdi. Ancak o sanat eleştirmenleri arasında **Max Nordau** adında bir tıp doktoru da vardı. **Nordau** insan soyunun gerçekten soysuzlaştığına inanıyordu ve bu alanda akıllara durgunluk verecek şeyler ileri sürmüştü. **Nordau**'nun soysuzlaşmaya yönelik tespitlerinden bazıları şöyleydi: Kısık gözler, tavşan dudaklar, dişlerin şeklinde ve konumundaki düzensizlik, sivri ya da yassı damaklar, perdeli ya da fazla parmaklar soysuzlaşmanın özelliklerindendi. Dahası da vardı: kulaklar kafadan bir testi kulpu gibi çıkıntı yapıyorsa, kulak memesi yoksa ya da kafaya yapışıksa aynı zamanda kulak helisi kıvrımlı değilse bu özellikler de soysuzlaşmanın en belirgin özellikleri arasında gösteriliyordu.

Bu ilginç fikirlerin babası **Max Nordau**, Budapeşte'de doğmuş, Paris'te tıp okumuş, 1883'ten birinci dünya savaşı dönemine dek gazeteci, düşünür, romancı, sosyal kuramcı ve öncül bir Siyonist olarak dünya çapında ün kazanmıştı. Nordau'nun ilk kitabı *"Degeneration" (Soysuzlaşma)* adıyla 1892 yılında yayınlandı. Yazar **Degeneration** adlı kitabında Fransız dekadanlarına ve İngiliz, Alman münelliklerine saldırıyordu.

Nordau'yu asıl kızdıran şey ise pek çok düşünürün soysuzlaşmanın süreceğini ve geleceği tehdit edeceğini kabul ettiği halde bu soysuzlaşmayı memnuniyetle kabul etmesiydi, bu düşünürlerin başında ise "bütün erkek ve bütün kadın" ortaya çıktıktan sonra biyolojik yıkım olacağını söyleyen Nietzsche geliyordu.

Soysuzlaşmayı ileri süren eleştirmenler ve düşünürlerin temel dayanağı evrim süreci ve insanın anne rahmindeki gelişimiydi. Embriyonun dölyatağındaki büyüme safhaları, farklı türlerin tek hücreli organizmalardan memelilere dek uzanan evrimsel gelişimine minyatür bir örnek olarak ele alındı. Biyolojik gelişimin sanatsal gelişimle paralel bir çizgide yürüdüğünü ve gelinen son evreden itibaren geriye dönüşün başladığını ve bu geri dönüşe de soysuzlaşma (phylogenesis) adı verilmişti.

Soysuzlaşan günah, zina

Dolayısıyla soysuzlaşma sadece insanlar üzerinde gerçekleşen bir değişim değildi Nordau'ya göre. Her alanda gelişen bir evrim olayıydı soysuzlaşma. Bu evrimin gelişim safhalarında sapkınlıklar söz konusuydu ve o sapkınlıklar özellikle Avrupa soyunu tehlikeye sokuyordu. Yani insanların yanı sıra sanatta, edebiyatta, yiyecek-içecekte, akla gelebilecek her konuda soysuzlaşma oluyordu. Elbette ki zinada da soysuzlaşma kaçınılmazdı.

Böylece, zina da soysuzlaşan insanlarla birlikte evrimini başlattığı noktaya geri dönüş yaşacaktı **Max Nordau**'nun ortaya koyduğu teoriye göre. Zina ya da diğer adıyla "eşini aldatmak" ya da "nikâhsız bir ilişkiye girmek" ne zaman başladı, nasıl başladı konusuna girmek saçma olur elbette. Ama geriye dönüldüğünde bir ya da iki yüzyıl önce zinanın tamamen suç olmasıyla birlikte cezasının da bir hayli ağır olduğunu biliyoruz. Evrim teorisi çerçevesinde düşünürsek insanoğlu düşünebilme ve kendini koruyabilme evresini tamamladıktan sonra (belki de) ahlâk duygusunu da geliştirmiş, böylece bazı davranışlar ahlâkdışı sayılmış, yasaklanmış. Yasaklanan davranışların çiğnenmesi (bunun adına zina diyelim) bir şekilde cezalandırılmıştır. Bu cezalandırma şekli evrim süreci işledikçe değişti ve günümüzde yasak ilişki "zina", dünyanın birçok ülkesinde artık suç olmaktan çıktı. Türkiye'de de suç olmayan zina, suç kapsamına girmesi durumunda, evrimini tamamlayan bu günah soysuzlaşarak geriye dönük evrimine başlamış olacak. Diğer bir deyişle, bir yüzyıl sonra zina suçu işleyenler bir yüzyıl önce nasıl cezalandırıldıysa o şekilde cezalandırılacaklar. Dolayısıyla bir süre sonra soysuzlaşan günah ve soysuzlaşan günahkârlar sokak ortasında cezalandırılırsa, hiç kimse şaşırmasın.

Kutsal saygınlık

Öte yandan soysuzlaşan günah zinaya insanoğlunun yatkınlığı ve bu günahı işleme isteğinin önüne geçilmeyeceği bir gerçek. 1930'larda çekilen, dönemin casus olaylarını konu alan ***Mata Hari*** adlı filmde; vatan, kutsallık ve şehvet kavramlarının yarıştığı bir sahne canlandırılıyor. Filmde **Greta Garbo**, ünlü bir casus olan **Mata Hari**'yi oynamakta ve Garbo'nun aşığı ise **Roman Navarro**'nun canlandırdığı **Alexis** adında bir subaydır. İki âşık günah işlemeye hazırlanırken **Alexis**, **Mata Hari**'ye: *"Seni kutsal şeylere tapar gibi seviyorum"* der. **Mata Hari**: *"Hangi kutsal şeyler"*, **Alexis**: *"Tanrı, ülke, onur, sen"*, **Mata Hari**: *"Ben en sonuncu muyum?"*, **Alexis**: *"Sen en önde geliyorsun"*, öpüşmeye başlarlar. **Mata Hari** daha az ışık ister ve bir mumu işaret ederek **Alexis**'e onu söndürmesini söyler. **Alexis**: *"O Meryem'in kandilidir, onu yanık tutmaya yemin ettim. Her şeyi yaparım ama onu söndürmeyi benden isteme"*. **Mata Hari**: *"Nasıl ben ilk sıradaydım. Ben gidiyorum"* der. **Alexis** mumu bakar **Mata Hari**'ye bakar koşup mumu söndürür: *"Bağışla beni Meryem"* der. Görünmeyen ışıcık, kutsal saygınlık ve ihanet.

İşte soysuzlaşma, kutsal değerler ve şehvet... Hangisi daha önde?

mehmet ergün
mehmet_ergun56@hotmail.com

"Zina"sız Roman?

Bir anda gündeme oturan "zina" tartışmalarını bir yana bırakalım ve bilinen bir gerçeğin altını çizelim. Bakışı ve yaklaşımı nasıl olursa olsun, bu tekinsiz konu / olgu, "zina", her zaman romancının ilgi alanı içerisinde yer almıştır. Türün duruk ürünleri arasında yer alan Fransız romanın ilk örnekleri düşünülsün. Choderlos de Laclos'nun *Tehlikeli İlişkiler*i, Stendal'ın *Kırmızı Ve Siyah*'ı, Gustave Flaubert'in *Madam Bovary*'si, Balzac'ın *İnsanlık Komedyası*'nın öğelerinin pek çoğu bu tekinsiz konu / olgu üzerinde yükselir. Rus, İngiliz, Alman, Amerikan yazınına uzanarak örnekleri daha da çoğaltabilir ve yelpazeyi iyice genişletebiliriz.

Benzer durum romanımız için de geçerli.

Gerçekten de Batılılaşma devriminiyle birlikte bir tür olarak yazınsal yaşamımıza katılan romanın ilk örneklerinden başlayarak "üçlü ilişki"ye, şu ya da bu ölçüde, romanda yer verilmiştir. *Yaşamak - / Talat Ve Fitnat*'tan günümüze yazılan romanlar arasında yapılacak kısa bir gezinti, "zina"nın "ana izlek" ya da "yan izlek" olarak ele alındığı romanların adlarının, ayrı bir yazıyı doldurabilecek nicelikte olduğunu gösterecektir. Nasıl ele alındığı ve sunulduğu, diğer bir deyişle de "Romanımızda "Zina"" ayrı bir inceleme, dahası "tez" konusu. Vurgulanmak istenen, dünya romanında olduğu gibi bizim romanımızda da "zina"nın önemli bir yer tutması burada.

Tam da bu noktada sormak kaçınılmaz oluyor:

Romancının "zina ilgisi"nin gerisinde yatan nedir?

Soruyu yanıtlamaya kalkışmadan önce romancının gündemini almamak, bir anlamda romancıyı "zinaperest" durumuna düşürmemek için belirtmek gerekiyor. Sanatçının "zina"ya ilgi göstermesi romanla başlamıyor. İlgi, roman öncesi türlerde de gözlemlenebilir. **Homeros**'tan **Boccacio**'ya uzanan süreçle ortaya konan verimlerde de, Şark'ın efsaneyi aniatır *Binbir Gece Masalları*'nda da "zina" ağırlıklı bir yer tutar. Ama roman, söz konusu olguyu, neredeyse, olmazsa olmazlar arasına katmıştır. Bunun olası nedeni ya da nedenleri sorunun yanıtı olacak.

Evet, romancının "zina ilgisi", "zinaperestlik"ten ileri gelmiyor. Böyle bir şeye olanak da yok zaten. Her romancı, "zina"ya kendi "ahlâk anlayışı"nın odağından bakar çünkü. Laclos'nun "zina"ya bakışı ile **D. H. Lawrence**'ın "zina"ya bakışı bir ve özdeş değil örneğin. Öte yandan yapılan da, olguyu benimsenen "ahlâk anlayışı"nın terazisinde tartmak değil yalnızca. Öyle olsa yazılanlar roman değil, "ahlâk kitabı" ya da "pendnâme" olurdu. Romancının "zina ilgisi"nin nedenini, romanın doğasında, toplumsal ilişkileri içerisinde "İnsan"ı yerme amacında aramak gerekiyor.

"ZİNA": "ÖTEKİLEŞTİRME"

"Zina", "evli bir kişinin eşinden başka bir kişi ile cinsel ilişkiye girmesi" olarak tanımlanıyor günümüz hukukunda. Buna göre "zina", "cinsel düzlem"de gerçekleşen bir "aldatma ilişkisi" oluyor. Eşlerden biri, aralarındaki "sözleşme"yi, "evlilik sözleşmesi"ni çiğniyor ve bir anlamda suç işliyor. Her suç gibi bu suçun da bir yaptırımı olacak kuşkusuz. Var da. Ancak yaptırım çağdan çağa, toplumdan topluma değişiyor.

Görüldüğü gibi "zina", üç öğeli bir ilişkidir. "Aldatan" (eş), "aldatılan" (eş) - "aldatma ediminde yer alan" (öteki). "Aldatan" (eş, "edimde yer alan"la, öteki) birlikte bir oyun oynuyor. Ancak bu oyunda, "aldatılan"ın (eşin) yeri yok. Bir sözleşme ile bağlı bulunulan ("aldatılan") dışarıda bırakılıyor. Dolayısıyla da "zina", "aldatan"ın "öteki"yle birlikte ya da "öteki" aracılığı ile "aldatılan"ı (eşini) "ötekileştirdiği" bir ilişki oluyor.

"Sadakatsizlik" temelinde yükselen böyle bir ilişkinin, olmazsa olmazı, "ikiyüzlülük"tür. "Aldatma"nın doğası gereği, "aldatılan" aldatıldığını bilmez çünkü. Bunu sağlamak için de "hiçbir şey yokmuş gibi davranmak", başka bir deyişle de "ikiyüzlülük" yapmak kaçınılmaz. "Sadakatsizlik"i sürdürmenin aracı oluyor burada "ikiyüzlülük".

SUNDUĞU OLANAKLAR

Yukarıdaki tabloya bakıldığında "zina", daha ilk adımda, "aldatan" kendi kendisi ile karşı karşıya getiriyor. "Sadakatsiz", ama sadakatsizliği bilinmiyor; edimini sürdürebilmek için "ikiyüzlülük" yapıyor, ama böyle davrandığı bilinmiyor. Buna karşılık o neyin nasıl olduğunu biliyor ve yaşamını bu bilginin eşiğinde sürdürüyor. "Zevk"in, "haz"zın bedeli, "sadakatsizlik"inin ve "ikiyüzlülük"ünün gölgesinde yaşamak oluyor. Ödenmesi pek de kolay olmayan, ama ödenmesi de gereken bir insani fatura bu. Onu ödemek zorunda olmak, başlı başına bir gerilim kaynağı. Bu gerilimin "aldatan"ın ilişkili olduğu çevrelere yansımaması ise olanaksız.

Gerilimin taşındığı ilk alan, "aile" oluyor. "Aldatan"ın sürdürmeye çalıştığı ikili ve "ikiyüzlü" yaşam [illegible]

Bu etkilerin zaman içerisinde üreteceği sorunlar ve onların insani düzlemdeki yansıları ise, ödenmesi gereken faturayı biraz daha kabartır. Faturanın kabarması, gerilimin katsayısının yükselmesi demek.

Gerilimin taşındığı ikinci alan, "toplumsal çevre" oluyor. Geçerli ahlâk anlayışının onaylamadığı bir edime yer olmak, "aldatan"la toplumsal çevresi arasındaki ilişkileri de etkilemeye başlar. Bu etkilerin tetikleyeceği toplumsal tepki ise, ödenmesi gereken faturanın iyice kabarmasına yol açar. Faturanın kabarması, gerilimin katsayısının daha da yükselmesi demek.

Görüldüğü gibi "zina" yalnızca "zevk"ten "haz"dan örülü bir süreç değil, aynı zamanda "aldatan"ın kendisi, ailesi ve toplumsal çevresi ile yaşamak zorunda olduğu gerilimli bir süreçtir de. Etkileşim içerisinde katsayısı sürekli yükselen gerilim ise, toplumsal ilişki ağı içerisinde "insan"ı anlatmayı amaçlayan romancı için büyük olanaklar içerir. Ama "zina"nın romancıya sunduğu olanak bunlarla da sınırlı değil. Dikkate alınması, hesaba katılması gereken bir başka nokta daha var: "Aldatma"nın "beslendiği temel", böyle bir edime girilmesinin gerisinde yatan nedenler. Kişiden kişiye değişen ve edimi vicdanda haklı kılmanın ya da en azından ussallaştırmanın araçları da olan bu nedenler, kişisel / toplumsal açılımlar için son derece elverişli bir zemindir.

Seçtiği, vazgeçtiği ve göze aldıklarıyla insanın kendini dolaysız biçimde ortaya koyduğu "cinsel aldatma"ya romancının kayıtsız kalamamasının gerisinde yatan temel neden, sunduğu bu olanaklar oluyor işte. Kıskançlık, sahip olma isteği, erk arayışı, kin, nefret, öç alma, yeğlenmeden alınan tat, sevgi, şefkat... gibi pek çok "insani olgu"nun içerili olduğu cinselliğin ahlâki yönden onaylanmayan bu biçiminin, sıralanan "insani olgular"ı kuşatma açısından romancının iştahını kabartması ise son derece doğal ve o ölçüde de anlaşılır.

İMKÂNSIZ ROMAN (MI?)

Yazın tarihinin verilerine bakılırsa "zinasız roman" neredeyse "imkânsız roman" oluyor. Ancak bunun nedeni, bir kez daha yineleyelim, romancının "zinaperest" olması değil, toplumsal ilişkiler ağı içerisinde "insan"ı anlatmakta "zina"nın sunduğu olanaklardır. Diğer bir deyişle romancı, kişilerini çizmek ve toplumsal oluşum karşısındaki tutumunu etene kemiğe büründürmek için "zina"ya el atıyor ve bu amaçla onda içerili olan olanaklardan yararlanmaya çalışıyor. Söz konusu olgunun odağa alındığı ya da izlekleri arasında yer aldığı romanların sayıca çok olmasının gerisinde yatan budur işte.

"Zina"nın olanaklılığını kavrama açısından romanlardan ve dolayısıyla da romancılardan öğrenilecek çok şey var.

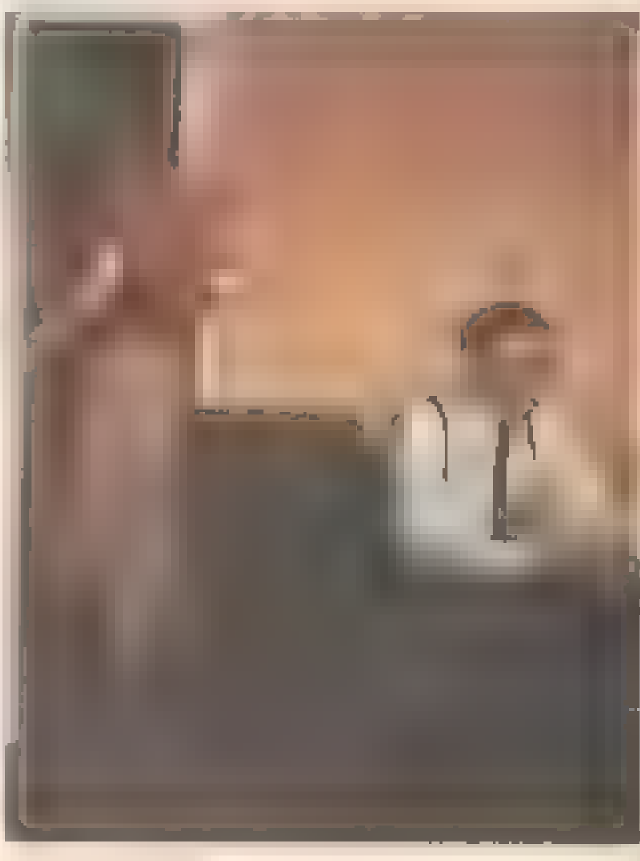

Da Vinci Şifresi hakkında bazı gerçekler

Dan Brown'un "Da Vinci Şifresi" adlı kitabının orijinal adı [illegible] ABD'de Dan Brown hakkındaki gerçeği bulmak için hummalı bir çalışma başladı. Kitap [illegible] Çözüldü." İşte kitap hakkındaki kurgu ve gerçekler

Dan Brown: Da Vinci'nin "Son Yemek" resminde İsa'nın yanındaki kadınsı görünen kişi Maria Magdalena'dır, genç havari Yohannes değil.

Gerçek: [illegible]

Dan Brown: İsa ve Maria Magdalena bir "V" oluşturması için [illegible] kadın [illegible] Yusuf [illegible] "M" [illegible] Leonardo onun Maria Magdalena olduğunu anlatmak istemiş.

Gerçek: Resmin ünlü olmasının nedeni sadece kişilerin üçlü grup halinde kümelenmesi ve havarilerin mimik ve hareketleri değil [illegible] Petrus, Judas ve Johannes [illegible] Judas [illegible]

sadır. Bu yüzden de İudas'ın yüzü gölgede kalmıştır ve İsa'ya dönük değildir. Leonardo kişilerle [illegible] sında bir tiplik oluşturmaya uğraşmış ve [illegible] [illegible]

[illegible]

nelik ile Johannes ile İsa'nın arasındaki boş alan da İsa [illegible]

5- Dan Brown: İsa Meryem Magdalena ile evliydi. Bu yüzden ikisi de birbirlerini tamamlayıcı özellikler için de temsil etmişlerdir. İsa Mavi bir cübbe giymiş bir kişi ve Meryem Magdalena: Kırmızı bir örtü altında mavi bir giysi

Gerçek. Kişilerin tamamlayıcı giysiler [illegible] alışılmış bir biçimdir ve o zamanlarda [illegible] Katolik Kilisesi açısından Dan Brown'un [illegible] bunun karşılığı "ispat edilmek" [illegible] örneğin İncil'lerde Meryem'in, Markos'un Luka'nın ve Johannes'in bölümlerinde bakmak gerekir İsa'nın evliliğinden hiçbir yerde söz edilmez, ne bu [illegible]

6- Dan Brown: Meryem Magdalena ve İsa sadece evli olmakla kalmayıp çocuk sahibi de olduklar –Fransa'daki Merowing hanedanı onlardan türemiştir

Gerçek. Yeni Ahit kayrak olarak kabul edildiği sürece Matta bölümünde (19,10-12) İsa dulluğu olarak bekar hayatı yaşadığını tasdik eder. O zamanlar Yahudi toplumu genç erkeklerin evlenmesini şart koşmasına rağmen Meryem Magdalena İncil'deki, lakabını bu erkeklerden (baba, koca, kardeş) değil de vatandaşı olan tek kadındır – o adın [illegible] kentlerinde bir yer olan Magdala'dan al [illegible] ve Matta [illegible] dinlerinde ve Kilise tarafından kabul edi [illegible] Philip incil'inde" İsa ile Meryem Magdalena arasında bir cinsel ilişkiden bile söz edilir. Genel olarak bakıldığında [illegible] cinselliğin birbirine karıştığını gösteriyor. Bu metin Chrétien de Troyes ("Perceval" ya da "Le Comte de Graal") adlıyla bir [illegible] ilkmiştir. Bu döneme ait Şövalye gelenekleriyle bu dönemden kalan metinlere bakıldığında, fantezi sınırlarının ortadan kalktığı görülür. Ayrıca Brown burada tartışmalı iki yazar olan Michael Baigent ve Richard Leigh'in (Henry Lincoln ile birlikte) "Kutsal Gral ve Mirası" (1997) adlı kitabına izledi [illegible] yolun izinden gitmekteydi.

7- Dan Brown: Kutsal Gral Meryem Magdalena'nın rahmini temsil eder, onun yoluyla İsa'nın "kanı" mirası olarak bırakılmıştır

[illegible] Gral avcıları Baigent ve Leigh [illegible] mesini şifrelenmiş "Sang real" [illegible] ve İsa ile Meryem Magdalena'nın evlilikleri ile ilgi [illegible] guya dayanak olarak "Legenda Aurea" ("Altın Efsane" Dominikan Rahip Jacobus da Voragine [illegible] püler olan dini içerikli bir halk [illegible] göre Meryem Magdalena güney Fransa'da ölmüştür. (Buna karşın Yeni Ahit'te Meryem Magdala-

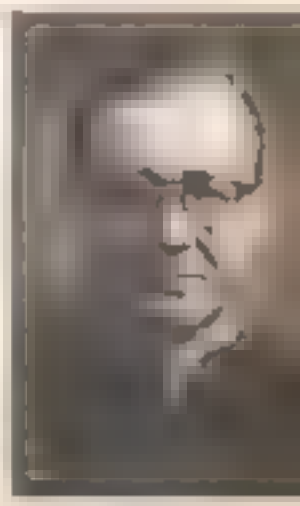

[illegible] Escaya

na'nın sonuyla ilgili bir bilgi yoktur). Kutsal Graf'ın İsa'nın Son yemekte havarilerine kanını verdiği çanak olarak ilk tasvir eden kişi **Robert de Boron**'dur. Graı Efsanesi **Wolfram von Eschenbach**'ın "Parzival" (1200 civarı) metninde ele alınan Artus olayıyla çok yakın ak[illegible]abadır. Ama Graı, di[illegible]ğer efsanelerde de, çarmıha gerilme sırasında İsa'nın kanının toplandığı çanak olarak ortaya çıkar.

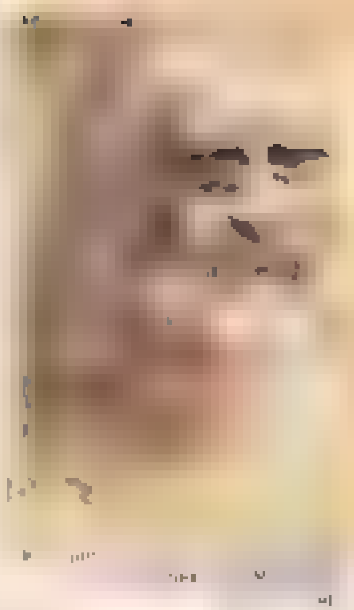

Esrarengiz "Mona Lisa" Leonardo'nun genç bir adamken yaptığı kendi portresi mi?

6. Dan Brown: Leonardo da Vinci'nin "*Mona Lisa*" tablosu şifreli bir mesaj içermektedir. Tablonun ismi "AMON L'ISA"nın anagramıdır (harflerin yerleri değiştirilerek elde edilen yeni kelime). Bu da Mısır Tanrısı Amon ve Isis'in, yani erkek ile kadının birleşmesi anlamına gelir.

Gerçek. Ronesans ressamları genel olarak tablolarına isim vermezdi. "*Mona Lisa*"nın [illegible] 40 yıl sonra ressam **Giorgio Vasari** [illegible] "Mona" adını verir; bu da "Madonna"nın kısaltılmışıdır ("donna" = İtalyanca kadın, Fransızca'sı ise "madame"). "*Mona Lisa*"da söz konusu olan kadın muhtemelen Lisa di Antonio Maria di Noldo Gherardini) [illegible] tüccar **Francesco del Giocondo**'nun karısıdır. Bu yüzden, 1503-1505 yıllarında yapılan tablonun bir [illegible] adı da "*La Gioconda*"dır. Ama Leonardo'nun [illegible] ya da erkek bir sevgilisi de söz konusu olabilir. Çünkü [illegible] **Leonardo** [illegible] sık sık bu tablonun **Leonardo**'nun idealize edil[illegible] (E[illegible] ke Linda Buchholz: *Leonardo da Vinci. Hayatı ve Eserleri 1999*).

7. Dan Brown: "Prieuré de Sion" **Maria Magdalena**'nın kemikleri ni Louvre müzesinin girişindeki piramidin altında saklayan ve gizli "Sang real" bilgisine sahip olan ve yüzyıllardır varolan gizli bir tarikat[illegible] ama da bu tarikatın büyük ustalarından biridir.

Gerçek. Burada Fransız komplo teorisi yazarlarından [illegible] **Pierre Plantard** oyuna katılıyor [illegible] **Dan Brown** [illegible] li yapıyor: "*Roman'da kullanılan bütün belgeler gerçeğe uygun olarak verilmiştir*". Ardından "Stern" şunu ekliyor: "*Doğru. Stern de 1983'de Hitler günlüklerini aslına sadık ola*[illegible] gerçek [illegible]" Benzer [illegible] **Plantard** [illegible] "Prieuré de Sion" [illegible] Ma[illegible]nesi'nde bulunan belgelerin kaynağı **Plantard**'dır. Ama bu belgelerin hiçbiri orijinal değildir. Ayrıca Fransa'daki St-Julien-Genevois bölgesi [illegible] "Prieuré de Sion" un **Pierre Plantard** ve **André Bonhomme** adlı biri tarafından kurulmuştur. Ayrıca **Plantard**'ın [illegible] **Mösyö Plantard**'[illegible] Fransız kralların halefi olduğunu "gösteren belgeler" de bulunmuştur. "Prieuré de Sion" **Brown** tarafından Ku[illegible] Haçlı [illegible] desinin hizmetinde bulunduktan sonra Tapınakçılar [illegible] **Kral IV. Philipp** [illegible] Papa V. **Klemens** [illegible] ve Rodos Şövalyeleri'ne devrediyor.

8. Dan Brown: "Opus Dei" "Prieuré de Sion"un en sert muhalifidir ve İsa'nın gerçek yaşam hikayesinin yayınlanmasını önlemek için elinden geleni yapmıştır. "Opus Dei"nin Roma'daki [illegible] lideri olan şahsın [illegible] gerekir.

Gerçek. "Opus Dei" (Latince "Tanrının Eseri") Katolik [illegible] **Josemaria Escriva de Balaguer y Albas** [illegible] son derece tutucu ve tartışmalı bir tarikattır. "Opus Dei" kendi kendine acı çektirmeyi de içeren tutarlı bir Hıris[illegible] "Opus Dei" [illegible] **Papa II. Johannes Paul**'un [illegible] en azından kişisel olarak değer verdiğini ve diğer Ka[illegible] **Josemaria Escriva**'nın 2002 yılında Papa II. **Johannes Paul** [illegible] Dei resmi [illegible] **Dan Brown**'un açıklamalarına karşı çıkma ka[illegible] aldığını açıklamıştır.

küçük İskender

Şapşalım benim!

[illegible] gibi [illegible] bütün buçuk yataklarından kalkıp [illegible] Köy kokmak isterdim. Ucaktan korkmak. Ucaktan korkmak. Ve korkulanımın bedenini, sabah ezanının makhemenda uykusu henüz açılmamış bir müezzinin rüya ile Allah arasında çoktan unutulmuş bir çürük gibi tek başına açılmasını, çürüğün [illegible] bekledim. Gömülmeye başladım. Bir insanın mezarı dünyaya [illegible]

[illegible] unutulur. İnsanlar unutulu unutulu şiirler yazılır.

[illegible] böyle, sonra bembeyaz bir entari giy tüyden hafif: mülük yeline o [illegible] bana benzeme Angel. Kütleme, öfkelenme, kalıtmı ve durma. [illegible] dolularında dil bu sabah. Ağzın az aralık, gözlerin az aralık: son [illegible] küçük mutluluklar peşinde koşan şairlere ver. Yüzünde [illegible] olsan bile

bana benzeme Angel!

Feyhan Güver

Çizerliğe nasıl başladın diye klasik bir soruyla start alsak, herhalde abes kaçmaz

Röportajlarda biraz gerilirim, ben de bu röportajı anlıdık biriyle yapacağım diye sevinmiştim.. En kazık sorudan başladın.. Çizerliğe ne zaman başladım; aslında tam olarak bilmiyorum. Çünkü çizmeden önce o ruhun oluşması lazım. Okuduğum çizgi romanlardan mı, takvim yapraklarının arkasındaki karikatürlerden mi, ya da daha çocukken çok severek okuduğum çocuk dergilerinden mi kaptım bu ruhu, bilmiyorum... Gerçi çizgiye ve sözlere her zaman alâkam vardı. Elime geçen her şeyi okurdum mesela... bakkaldan aldığım kese kağıtlarını (eskiden gazetelerden yaparlardı) açıp okuduğumu hatırlıyorum. Liseyi bitirdikten sonra çok yoğun mizah dergileri okumaya başladım.

Liseyi de köyde mi okudun?

Hayır, yatılı okulda. Belki de benim karikatürist olmamın sebebi de o yatılı okula gitmem olmuştur. Bana hiç bitmeyecekmiş, asırlarca sürecekmiş gibi gelmişti. Oradan üniversiteye gitmek yerine, şiddetle köye dönme fikri vardı kafamda.

Döndün mü?

Döndüm ve hiçbir şey olmak istemedim. Ama yine de üniversite sınavında sırf ne iş yapacağımı tam olarak bilmediğim bir bölüm yazdım ve kazandım. Antropoloji.

Gittin mi peki oraya?

Hayır, köyde kaldım. Ama ben artık o eski ben değildim, beni anlıyorsun değil mi Kenan.... Neyse Aslancığım, işte köye döndüm, çok sıkı fıkı olduğum arkadaşlarım vardı, onlarla çok güzel bir köy

hayat yaşıyordum ... kar... kavsiye hakışmalı platonik aşklar, imeceler, çeyizler, danteller... Fakat ... Hem onlarla birlikteyim hem de çok başka bir yerdeyim aslında. Çünkü daha orta okulda *Suç Ve Ceza*'yı okumuştum, Jerzy Kosinski'nin Boyalı Kuş'unu okumuşum, artık iflah olur muyum? Çeyizler danteller ikna edebilir mi beni artık... Başka türlü bir şeydi benim istediğim

Ne istedin...?

Belirsiz şeyler istedim hep aslında. Bilmediğim şeyler, mesela öğretmen ya da hemşire olabilirdim. Ama hiç de hevesim yoktu... bilmediğim bir şey olmalıydım işte... Bu duygularla karikatüre başladım... bu belki de genetik bir şey, mesela erkek kardeşim de çok başka bir dalda eğitim almasına ve çok da başarılı olmasına rağmen ısrarla zaman ayırıp resimle uğraşıyor.

Karikatüre başladın, nasıl gelişti peki?

Çizdiklerimi mizah dergilerine postalamaya başladım. Bazıları yayımlandı. Cevap filan yazdılar, üç yıl kadar böyle sürdü ve 92'de Limon'da şöyle uzun, ince bir köşem oldu. İki yıl kadar köyden sürdürdüm ...

Neden iki yılı bekledin?

...

Allen hâlâ orada mı, onlar da karikatürlerine konu oluyor mu, nasıl buluyorlar çizdiklerini?

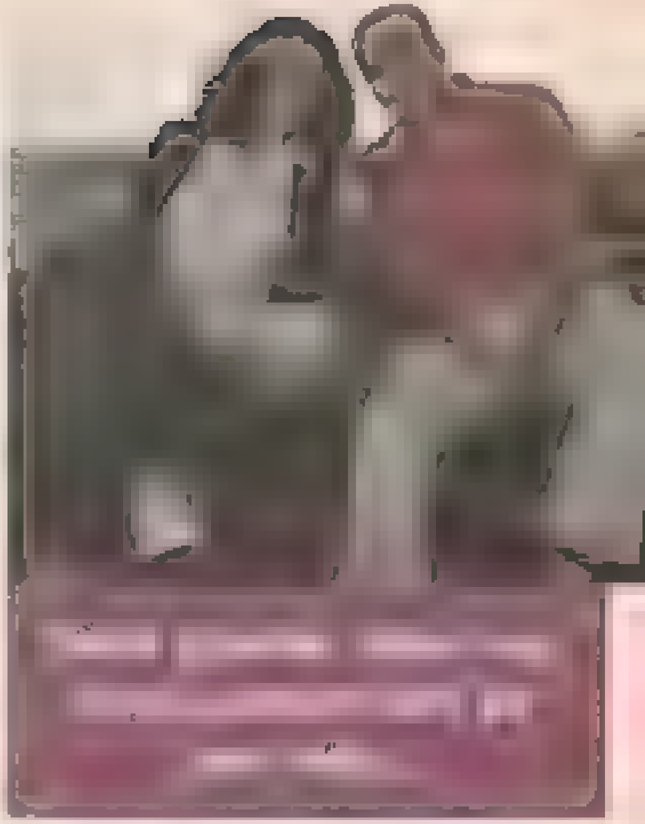

Annem hâlâ orada. Onları da sonuna kuyorum zaman zaman, birebir değil tabii ama çizdiklerim de bir noktadan çok benim karikatürlerimdir aslında. Karşıdan bakıldığında sanki bir köy var ve ben gidip oradan o esprileri alıyormuşum gibi görünüyor. Tamam, temelde köyde yaşadım, köyü çiziyorum, kaynağım orası ama hiçbir köyde de bu kadar espri olmaz.

Babam çizmeye başladığımdan beri her hafta dergiyi alır ve çok beğenir, eğlenir söyler zaten bu konuda bana hep destek olduklarından dolayı üzerimizde aile baskısı olmaması bizim kendi yolumuzu bulmamızı sağladı. Beraber olmaktan keyif alan bir aileyiz ve bu yüzden yazılan her hafta sonu köye

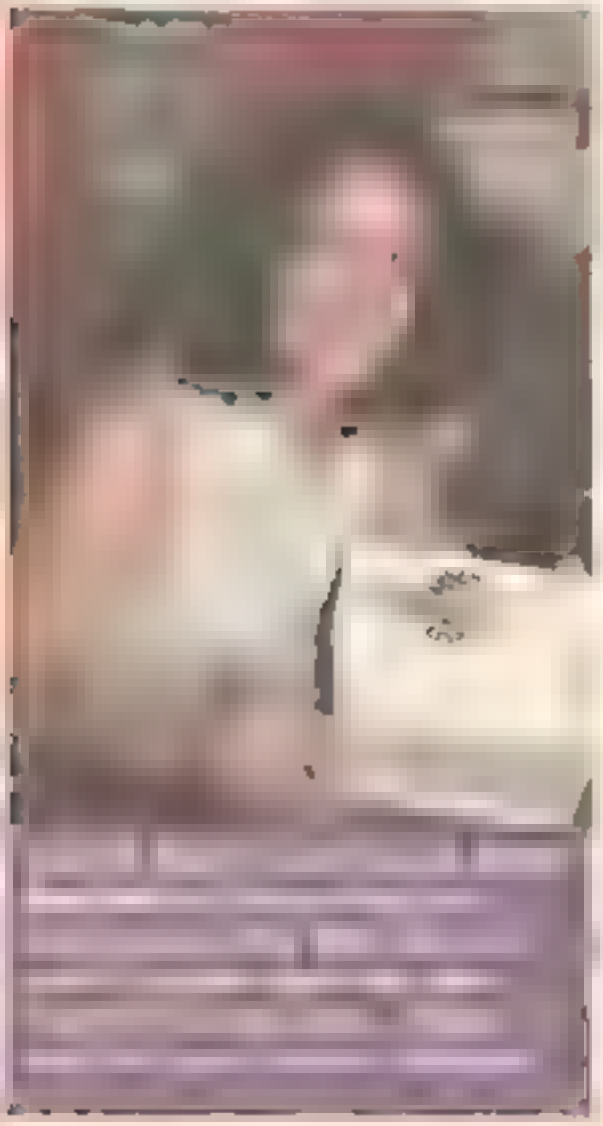

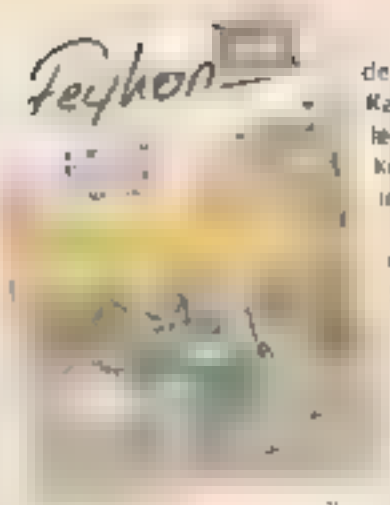

de toplanırız.

Karikatürlerindeki ezik kadınların bile hep bir çıkış noktaları var bir şekilde, hep bir mutlu son var esprilerde...

Dediğim gibi işte, bu realiteyi çizmiyorum, aslında ben nasıl isteyorsam öyle oluyor. Karikatür ve espri için bir yerden bir dive çıkması lazım ama aslında yere basan bir taraf da var, çünkü köyde yaşayan kadınlarda sevdiğim bir taraf [illegible] daha yalındır. Öyle kendini gizlemeye çalışmaz, pısırıklık yollara sapmaz, davranışlarında daha doğrudan daha net, tavrını içinden nasıl geliyorsa aklına ne geliyorsa, öyle koyar ortaya. Bu hayat karşısındaki bir şekilde şehirli insanlar biraz daha temkinlidirler.

Bir gün bu kadınların şalvarlarını çıkarıp bir kentli gibi giydirip İstanbul'a getirmeyi düşündün mü?

Valla ben getirdim aslında, ama gelenler başka tarzda çizdiğim karikatürlere kaçıyor [illegible] eskisi gibi olmayacaklar. Şehirli tipler zaten var. Köyü çizmem özel bir şey oldu... çizgimin sesini, rengini oluşturdu. Sen de bilirsin, karikatür çizmenin en zor yanı kendi tarzını oluş[illegible]

Karikatür öğrencilerin şehre gelince artık eskisi gibi olmayacaklar dedin... Sen de değiştin mi?

Dediğim gibi, köydeyken daha yalın bir hayat var ve şehirde yalınsın, şehir daha karmaşık daha yaralayıcı, o yüzden sen de kendine başka tarzlar kurup zırhlar kuşa[illegible]

Ama ne kadar değişsen değiş, o seni oluşturan ilk çocukluk, gençlik dönemlerin hep arkandan gelir... Aslında sen özünde aslında olmuşsundur sen artık da sonra kiler hep giysidir... bu kadar uzun soluklu köy karikatürleri çizmemin nedeni de budur belki.

Yeni çıkan kitabından bahsetmedik.

Bahsetmedik yahu... Ben olmuşum kuru

Bush'un utancından başka utançlara: Fahrenheit 9/11

"Bu filmin evrensel olarak söylediği tek söz Amerikan askerlerinin fakir aile çocuklarından oluştuğu ve dünya üzerinde her zaman imtiyazlı bir kesimin rahat yaşaması için gerçekten kötü durumda olanların kendilerini feda ettiğidir. Bu ayrıntı dışında film Amerikan halkı için yapılmış siyasi propaganda niteliğindedir."

"Uydurma bir [illegible] *na bir başkan seçildi. Şimdi de bizi uydurma nedenlerle sav*[illegible] *nin Bay Bush, utanın."* İşte bu sözlerle tanıdı[illegible] [illegible] **Michael Moore** [illegible] **"Fahrenheit 9/11** [illegible] **Moore** [illegible] **Moore** [illegible] **Fahrenheit 9/11** [illegible] ...mak yerine öncelikle **Moore**'u, **Moore** yapan geçmişine [illegible] **Moore** [illegible] ...la kazandığı ünün etkisi çok büyük. Kendini bir şov [illegible] **Fahrenheit 9/11** [illegible]

"Bowling For Columbine / Benim İçin Silahım" [illegible] ...eklenmeyecek kadar etk[illegible] ...dışında, şaşırtıcı ve eğlencelik tavrı [illegible] **"The Awful Truth / Korkunç Gerçek"** adlı [illegible] ...da. Üstelik kendisi de Amerikalıydı. Ve işte asıl [illegible] kelimede yatıyor: "Amerikalı". **Moore**'un [illegible] **Moore** [illegible] **Moore** [illegible]

şini sinyorlu. Bir kurmacaydı artık yaşanan belgeselin gerçekliğinden kopmuş

Moore'un tavında görülebilen bu Amerikanyâr hiç kimse ortaya çıkıp tepki vermiyordu. Amerika'ya eleştiri getirildiği olması herkesi memnun etmiş ve rahatlatmıştı. Evet rahatlatmışa, zira dünyanın "hassas dengeleri" gereği kimse ciddi eleştiriler getiremiyordu Amerika ya. Onun kendi içinden çıkan muhaliflerinin yanında olmak yeterliydi, bu muhalefet iç tövsel bir iş görmese de işlevsel değildi, çünkü yaptığıyla izleyenleri de rahatlatıyordu. İnsanları eyleme geçirmek haksızlığa uğramak, çaresiz olmaktır çoğu zaman. O kadar çaresizsinizdir ki artık bir tepki vermek istersiniz Oysa **Moore** 'şov' tarzında bu tepkileri bizim yerimize veriyor Hem de karşısındakini aptal konumuna düşürerek komik durumlar yaratarak. Yarattığı komik durumlarla birlikte tehlike de başlıyor aslında, çünkü bu bir şekilde insanlarda adalet duygusu uyandırma, gerekenin yapıldığını düşündürme riskini barındırıyor Böylece haksızlığa duyulan öfke de yine haksızlığı farkettirmeye basitleştirilmiş oluyor

Diğer önemli nokta ise silahların aynı olması. Bir sistemle yine onun silahlarıyla mücadele edersenız onu haklı çıkarmış olursunuz Yani yanlış olan o sistem değildir, sadece uygulamada bazı hatalar vardır Açık açık bunu söylemeseniz de o sistemin yöntemlerini kullanırsanız, en azından bilinçaltında bu etkiyi bırakırsınız. Metin ne söylerse söylesin bir sistemin araç ve yöntemleriyle yapılan eleştiri istemeyerek ya da istemeyerek yine o sisteme hizmet eder

Henüz ***Fahrenheit 9/11*** piyasaya sürülmeden önce If Bağımsız Film Festivalinde de gösterilen **"The Corpo-**

Moore

adamların sistemlerine karşıyım ve onları yok etmek istiyenlerdenim ama nasıl oluyor da benim filmlerim büyük dağıtım şirketleri pazarlıyor? Çünkü bu adamların inandıkları hiçbir şey yok. Benim filmlerimin onlara para kazandıracağını biliyorlar. Tek amaçları kâr. Kâr edeceklerini bilseler kendilerini sallandıracak ipi bile satarlar. Ve ben o ipi çekenlerden olmak istiyorum." Bu laflar da şirketlerin ruhu kâr edebildi

inanı hiç düşünmeden söylemiş olmalıydı. Çünkü o zaman lar henüz ciddi bi eleşiri ile karşılaş

kış toplamıştı. Oysa yukarıda belirtildiği gibi daha önceki tavrı incelendiğinde de şimdiki eleştirileri hakeden zeminin aslında o zaman da var olduğunu rahatlıkla görebiliriz. Ancak ne olduysa oldu ve şuları

aniden tersine akmaya başladı. **Moore** birdenbire dağıtım zorluğuyla karşılaştı. Avrupa'da alınabilecek en büyük ödüllerden biri'ni alırken bir yandan da olumsuz eleştiriler duyuluyordu

Öncelikle ***Fahrenheit 9/11*** öncesinde **Moore**'un "Amerikalılığını" farketmek için görünenin ardına bakmak gerekliydi Söylemine bakıldığında açık bir Amerika muhalefeti görülürken, söylemin yöntemi incelendiğinde altta yatan yapı deşifre edilebiliyordu. Oysa bu filmde anlatılanlar artık **Moore**'un gerçek bir "Amerikalı" olduğunun açık bir kanıtı. O bir Amerika muhalifi değil, Amerika'yı yöneten **Bush**'un muhalifi, Amerikan sisteminin değil yönetiminin hatalı olduğunu düşünüyor. Ona göre ülkesinin halkı haksız bir saldırıya uğratılmıştır ve bunun sebebi **Bush**'tur. Sonrasında gelen Irak Savaşı da yine **Bush** yüzünden masum Amerikan insanlarının ölmesine sebep olmaktadır. Filmde Irak'ların çektiği haksız acılara küçük bir bölümde değinilmiştir ki, bu bölüm de birçoğumuzun gözyaşlarını tutamadığı tek sahnedir. Böyle küçük değinmeler dışında asıl sorun Amerika'nın iç meselesi olarak irdelenmektedir. Suudlilerin kötülüğü bir yargı olarak ka-

Bush

Terör dair mevcut söylemi olduğu gibi kabul etmektedir ne onu doğuran gerçek nedenler ne de Amerika'nın **Bush** öncesinde de dünyada yürüttüğü politikaların durumla yarsıması umurundadır

Filmin yöntemi de **Moore**'un genel tavrından daha ırak. Yani kendini ön planda tuttuğu söylenemez yapılamıyor Çünkü karşısındaki herhangi bir insan değil, **Bush**. Yani yanına birebir sokulup burnuna mikrofon dayamak maalesef mümkün değil. Bu durumda yönetmenin elinde kalan 'başrol oyuncusunun' daha önce çekilmiş görüntülerini kullanıp üstüne metin giydirmek. Bu yöntem de **Bush**'un 11 Eylül saldırılarını öğrendikten sonraki yedi dakikasının görüntüleri dışında istenilen etkiyi yaratamıyor Saldırgan, pervasız ve bir o kadar da ilave olarak **Moore**, ulaşabileceği alanlar daraldıkça daha pasif ve neredeyse üzüleceğimiz bir konuma düşüyor Öyle ki **Bush**'a karşı koyup, oğlunu kaybetmiş bir anneyi bolca ağlatıp, elinden tutup Beyaz Saray'a uzaktan baktırmaktan öte et olmuyor Hatta yer yer Amerika'ya özenmemize bile neden olabiliyor Örneğin

Saray'ın önünde ırkçı bir kadının hiçbir müdahaleye maruz kalmadan çadır kurup protesto yaptığını görünce, insan bir an kendini kaybedip "vay be işte özgürlükler ülkesi" diyebiliyor

Filmin dağılmasının

durdurulmaya çalışılması bu açıdan bakıldığında hiç şaşırtıcı bir şey değil. Çünkü bu sistemin adamları asla Moore'un sandığı kadar aptal değiller. Daha önce Moore'un muhalefetinin onlara zarar vermeyecek boyutta olduğunu bildikleri için filmlerini rahatlıkla dağıtıyorlardı. Tıpkı Vietnam üzerine yapılan onlarca özeleştiri filmi gibi sistemin sürmesi için belli dozda eleştiri şarttır. Tabii ki eleştirilerin de yine kendi kontrollerinde olması şartıyla. Ama söz konusu olan ticari ilişkiler içinde oldukları başkanları ve hedef de Amerika'nın iç işleri olunca işler değişti. Çünkü yapılan kabaca bir Amerika eleştirisi değil, seçimleri doğrudan etkilemeye yönelik bir çalışma. Kısa vadede sonuçlarını gösterebilecek bu duruma karşı hemen tedbir alındı. Kendilerini sallandıracak ipi almaktan kaçındılar. Çünkü bu defa Bush tüm olaylara rağmen dokunulmaz oluşunun her an hissedilmesiyle içimizde bir haksızlığa uğrama duygusu uyandırıyordu. Bu ise yaklaşan Amerika seçimleri için tehlike demekti.

İşte Amerika bu tehlikeyle birlikte Moore'a karşı harekete geçti. Bush yanlısı olanından olmayanına her kesin Moore için eleştirileri vardı. Filmin Bush'un ekmeğine yağ sürmesinden korkanı da vardı, Bush'a seçim kaybettireceğinden korkanı da. Peki bizde ne oldu? Bugüne kadar ağzı açık, hayranlıkla Moore'u seyredenler birden bire eleştirilerini sıralamaya başladı. Özellik Amerika'da eleştirilerin yükselmesinin hemen ardından. Çok şükür "aydınlarımız" yabancı dil biliyor da hemen çevirilere boğuyorlar bizi. Ne gerek var hazır varken yenisini üretmeye.

Fahrenheit 9/11 bir eleştiriyse Bush içindir, bir tehditse Bush'un seçim sonuçları içindir. Bush'un filmde de devam eden "utanın" haykırışı Amerika'ya değil Bush'adır. Bu filmin evrensel olarak söylediği tek söz Amerikan askerlerinin fakir aile çocuklarından oluştuğu ve dünya üzerinde her zaman imtiyazlı bir kesimin rahat yaşaması için gerçekten kötü durumda olanların kendilerini feda ettiğidir. Bu ayrıntı dışında film Amerikan halkı için yapılmış siyasi propaganda niteliğindedir. Bu korkunç savaş bizim için Amerikan seçimlerinde birbirinden özde hiçbir farklılığı olmayan iki partiden hangisinin kazanacağından daha hayati bir mesele. Oysa henüz bu durumun farkında gerçek bir muhalefetimiz yok. Eleştirilerimiz bile ithal. Moore bile herşeyin bir oyun olduğunu vaaz etmek isterken biz bunların gerçekler olduğunu farkedemedik. Bırakalım Moore kendi ülkesi için gerekli muhalefeti yapadursun, biz artık acilen kendi muhalefetimizi üretelim. Kurda kuşa yem olmadan.

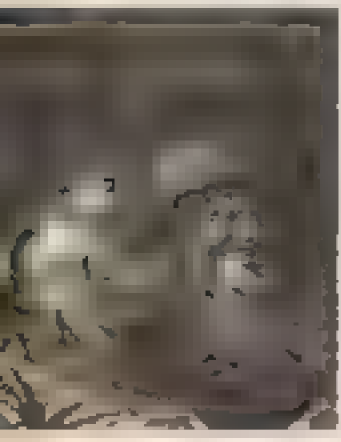

Aradığımız o tek, ilk ve son cevap

makber

George Bush'u da öldürdüler

Amerikalı yazar Nicholson Baker son romanı "Kontrol Noktası"nda öfkesini, hızlı ve vurucu bir kurguyla ifade ediyor.

Irak savaşına delice öfkeli olan Jay bir karar alır: Amerika Birleşik Devletleri Başkanına suikast. En iyi arkadaşı Ben onu bu fikrinden vazgeçirmeye çalışır. Görünen o ki Amerika Birleşik Devletleri'nin açığı bu savaş ortalığı dalgalandırmaya devam ediyor.

Ben: *Bunu yapabileceğine, kafan basıyor mu?*

Jay: *Evet, hem de birçok şekilde. Uzaktan kumandalı yarolayıcı makaslarım var. Küçük cdlere benziyorlar, ama son derece keskinler. Kısacası öldürücüler ve çok durdurulamaz.*

Ben: *Acımasız öldürücü makaslar.*

Jay: *Kesinlikle evet. Gerçek çelikten. Bunun dışında başka yöntemler üstünde de çalışıyorum. Uranyum bloklar, demirden toplar.*

Ben: *Başkanı parçalayacak mısın?*

Jay: *Gerekirse, evet.*

İşte size kitaptan bir konuşma kesiti. Washington'da bir otelde [illegible] başkanı öldürmekten bahsediyorlar. Bu konuşmalar El Kaide militanlarının konuşmalarına benzemiyor, komik bir kurguyla, hatta iki saf kahramanın konuşmalarına yer verilmiş. Romanın kırılma noktası şöyle başlar; psikolojik problemleri olduğu bilinen kahraman Jay, eski arkadaşı olan Ben'i otel odasına buluşmak üzere davet eder. Ben onun ağır bir depresyonda olduğunu ve intihar et-

mek istediğini sanmak üzere. Ama [illegible] Jay onu başka projelerinin olduğundan bahseder. Irak savaşından dolayı oldukça öfkeli olduğu George Bush'a suikast düzenlemek istemektedir ve bu konudaki nedenlerini ve görüşlerini sohbet sırasında Ben'e aktarır. Jay'in farklı projeleri vardı. Keskin makaslardan, uranyum bloklar, Dick Cheney'in pantolonuyla boğmaya kadar uzanan geniş bir suikast planı.

Nicholson Baker sık bir polemikçi. Bu uyarlama kitap ise onun 1992 yılında yazdığı Vox adlı kitabından alınmış. Bu roman birbirini tanımayan iki kişinin telefon konuşmaları üstüneydi. Ve toplumda geniş yankı uyandırdı. 1994 yılında yazdığı kitabı *"Le Point D'orgue"* ise seksüel açıdan olduk[illegible] göze battı. Bu kitap zamanı dondurup tanımadığı her keşi zevk için soyan bir adamı anlatıyordu. Eleştirmenler bu pornografik kitabı yerden yere vurdular. Ama bu kitabıyla ilk kez Baker politik bir [illegible] kırdı. Bu kitapla Baker insanların günlük hayatta yaşadıkları konusunda hiç bir sınır tanımaksızın, engelleri hepsinin üzerine giderek [illegible] göze çarpmayan, ya da bilerek basıp geçtiği noktaların üzerinden geçerek kendini katıyor. Nicholas Baker'in farklılığı, onun gerçekten garip, absürd, bunun yanı sıra [illegible] derece dikkatli bir bakış açısı getirmesinde. Ve onun tüm bu özelliklerini bir ara bulabileceğiniz kitap ise *"Check Point"* (Kontrol Noktası). Bu kitapta, [illegible] yansıtılmadığı öfkenin patlaması ortaya çıkıyor.

Bu kitap insanların duyguları üstüne bir pencere açıyor. Kahramanlarının ağzından Irak savaşının etkilerini ve Bush'un dünya işlerine bu denli karışmasının ne denli kötü izlenimler uyandırdığını bizlere anlatıyor. Kesinlikle ironik bir kitap. Jay komik bir şekilde, (aslında [illegible] Bush'un [illegible] yönlendirerek) ama kızgın, Bush'un Atlantik'in iki yakası insanları üzerindeki yıkıcı etkilerini ifade ediyor.

Açık seçik iş başındaki bir Başkana öfkesini ifade eden Baker'in bunu yaparken [illegible] aştığı düşünülebilir. Ama yine de sonuç olarak kitap insanda iyi bir tat bırakıyor. Tüm okurlar kitapta kullanılan politik [illegible] bile değiller. Çünkü Baker politik görüşlerini Jay'in ağzından aktarırken çan çalmıyor. Ama bir kesinlik var, o da "bu alkolik petrol orospusu onu [illegible] bilmeyerek" diyen kitapla Beyaz Saray katilin Jay olduğunu bilecek belki de, ama bu ölüm ne makastan ne de tüylerden gelecek.

(Adnan Özer-Esra Taylük)

Film İcabı

mesut kara

Neredeyse her mahallede bir yazlık sinemanın olduğu ... şey öylesine ... ki, insanlar beyaz

... iyiler alkışta, gösterilen yoğun sevgiyle ödüllendir... ile kötüler ise ... taşlarla, kalelara vurulan sopalar

Bu alenen intihar!
Yaşa... ...çalışıyorlar

... tarafını ... sesini ... Akarturk'la, Ümit Tokcan'la, Şakir ... eğitimde programları dinlemeyi

...leyiği Levent Kırca'la, Metin Fundun'la, Köksal Engür'lü

... oğlanına kadar geniş bir yelpazede

İlk defa gömleğin ... yapımların ... kendi taleple... ...den yaratmaya devam etti. Oysa kolay değildi. Bir yaşam ... Bazen bir biyografi yazarının kendi ömrünü de adadığ...

...ağlatılıyor, hayatlar meyting uğruna harcanabiliyordu

Nebil Özgentürk de ... çok çabuk fark ... ve ... görek

Türkan Şoray belgeseli de ayrı ... bir davayla "hırsızlık"la

... Türkan Şoray metinleriyle

... Arslan Erbil ... Muzaffer Mungan ... Türkan Şoray ... "Sultan'ın Gözleri" ... Nebil Özgentürk ... Türkan Şoray ...

Nebil Özgentürk ...

... Türkan Şoray ... Arslan Erbil ... Seçil Bilker ...

Bu Yudum İnsan ...

... Yeşilçam'da Unutulmayan Yüzler* ...

Unutulan Yıldızlar ... Anılardaki Yıldızlar ...

... Nebil Özgentürk ...

... unumuyda yaşarız ... Nebil Özgentürk ...

* Yeşilçam'da Unutulmayan Yüzler Birinci Baskı Porselen Yayınları, ... sayfa, İstanbul; İkinci Baskı, Alfa Yayıncılık Ekim 2005, İstanbul

Yılmaz Güney ve Erkan Yücel ...

... Yılmaz Güney ... Erkan Yücel ...

Yılmaz Güney ...

Vedat Sayar ...

Yılmaz Güney ...

Yılmaz Güney ve Erkan Yücel ... Cetin Öner ...

... Yılmaz Güney ... Erkan Yücel ... Endişe filminin gösterimi ...

Cetin Öner ... Yılmaz Güney ...

Yılmaz Güney ...

... Erkan Yücel ... Yılmaz Güney ...

... Vedat Sayar ...

BAL-KAN(LAR)

Balkanlar nerededir?

Kolay bir coğrafya sorusu gibi görünse de, farklı kaynakların sunduğu farklı tanımlar bunun hiç de basit bir konu olmadığını gösteriyor. Ekonomik, siyasal

ığı ile öne çıkan ve geçiş noktası olma özelliği vurgulanan bu bölge, kesin tanımları tercih eden coğraf

Siyasal ve ideolojik kaygılar ortadan kalkınca düşünülen "Balkan" coğrafi açıdan da belirsizlik ifade eden bir alan oluşturuyor.

Güvenilirliği tasdik edilmiş bazı kaynakların Balkanlar Yarımadası için önerdiği tanımları gözden geçirelim. Le Petit Larousse Illustré (1993), yarımadanın kuzey sınırı olarak Sava ve Tuna nehirlerini gösteriyor. Böylece Arnavutluk, Bulgaristan, Yugoslavya, Slovenya, Hırvatistan, Yunanistan ve Türkiye'nin Avrupa kısmı Balkan ülkesi olarak tanımlanmış oluyor. *Encyclopaedia Britannica* (1998) ise Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Yunanistan, Makedonya, Moldova, Romanya, Slovenya ve Yugoslavya'yı (Karadağ ve Sırbistan) Balkan ülkesi olarak tanımlıyor ve Türkiye'nin bir bölümünün Avrupa'da yer almasına rağmen Balkan ülkesi olmadığının altını çiziyor. Üçüncü bir kaynak, *Compton's Interactive Encyclopedia* (1998) Balkanlar'ı Arnavutluk, Bulgaristan, Yunanistan, Romanya, Türkiye'nin Avrupa kı Slovenya, Hırvatistan, Bosna-Hersek, Yugoslavya ve Makedonya'dan oluşan bir bölge olarak gösteriyor.

Coğrafi tanımı bile tartışılan bu bölgenin kültürel ve kimlik açısından kesin tanımlara sokulması daha da zor olacaktı kuşkusuz. Kendilerini tüm Balkan halklarından ayrı tutan, ülkelerini Slav denizinde bir Latin adası olarak gören Romenler örneğin, Balkanlı olmaktan pek coşku duymamaktadır. Onlar için, Türklerden veya Bulgarlardan farklı olarak, "Balkan" sözcüğü heyecan yaratmaktan çok olumsuz sezdirimler içermektedir. Yunanlılar da, Avrupa medeniyetinin değerlerine beşiklik etmiş olmakla övünerek, kendilerini ilkel, barbar Balkanlar'dan çok uygar Batı'ya yakın hissetmişlerdir. Avrupa Birliği'nin ilk Balkan üyesi olmaları bu özgüvenlerini daha da pekiştirmiştir. Balkanlar'da Avrupa değerler bağlamında öz-kimlik oluşturma süreci ise farklı bir soruyu gündeme akla

Balkanlar Avrupa'da mı?

Balkanlar'a eşdeğer olarak "Güneydoğu Avrupa" teriminin kullanıldığına göre bu sorunun coğrafi anlamda yanıtı evet'tir ama, günümüze damgasını vuran Avrupa Birliği tartışmalarının da gösterdiği gibi, bu sorunlu bölge Avrupalı olmaktan çok uzaklarda. Batının gözünde taşralı bir "Avrupalı"dır Balkanlı. Balkanlılar, Avrupalı olmaya çalışsalar da, daha batılı olmak için birbiri ile yarışsalar da hâlâ olgunlaşmamış topluluklardır. Balkan halkları onun bilge gözünde, gelişimlerini tamamlamamış "Avrupalı"lardır. O yüzden şiddeti severler, özlerinde kana susamışlık vardır. Drakula'nın soyundandır ne de olsa. Sürekli çatışmalarının nedeni de bu ilkel dürtülerdir. Ona göre

NATO'nun Sırbistan'ı bombalamasından önce Associated Press Ajansı'nın web sayfasında olayla ilgili şöyle bir "açıklama" göze çarpıyor: "Balkanlar'da nesiller boyunca süren çatışmaların nedeni Sırpların Hırvatlardan, Karadağlıların Müslümanlardan, Müslümanların Makedonlardan, Makedonların Arnavutlardan nefret etmesidir. Tüm bu etnik grupların paylaştığı tek bir şey vardır: Balkan Yarımadası."[2] Başka ortak noktaları aramak kışkırtıcılıktır. Savaşı anlatmaya çalışan bu diplomata göre Balkanlı'nın mozaiğini oluşturan etnik ve dini farklılıkları basite indirgeme, tarihi ve kültürel yapıyı yok sayma çabaları ortak bir eğilim oluşturuyor Balkanist söylemini be

Balkanlı kimliği

Oysa tarihi süreç Balkanlı kimliğinin farklılık ve benzerliklerle baş etme ilkesi ile kurulu olduğunu göstermiştir. Yazar ve yayıncı **Michael Ignatieff**'in 1993 Yugoslavya savaşı izlenimleri de bunu doğruluyor:

"Sırp askerleri ile konuşuyorum... onlara dışarıdan bakınca Sırplarla Hırvatları ayıramadığımı söylüyorum. Sizi böylesine farklı kılan nedir? Konuştuğum adam haki ceketinin cebinden bir sigara paketi çıkarıyor. 'Bunu görüyor musun? Bu Sırp sigarası. İleride ise Hırvat sigarası içiyorlar... Siz yabancılar da bir şey anlamıyorsunuz' diyor ve omzunu silkerek Zastava marka makineli tüfeğini temizlemeye başlıyor. Ama sorduğum soru rahatsız ediyor, böylece birkaç dakika sonra tüfeğini oturduğu ranzanın üzerine atıyor ve 'Bak şimdi anlatayım. O Hırvatlar bizden üstün olduklarını sanıyorlar. Kendilerinin şık Avrupalılar falan olduklarını sanıyorlar. Ben sana bir şey söyleyeyim. Hepimiz Balkan pisliğinden ibaretiz.'"[3]

Yukarıdaki pasaj, bir ulusal kimliğin farklılık ilkesi üzerinde kuruluşunun mekanizmasını da açıkça gösteriyor. Benzerliklere rağmen ("Hepimiz Balkan pisliğinden ibaretiz") farklılıkları belirleyici bir güce sahiler. Buradaki farklılık dışarıda bırakma yoluyla (Eğer Sırpsan, Hırvat değilsindir ya da tersi) ve semboller üzerinden gerçekleşir (iki tarafta farklı sigaraların içilmesi).[4]

Bir Bulgar araştırmacı da Balkanların iki kültür, iki din arasında bir köprü olma özelliği üzerine kurulan [illegible] *bir kavşakta karşılaşır ve birbi[illegible] yanından geçerler. Balkanlar'da ise, karmaşık bir temas-çatışma sü[illegible] dinsel veya ideolojik dokt[illegible] ideoloji [illegible] farklı kılar. [illegible] bölgesi değ[illegible] bşkilerinin ins[illegible] edildiği bir mekandır. Birçok [illegible] un vererek ödediği yüksek bedelbudur. Bundan dolayı, köprü ve kavşak gibi metaforik yaftaların açığa çıkan ideolojik tutumların ve onlardan doğan stratejilerin gözden geçirilmesi gerekir.*[5]

(Devam edecek)

---

[1] Adrian Cioroianu, "The Impossible Escape: Romanians and the Balkans" *Balkan as Metaphor*, ed. Dusan Bjelic ve Obrad Radic, The MIT Press:Cambridge, 2002, s. 209

[2] www.ap.org/apnews/center [illegible] 19 Şubat 1996.

[3] Ignatieff, Michael, *The Narcissism of Minor Differences*. Pavis Center Inaugural Lecture, Milton Keynes, The Open University 1994.

[4] Woodward, Kathryn, yay. haz., *Identity and Difference*. Londra: Sage Publications, 1997 s.9

[5] Tsvetana Georgieva, "Hora Bogove na Balkanite." Balkanistic [illegible]

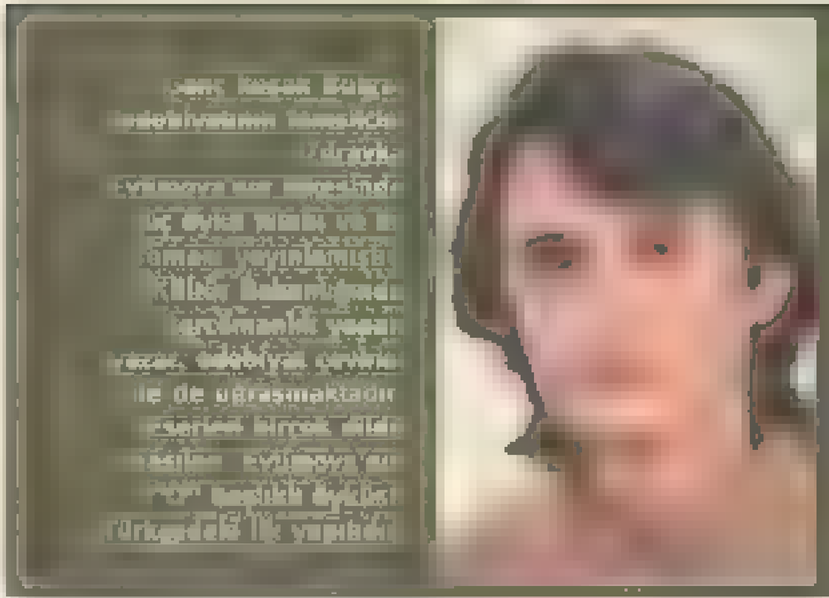

Soğuk, sıradan bir akşamdı. Tam da o gün Velin'in "Dinle, bir [illegible]

[illegible] da yalnız Sofya'dan dönmek üzereydi, onlar için lezzetli bir şeyler pişirmeliydi. Velin, sessiz sedasız salonda oturuyordu. On sekiz yıl [illegible]

[illegible] biliyor musun?" dedi hemen. "Çünkü Mariya'ya ayrılığımızın üçüncü gününde başka birisini bulacağımı söyledim." Vesela otuz üç yaşındaydı, ondan dört yıl büyüktü. Suskun bir kadındı, aralarında da pek konuşmuyorlardı. Evlerinde insan değil, mobilyalar yaşıyordu sanki. Önce Vesela kendisi gitme kararı aldı. Velin, Mariya'nın fotoğrafın [illegible]

[illegible] suz doğdu ve en büyük mutluluk acı oğulları bir bir gelip hapar [illegible]

[illegible] rasta tanışan yapmadan ayrılması gereken yabancı birisiymiş gibi bu [illegible]

[illegible] lin'in kendisi de, çünkü o evin bir parçası olmuştu, salonun her za [illegible]

[illegible] ğullarından bir yıl sonra ikinci oğlu doğdu. Velin istediği her yere gidebiliyordu. Ta ilk başdan beri tüm maaşını cebinde taşıyordu. Sabahları masanın üzerine biraz para bırakıp çıkıyordu, hepsi bu kadar. [illegible] lkinden sonra yine "Bir kadından hoşlanıyorum." dedi. Yıllardır bu [illegible] ını beklemesine rağmen Vesela birden ürktü. Çocuklar yine üniversiteye girdikleri için ne olacağını düşünmek bile istemiyordu. Yalnız kalacaktı. Hem de yapayalnız. Ama bu kıyametin sonu değildi, olmamalıydı. Vesela sessizce sofrayı kurdu, ekmeği kesti ve "Gel, yemek [illegible] " diye bağırdı. O, her zamanki gibi gelip sofraya oturdu. Maden ocağında çalışıyordu ve eve yorgun geliyordu. Vesela'nın, öğret [illegible]

[illegible] olarak. "Mariya boşandı." dedi aniden Velin. Vesela tek soru bile sormadı. Sadece gözlerini ona doğru yöneltti. "Yine bir araya gelip gelmeyeceğimizi sordu." Uzun zamandır bu an için hazırlanıyordu. Velin'in şımarık kadınlardan hoşlanmadığını biliyordu. Ama bu kadar da kötü olacağını hiç düşünmemişti. "Ona [illegible] şey dedim [illegible]" diye mır [illegible] dandı Velin. Vesela oğulların önünde nasıl mutlu numarası yapacağını düşündü. Velin'in sesi ona doğru yöneldi, üzerinden geçip onu [illegible]

[illegible] dedim... Bunu yapamayacağımı söyledim," dedi Velin. "Senden hoş [illegible]

Bulgarcadan çeviren: Hasine Şen

orkun uçar

"HAYALet" Endüstri!

Son zamanlarda kitapevlerinde yaratıklarına, çizgibeli büyücülerin, kılıçlı kahramanların, güzel kadınların, ejderhaların kapaktan süslediği raflar dikkatinizi mi çekiyor? Bu kapakların size sunduğu hayal gücü diyarlarına, öykülere endişeyle ve "Bunlar saçmalık!" diye mi bakıyorsunuz? Veya size yabancı, sizi dışında bırakan bazı önemli gelişmelerin ayak seslerini mi duyuyorsunuz?

Adlandırmaktadığınız şey bir çağın [illegible] gelişi olabilir mi?

Bundan böyle size bu dünyanın kapısını açacak, o kapının ardındaki gizli, anılar tanıtan yazılar yazacağım... İlk yazımızda sizlere: gotik punk, siberpunk, steampunk, fantastikkurgu, highfantasy, epik fantezi, dark fiction, hip gibi kavramlar arasında yitip gitmeden bu dünyaya giriş referansı vermek istiyorum

"Lafla Peynir Gemisi Yürütmek"

Çocukluğumda ebeveynler iki şeye çok karşıydı: çizgi romanlara ve hayal kurmaya... Hayal kurmak, her zaman için yapılması gereken, somut ürünler koyan işleri engelleyen, asla para kazandırmayacak zararlı bir aktiviteydi. Bize ideal olarak şunlar gelecek, derslere çalışmak ve emekli olacağımız mesleğe bir işe girmemizdi.

Oysa artık, "Hayal Et" endüstrisi katrilyon dolarlık bir pazar... *Matrix* üç milyar dolara yakın bir kazanç yaratıyor. *Yüzüklerin Efendisi* filminin çekildiği Yeni Zelanda kendini dünyanın geri kalanına tanıtıyor, beş milyon turistten fazla çekiyor, Harry Potter yazarı kısa sürede en zenginler arasına sokuyor, edebiyat dünyasını sarsıyor... Filmler, kitaplar, müzikler, animasyonlar, oyunlar... Hepsi hayal gücünü somut değerlere dönüştürüyor.

Başka Dünyalar Yoksa Yaratınız!

İnsanoğlu mağara duvarlarına resim yapmağından beri hayal kuruyor, belki de bir av sırasında sakat kalıp kabile ateşi başında küçüklere korkunç hikayeler anlatıyor. Fantezi dediğimiz türün kökeni çok eski... "*Yüzüklerin Efendisi*" ise günümüzün fantastik kurgu bir ana yüzyıl ürünü.

Fantastik kurgu deyince aklımıza yaratılmış bir diyar, sihir, kahramanlık ve yaratıkları ile şekillenmiş bir yapıt aklımıza geliyor. Mitolojisiyle, coğrafyasıyla, ırkıyla, kültürleriyle tamamen bu yazarın dahi gücünden doğan bir evren.

Fantastik kurgu, kökenini masal, mitoloji ve efsanelerden alsa bile kimliğini 1920'li yıllardan sonra bulmaya başlıyor. Birçok kişi bu türün başlangıcını Tolkien'in "Yüzüklerin Efendisi" adlı eseri olarak bilir, oysa saydığım bu özellikleri ilk önce Kılıç Ve Büyü (Sword&Magic) öyküleri dediğimiz eserlerde kendini [illegible]

Örneğin Conan adlı kahramanın yaratıcısı Frank E. Howard'ın eserlerine bakarsanız Hyboria adlı karanlık çağların ardında yitip gitmiş diyarı fark edersiniz. Hyboria dünyasında sihir, canavarlar, ülkeler, kahramanlar, büyücüler vardır... Yani bugün high fantasy [illegible] ilk olarak ABD'de "pulp" dergilerde başlar.

Fantastik kurgunun kendine özgü yönetiminden beri yaratılan dünyanın" devam eden eserlerle sistem ha[illegible] bu dünyanın kurallarını belli olur. Tutkunları sonra birçok yazar bu dünyada geçen eserleriyle sistemin gelişmesine katkı yapar.

Örneğin, *"Forgotten Realms" (Unutulmuş Diyarlar)* *"Dragonlance" (Ejderha Mızrağı)* gibi seriler birçok [illegible]

[illegible] Dark Sun, Margaret Weis&Tracy Hickmann üretime "Death Gate"

...Ölüm Kapısı, Robert Jordan'ın "Wheel Of Time" (Zaman Çarkı) ... Ursula K. Leguin'in "A Wizard Of Earthsea" (Yerdeniz Büyücüsü) sayılabilir. Korkunun ustadı Stephen King'in yazdığı Kara Kule serisi de fantastik kurgudur.

Bu tür kitapları okurken ilk yapmanız gereken şey size sunulan evrenin mantığını iyi kavramaktır. Örneğin Tolkien'in "Yüzüklerin Efendisi"nde Elfler, Cüceler, Hobbitler, Troller, Orklar gibi yaratıklarla bir arada yaşayan insanlar, Gandalf gibi iyi ve Sauron gibi kötü büyücüler vardır. Ursula K. Le Guin'in "Yerdeniz" serisinde adalardan oluşan bir dünya vardır. Büyücülerin güçleri kelimelerdedir. Ejderhalar bu dünyanın önemli ...ı... Margaret Weis&Tracy Hickmann'ın "Death Gate" serisinde ise bir felaket sonucu dünya beş katmana ayrılmıştır. Havada yüzen ülkelerle, ölümcül yaratıklarla dolu ormanlar, Cücelerin içinde yaşadığı fabrika evreniyle karşınızdır. R.A. Salvatore'nin "Dark Elf" serisinde Drow adı verilen Kara Elfler yer altında kötülük üzerine bir hiyerarşik düzen kurmuşlardır.

Her yaratılan evrenin kendine özgü terminolojisi, sosyal düzeni, coğrafyası, efsaneleri vardır. Bir serüvende Elfler iyi bir ırk iken, bir başkasında büyü yeteneğiyle insanları köleleştiren bir ırk olabilir. Bir serüvende büyücüler lisandan güç alırken, diğerinde beş elementten ...

Evrenin yaratımında sınırsız hayal gücü işe yarar gibi olsa bile, devamını getiren eserlerde her yazar o "evrenin" oluşturulmuş kuralları çerçevesinde ve "genel" öykü dışına ... çıkmadan yazmak zorundadır. Yani bir maceranda A ülkesinden B ülkesine giderken bir nehri varsa, bir başka yazar da A ile B ülkesi arasında o nehri yok sayarak macerasını yazar. Veya o sistem içinde Cüceler ile Elfler düşman ise, bir başka yazar o sistem içinde yazarken tarihçeye dikkat etmek zorundadır.

Bu açıdan fantastik kurgu eserlerinde "o sistem için de kurulmuş kurallara uyma" açısından, herhangi bir yazarın bu dünyada bir öykü yazmasıyla aynı mantık uygulamalarına bağlıdır. Yani her öykü kendi içinde ... fantastik kurguda, ne kadar hayal gücünde sınırsız olursa olsun uygun olmayan değişiklikler yapamaz.

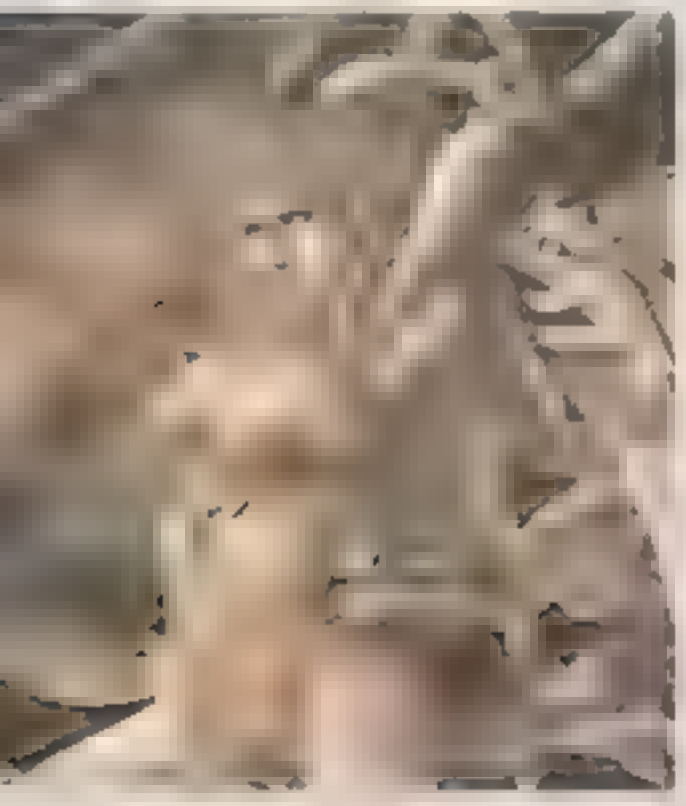

"Kaçış Edebiyatı" Veya İdeolojik Çarpıklık

Modern bilimkurgu ve fantastik edebiyat yaklaşık ... günden beri bazı eleştirmenler tarafından dışlanır ve "kaçış edebiyatı" olarak damgalanır. Bir Oxford profesörü olan J.R.R. Tolkien de "Hobbit" ve ardından yazdığı "Yüzüklerin Efendisi" ile ... eleştirilerden nasibini almıştır.

Tolkien'in bu eleştirilere, "Bir kaçıştan en çok kim korkar: Gardiyanlar!" diye yanıt vermiştir ama gardiyanlar güçlüydü. Uzun süre bilimkurgu ve fantastik kurgu hakettiği saygıyı görmedi.

Fantastik kurgunun öcü gibi gösterilmesine neden olan FRP -cahiliyle satanistlikle bir tutulan bir oyun- suçlamalara için bazen malzeme olmuştur.

FRP, yani fantastik rol oynayan birkaç kişinin bir araya gelip fantastik bir dünya içindeki karakterlere bürünmesi, kurallar dahilinde iyi-kötü bir oyun sürdürmesidir. FRP başlı başına bir yazının konusu olması gerekecek kadar önemlidir. Çünkü siber teknolojide gelişmeler FRP oyunlarının gelişimini çok ağırlıklı olarak hayatımıza sokacak gibi.

Fantastik kurguya bir başka eleştiri de ideolojik alt metinden yükselmektedir. Ziro. Üçüncü dünyada henüz Anglo-sakson fantastik tarzı diyebileceğimiz bir ağırlık var ve çoğunlukla bu kültür yaratılan diyarlara hakim.

Fantastik kurguda istisnai çabalar görülse bile (Uzunca ... Teknokrat yönetim gibi...), hâkim görüşün yönetim biçimleri monarşi, feodalizm ve diktatörlüktür. Genellikle diktatörlük ve feodalizme karşı monarşi kurtarıcı bir yönetim gibi sunulur. Örneğin Tolkien'in Yüzüklerin Efendisi'nde macera sona erip, kötülük yenildiğinde tahtsız Kral Arwen makamına kavuşur. Yine Ursula K. Leguin'in Yerdeniz ... ... yeniden bir kral oturduğunu görürüz.

Fantastik edebiyat ayrıca kahramanlık ve romantizme muhtaç olduğu için mutlak kötüler ve karşılığında "özel" insanlara ihtiyaç duyar.

Anglo-sakson tarzı bu edebiyat kendi kültürü dışındakileri (Doğu veya Güney yabancı, ilkel, vahşi, barbar gibi tanımlamalarla birlikte anar.

Özellikle ırkçılık ve büyücülük söz konusu olduğunda kan soyluluğu ve kastsal bir toplum düzeni karşımıza çıkar. Genellikle teknoloji seviyesi ortaçağ düzeyindedir.

Bugün bu saydıklarımız ışığında "high fantasy" ...

terfe faşizm, kan soyluluğu. kastlar bat değerlerinin yüceltilmesi, kadercilik, ilahiliğin yüceltilmesi gibi kavramlara dolaylı

Belki de var olabilmek için bu saydıklarımızdan bazılarına muhtaçtır. Zira büyük bir kötülük, sihir, üstün güçlere sahip kahramanlar, düzeltilmesi gereken bir bozuk bir yaşantı veya korunması gereken cennetvâri yaşam söz konusu olmadığı sürece fantastik kurgu bunu gerçekleştiriyor.

Bütün bunlar fantastik kurgunun temelini oluştursa da, aynı zamanda kısırlaşmasının ve yeni açılımlara ulaşamamasının da nedenidir.

Her ne olursa olsun şu anda "high fantasy" hem Batı'da, hem de ülkemizde yükselen bir değer. Örneğin ABD'de R.A. Salvatore'nin *Dark Elf* serisindeki yeni eserleri çok büyük reklam ve tanıtım kampanyaları ile sunuldu, en çok satanlar listesine girdi. *Dark Elf* serisinin tıpkı *Yüzüklerin Efendisi* gibi büyük bütçeli bir film olacağı, senaryo kahramanı Drow [illegible] Drizzt Do'Urden Johnny Depp [illegible] oynayacağı söylenliyor.

Hayal Gücü'nün di[illegible] yükselen değerlerine değinelim biraz.

"Çipler Arasındaki Evren"

Klasik bilimkurgunun devri geçeli çok oldu. Bugünlerde *Matrix* sayesinde alt türü olan cyberpunk biraz çıkışa geçti. Geç 80'li yılında William Gibson'un *Neuromancer*' üç önemli ve saygın bilimkurgu ödülünü birden alarak yükseliş bayrağını açmış ve on yıllık bir yükselişten sonra inişe geçmişti. Bir ara Steampunk adını eserler gözde olmuştu (Victoria dönemi alternatif teknoloji tarihi çizen bilimkurgu türü. Örneğin William Gibson'un diğer bir ünlü cyberpunk yazarı Bruce Sterling'le yazdığı *"Different Engine"*de Lord Byron'un kızının bilgisayarı o dönemde keşfetmesi anlatılır ama *Matrix* filmi ile esasında içinde yaşadığımız cyberpunk dünya tekrar kendini hatırlattı.

Açıkçası ben cyberpunk ile fantastik diyarların buluştuğu eserlerin yakın olduğunu düşünüyorum. Örneğin kılıçlı kahramanların, gurel kadınların ve canavarların dinlediği bir sanal dünyaya dalıp bir maceraya yaşamak önümüzdeki elli yıl içinde büyük ihtimalle sıradan olacak.

Zaten geçtiğimiz yıllarda sinema dünyasına damga [illegible] Yüzüklerin Efendisi'[illegible] tastik kurgu. *Matrix*'se Doğu felsefesi, Hong Kong aksiyonuyla sosyanmış cyberpunk eser.

"Çocuklara Yönelik Fantezi"

Hayal Gücü ve fantezeyle ilgili bir yazıda *"Harry Potter"*a değinmemenin imkânı yok. J.K. Rowling'in bu küçük kahramanın maceraları, gerçek anlamda edebi fantastik dışında da incelenmeli. Tabii *Harry Potter*'ın çocuklara yönelik fantastik edebiyatta bir patlama yaratığı bu ülkede onlarca iyi kötü serinin piyasaya sürüldüğünü de belirtmek lazım.

Harry Potter ile büyüyen bir kuşak neslin Hayal Gücü ürünlerinin sadık okuyucusu olacağını öngörmek için kahinliğe gerek yok.

Çocuklara yönelik fantastik edebiyat başlı başına bir inceleme konusudur. Ben, *Harry Potter*'ın çocuğu çocuk saymayan ve korkuyu yumuşatmayan yapısıyla ba[illegible] Stephen King [illegible] Stephen King [illegible] k bu tavırdan uzaklaşıp, yetişkin dertlerine yöneldi o zaman eleştiriler artı.

Korkunun büyük üstadı dedik de, çocuklara yönelik bir eserin de epik fantezinin parlak yıldızı Clive Barker'dan geldiğini unutmayalım. *"Abarat"* Clive Barker'ın kendi çizimleriyle süslediği bir fantastik çocuk kitabı.

"Kan, Ter ve Acının Lordları"

Genç okurlar bazen bana fantastik kurgunun yükseliş bitince yerine ne geleceğini sorarlar. Benim yanıtım çoğunlukla epik fantezidir.

[illegible] Clive Barker'ın *Cehennem Oyunu*, Raymond Feist'ın *Gümüş Kaşık*, ve Neil Gaiman'ın *Amerikan Tanrıları*, *Sandman* [illegible] özellikle içindeki anlatımdan sızan melankoli, dehşet, acının, seksin ve kanın epik anlatımıyla ayrım edilebilir.

Epik fantezi eserleri klasik korkunun kaynaklarını alıp bi[illegible] başka yönden işler onları.

En korkunç sahnelerin anlatımında bile bir parlaklık, seksin etkili kullanımı, özellikle kahraman seçimlerindeki melankolik ve varlığını sorgulayan tavrı insanı içine çeker.

Epik fantezi, fantastik kurgunun çoğu eserinde görülüdüğü kötülüğü ve korkuyu yumuşatmaz, seksi yok saymaz... Hatta şiirsel ve açık anlatımla merkezine akıl zekâ kapı dışarı edilmez, kahramanlar içine düştüğü durumlardan kafalarını çalıştırıp kurtulmak zorundadır.

Epik fantezi, cyberpunk eserlerdeki gibi soğuk teknolojik terimlerin ardında kaybolmaz. Bu açıdan kahramanla özdeşleşmek, özellikle metindeki melankolik ve kara mizah nedeniyle kolaydır.

Epik fantezi, klasik korkunun kaynaklarını kullanır. Örneğin eski tanrıları, vampirleri, kurt adamları, gecenin yaratıklarını... Ama bu yaratıkların derdini öldürmek, kan içmek gibi sunmaz. Konu bu var oluşun derinleri veya dolaylı sonuçlarıyla girişir. Yani varoluşçu, melankolik ve nihilist bir tavır gözükür. Bu açıdan günümüz insanının yani bizlerin ama onlara yabancı karanlık, mor ve kırmızı bir dünya tanırlar.

Sonuç olarak, edebiyat içinde hayal gücü türlerinin güçlü bir hareketlilik olduğunu söyleyebiliriz. Önümüzdeki aylarda bu yazı içinde kısa kısa değinmek zorunda kaldığımız yazarları, serileri, kitapları anlatmaya [illegible]

Gelecek ay Türkiye'de bilimkurgu, fantastik kurgu ve korku edebiyatı...

Şair, yazar Bedirhan Toprak, "Dün Gördüm Gece Bir Rüyâ" romanı ile Gendaş yayınları Selahattin Kaya roman ödülü aldı. Ödül töreninde ayaküstü konuştuk

Bedirhan bey merhaba... İlk roman, ilk ödül, hayırlı olsun!

Eyvallah, sağol!

Nereden çıktı roman... bunca yıllık şairsin?

[illegible] ve her zaman şiir tabii [illegible]

Kısaca Dün Gördüm Gece Bir Rüyâ'yı anlatır mısın Kaçak okuyucularına?

[illegible] çektim?" diye sorarken buluyor ken[illegible] yuvarlanışını anlatıyor işte: tabii bir sonsuz muhasebe eşiğinde.

Ne muhasebesi?

[illegible] de hayata bakıyor tabii, anlamaya, önünde bulduğu bu şeye atışmaya, [illegible]

Ödül töreni münasebetiyle bir sürü edebiyatçı var burda. Seni yalnız bırakmamışlar.

Sağolsunlar[illegible]. Ödülleri [illegible]

Görmekten mutlu olduğun biriler var mı bari?

[illegible] met edip gelmişler. Aylar sonra se[illegible] han Berk'i görmek sürpriz oldu be[illegible] gı duyarım yıllardır, se[illegible] be[illegible] sever sağolsun!

Senin dergicilik geçmişin de var sahi... şu sıralar ne yapıyorsun?

Ne iş olsa! Reklamcılık geçmişim de var [illegible]

[illegible] güzel!

Ödül olarak ne verdiler ele avuca sığar mı, yastık altı olur mu?

Daha neler! Beş milyar [illegible] topu ve o da borçlarımı kapatıp [illegible] küçümsemiyorum.

Bu yaşta meşhur olmak nasıl bir duygu?

[illegible] mak gibi bir durum da, beklentim de yok. Kimse yayımlamıyordu iş[illegible] önümdeki bu engeli kaldıracak [illegible]

Selahattin Kaya'yı anmamak olmaz değil mi?

[illegible] sayesinde oldu [illegible] saygıyla anıyorum.

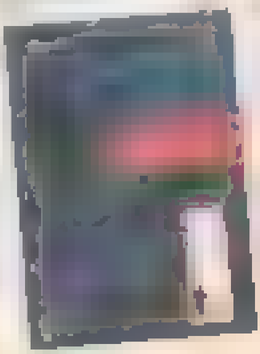

Şimdi burdan çıkınca neyeye gideceksin?

Herkes [illegible] bugün.

[illegible]

1 EKİM
Antalya Altın Portakal Film Festivali 40 ıncı yaşında.

2 EKİM
2003 Nobel Edebiyat Ödülü John Maxwell (J. M.) Coetzee'ye verildi. Coetzee 103 yıldır verilen Nobel ödülünü Nadine Gordimer'den sonra alan ikinci Güney Afrikalı oldu.

4 EKİM
Ömer Kavur [illegible] Karşılaşma [illegible] Abdulhamid Düşerken, Ziya Öztan [illegible] Bekleme Odası [illegible] Demirkubuz [illegible]

8 EKİM
Latin grup Inti-Illimani, Moğollar'la birlikte Bostancı Gösteri Merkezi'nde sahne aldı.

11 EKİM
Civan Haco, 1. Batman Hasankeyf Kültür ve Sanat Festivali kapsamında konser vermek için Batman'a geldi. Dünyaca ünlü Kürt müzisyen, en son 23 yıl [illegible]

[illegible] EKİM
Frankfurt Kitap Fuarı'nın Barış Ödülü Amerikalı kadın yazar Susan Sontag'a verildi. Alman Yayıncılar Birliği'nin Fuar çerçevesinde verdiği ödülü, 1997 yılında Yaşar Kemal almıştı.

21 EKİM
Adalet Ağaoğlu'nun yazarlık yolundaki 55. yılı kutlandı.

24 EKİM
Yönetmen Oliver Stone'un Fidel Castro [illegible] Comandante [illegible]

27 EKİM
Pablo Picasso'nun doğum [illegible] de Picasso [illegible]

29 EKİM
Orhan Pamuk, Alman Die Welt gazetesine verdiği bir demeçte, "*Bir yazar ola*[illegible] *mesinde yatıyor*" karşılığını verdi.

Derleyen: Barış Pehlivan

Hasan Nuri Hüseyin

...ah yarım aklım!

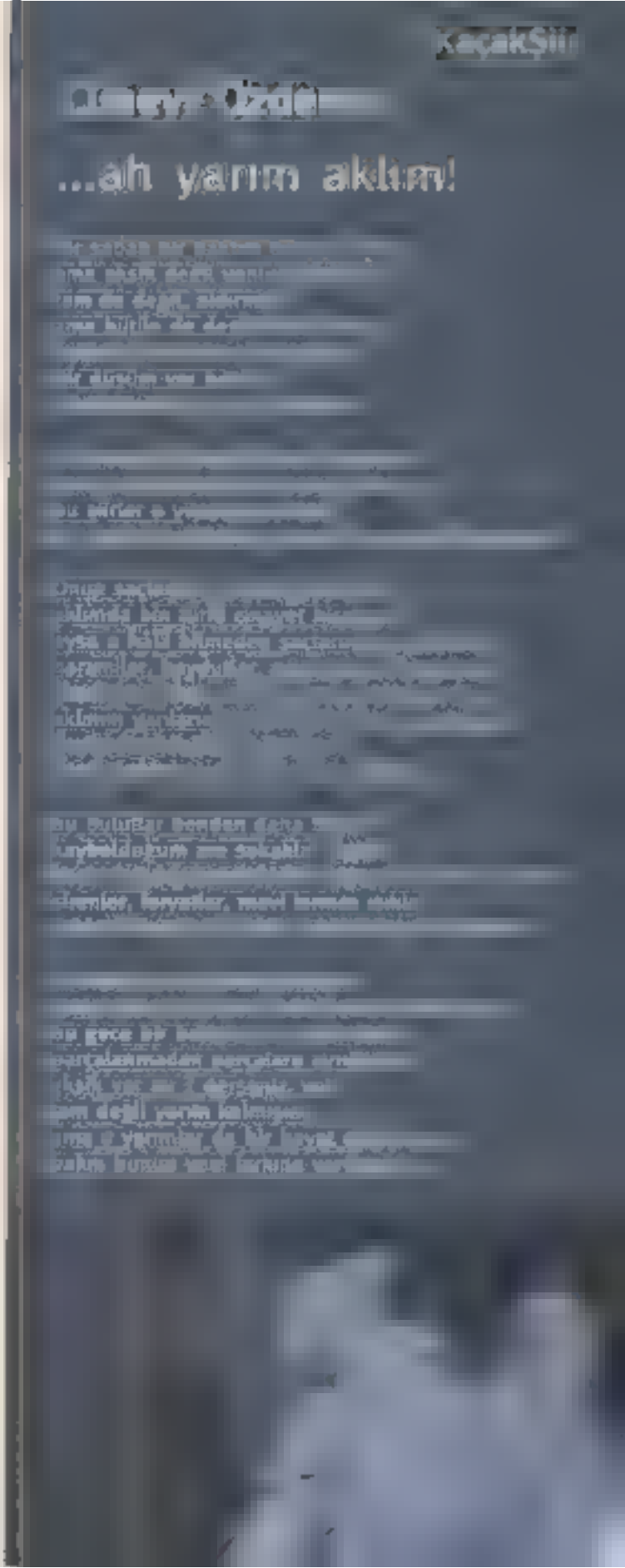

Senin aradığın kantar, Bursa'da Kestane tartar.

EDEBİYATIN HABER DEĞERİ

düşman mı. Bu gazetelerin go[illegible]
ğeri yok mu? Bir şarkıcının d[illegible]
bolcunun sakatlığı

Bilemeyeceğiz! Kesin olan şu: Bu edebiyat adamlarının gözünde de edebiyatın haber değeri yok. Öyle olmasa

[illegible] haber değeri taşıyo

Aşk Bilmeceleri

KÜTÜPHANE
OLAĞANÜSTÜ MASALLAR

Çeviren: Ergun Akça, Mitos Yay.

Mücrim Gözler

Masal, bir adamın dört bin dinara bir kız alması ile başlıyor. Bir gün adam gözlerini kızın üzerine dikti ve sonra göz yaşlarına boğuldu. Kız ona neden ağladığını sordu. Adam yanıtladı: "Öylesine güzel gözlerin var ki

...ana Rabbe ibadet etmeyi bile unuttu...

...kalınca gö...

"Kendine neden eziyet ettin? Değerini düşürdün." Kız şöyle karşılı... "Bende bulunan hiçbir şeyin sizi Rabbe ibadetten alıkoymasını istemem." Adam o gece, düşünde bir ses işitti: "Kız deĝerini sana göre azaltır, ama bize gü... arttırdı; ve biz onu senden aldık." Uyandığında adam, yastığının altında dört bin dinar buldu. Kız ölmüştü.

Ahmed eş-Şirvani, Hadikat el-Afrah

ŞAİR NEF

...yaşı daha yeni bir beyaz bir mevsimi
...ukları aramış, toprağın canı ısınmıştı. Dağların eşleri çoktan
...la ve coşkuyla akmasını sağlamıştı. İlk

...kaybolmuştu geçen sürede. Ne

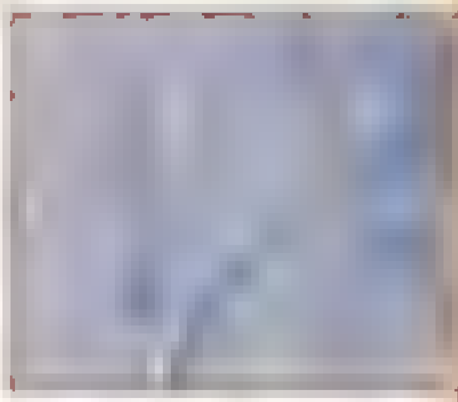

...ışığı, anı kendinden geçirmişti. Ayın karlara düşmüş

...giden böyküleri ile

...rdu yeni gelen bahar. Penceresinde elinde bir şi...
...yaşadığı sevgi/Sinanın acısını da yaşayacaktı. Ama artık

özlem kumrular

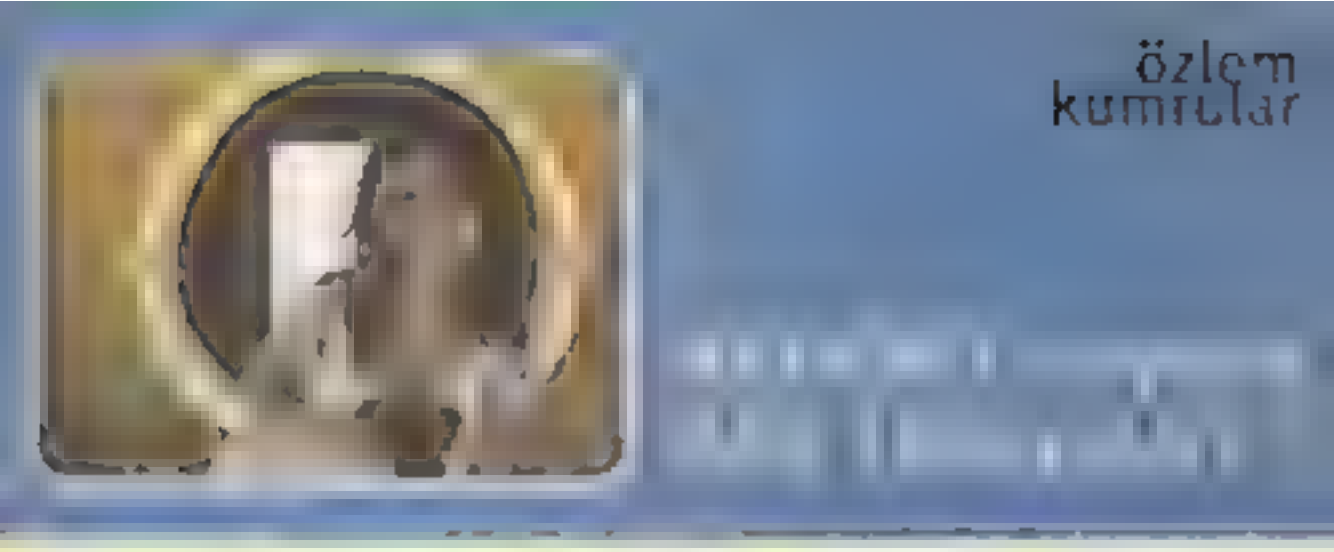

Island Kiss II

Sabah gözlerimi açtığımda ilk önce beyaz çarşafları dışarı çıkmış gümüş rengi ayak tırnaklarımla göz göze geldik. Benimle birlikte dünyayı dolaşan, Salamanca doğumlu gümüş rengi ojelerim. Bir buçuk ay önce, tam şu odada yine gözlerimin içine dolan Rodos güneşiyle uyandığımda bordo renkliydiler. Değil mi? Ama çarşaflar yine saklı beyazdı. Vasilis babasına hastane ve yetiştirmek için şiş gözlerle ve iki saat geçmeyen uykuyla firlamıştı. Zaten birkaç ay sonra da ihtiyarın tedavisi için adayı terkedip Selanik'e taşınacaklardı.

Saç diplerim hâlâ acıyordu. Ve ayak tabanlarım. Anı metik bilgim beni yanıltmıyorsa tam tamına yedi buçuk saat delirler gibi dans etmiştik. Anna'yı hatırlayıp, gülümsedim. Onunla adada geçirdiğimiz beş gün için de Yunanlardan ölümüne nefret etmeyi başarmış ve *"bu herifler kendi kendileriyle bile dans etmez be"* diye yaftayı yapıştırmıştı. Ben de başarmıştım sonunda Akdeniz'in öteki ucundan bize bakanlar arasında bir "uzlaşmacı" olmamakla suçlayanlardan bir temsilciyle bu herifl erin sadece bize değil, bütün dünyaya kötü davrandıklarını ispatlamanın verdiği zaferle, sevincimi suskunlukla sarmalamıştım.

Oysa, şimdi, otuz yaşımın en yeşil günlerinde, hayatımda ilk defa tükürdüğümü yalamaktan arlıksız arlıksız bir zevk duyuyordum. Kalıtım gibi, çorak topraklarda suya ihtiyaç duymadan büyüyen, dallanıp budaklanan nefretim, yerini taze bahar çiçeklerine, aşka bırakmıştı. Hem de yüzü kızarmadan. Pişmanlık, utanç, kızgınlık duymadan. Son üç gündür hayatımda dünyanın hiç bir köşesinde duymadığım hazzı duymuştum. Buna sizim sizim sızlayan ayak tabanlarım şahitti.

Zıpkın gibi yattığım yerden kalktım. Anneanne ile yarısı bahçede tepeden tırnağa hindistancevizi köpüğüne bulanarak, uzun uzun, saniye saniye keyfini çıkarak fayansların üzerinde bir gece önce yaşadığım filmi oynattım hayalimde. Son karesinde Vasilis'in sakız beyazı gömleğime, ince beline dolanmış, gecenin ses [illegible] yılan gibi kıvrılıp giden motorun üzerinde uçuyordum. Anna'yla önünde defalarca sütainı kollarımızdan aktarı akıta, kahkahalar ve mayo içinde meyve yediğimiz adanın tepesinin nirengi noktasında, balıkçı heykelini çevirten yuvarlak çim göbekten hızla kıvrılıp, şehir ışıklarının havasını söndüren ay ışığı altında. bir tarafı deniz ve uçurum, diğer tarafı yeşilin hükümdarlığı olan bozuk bir yolda yokuş yukarı tam gaz çıkıyordum. Güneş [illegible] dı, son ışıltısını görüyordu.

Turkuvazın dermiklerinde kaybolup gitmemek için tırnakları yırtılırcasına yüzeye yapışmış bir deniz parçalinde uçuyorduk şarkı söyleyerek.

"Ta melanholiso", "Aşık olacağım"

Hindistancevizli köpüklerden arınıp, başka bir sahneye geçtim. Vasilis alkol otomatı, bol gürültülü geceyi yara yara, her gördüğümün sırtını sıvazlaya sıvazlaya, Alemlerin Adamı şıfatını başına bir hâle gibi geçirmiş hetliyordu elimi hiç bırakmadan. Rodos'un yerli gecelerinin kalbinin attığı Orfanos Sokağı'nda mahşer kalabalığını ulandıracak bir kalabalık, tanrıların Olimpos'tan gönderdikleri mis kokulu akşam rüzgârını alaşağı eden, ona pabuçunu ters giydiren bir cehennem sıcağı vardı. Üzerimdeki birlik dostumun düğünü için Akdeniz'in öteki kıyısından aldığım toz pembe prenses elbisesi sıcaktan vücuduma yapışmış, bir beden üzerinde durmayı reddediyordu. Artık hısım olduğumuz yaz şarkıları sokağa taşan kokoreçlerden tüm sokağa yayılıyor, yürek delen, sallayan, sonlayan, yuvarlayan [illegible] yor ve en ücretli tangocular gibi tek vücut dans ediyorlardı ada semalarında. Labirentlerden milyonlarca fersah uzaktı bu enlemler. Bunu ruhu usulca buzuk telllerine sızmış şarkılardan biliyordum. Hiç soğuk

akıntı barınabilir mi bu kalplerde, bu tüm bukreleri ve şan halkta?

Her gittiğimiz barda Vasilis'in şerefine uzatılan kadehler midemde bir mahzen gibi büyüyor. kulağımda benö benden daha yakın şarkılar çınlıyor, vasilis bej pantolonun içinde barın ortasında bir semazen gibi dönüyor ve beni de beraberinde uçuyordu. Anna Visi Hotiş to moro mu, tipota diye bağırıyor. bardak tenkler gözümde bildik bir gotik Kastilya katedralinin parlak vitrayları gibi birbiri içine giriyor. Vasilis'in boğuna üflevip elleriyle yendirdiği rüzgârdan yeni çıkmış açık pankekli börek gibi kıvrım kıvrım oluyor, yorteks gibi bir noktada kaybolup gidiyordu. Onunla hasapiko, zeybekiko yaparak ölmek gibi bir toprağa dönme şekli varsa, kaydımı yaptırmıştım şimdiden. Tüm adamın en çıtkırım gözleri, en fıyakalı saçları, en güzel ellerinin dibinde iki günde ezberleyiverdiğim şarkılarla yarın ölecekmiş gibi dans ediyordum

"Mono ego", diye hayat figan eşlik ediyorduk şarkıya "Yunda, a ber"

Kendini gösteriyordu Vasilis "Mono ego" derken gülümseyerek. Oysa ben söz yetemiyordum

Gurur ilk ışıkları verandaya inmeden önce, barın kapıları kapandı ve içeride sadece bar eşrafı ve arkadaşlar kaldı. Priye. Yoktan var olmuşcasına taş kemanın [illegible] ken oracıkta Bizans halk müziğinin torunları olan mıcırcık mırlamlar tek tek yutuyor, tüm bedenleri tek tek müziğin içine bir yantuz efektiyle çekiliyordu. Biz bu kadar yakın, bu kadar uzak, bu kadar sıcak, bu kadar soğuk, bu kadar dost, bu kadar düşmandık halk aynı müziğe aynı figürlerle eşlik ediyorduk. Bir denizin ayırdığı ve birleştirdiği iki yabancı insan kalabalığı Yalan Cabiahra mavisi

Tek sensin gerçek, Akdeniz! Tüm sulardan gerçeksin. Bir sen gerçeksin, bir de şu an uzanıp tüm dünyayı avucuma alıp sıkabilecekmişim gibi gelen üzerine bastığı ahşap bar masası..." diye haykırıyordum sessiz sessiz. Evet, artık barın tepesine çıkmış, ayağımın altında şakırdayan bardaklara aldırmadan toz pembesi eteklerimi uçura uçura göbek atıyordum dırbuka eşliğinde. Barın dört bir yanından, öbek öbek peçeteler atıyorlardı üstüme. Bembeyaz bir peçete yağmurunda, kucağına düşüvereceğim gibi dibimde ellerini açmış bekleyen Vasilis'in bile renklerini seçemiyordum. O artık kilisenin renkli vitrayı değil, gri gül penceresi olmuştu kararan gözlerim önünde. Gözlerim kararsa da ayaklarımın altında alkış tutan kalabalığı hissediyordum

Baygın düşene kadar dans ettim. Bembeyaz peçetelerden rengi görünmeyen zemine kendimi bırakınca Vasilis'in kucağına düştüm elma gibi. Arkadaşlarına "Kalinihta, malakes" dediğini duydum son olarak. İyi geceler dilerken bile sert olmak yarıyordu kitapların da. Kucağında geceye yeniden çıkıverdik girdiğimiz kapıdan. Sonrası yok.

Bir kare daha geri döndüğümde, Vasilis'le dünyanın en güzel kokan akşam rüzgârına bağrımızı açmış, Taso's'un barının sokağa taşan masalarından birinde oturmuş, Yunanistan-Arnavutluk maçını seyrediyorduk dev ekrandan, elimizde biralarımız. Taso's yan masadan sohbete katılıyor. sohbetin ateşi ikimizi de yakınlığında bizi kendi hallerimize bırakıyordu

Ee, nasılsın biz. Olası en iyi. Vasilis'in Helen ruhunu nasıl kabarmıştım durduk yere

"Size okulda mütevazı olmayı öğretmediler mi, kar-

lığa Aşkla taşmış... En eğlenceli şarkılar bile üç çatal ile mızrak gibi delliyordu kalbimi... Kaşıkla oysaki böyle acıtmamıştı ruhumu. Bildik bir sesle alıyordum kalbimi elime

"Kanıyorlar yalan, Maldiv Sultanı! Tüm okyanuslar yo-

dla mou?", dedim bir iebleb çıkarak ağzına

Her şey Helen'den çıktı, Helen dünyaya düşünmeyi, yazmayı, okumayı, medeniyeti öğretti, sevdirdi. İşte bu yüzden, sırf bu yüzden, dünya medeniyetinin kurucuları ve en yakın takipçileri Yunanlardır

"Eğer siz Aristo'nun, Platon'un torunlarıysanız, bu genetik biliminin çökmesi demek!" diye bir kahkaha attım, soğuk bir nefes birayla.

Vasilis'in zıvanadan çıktığını görmek hoşuma gidiyordu. Şövalyeler zamanından beri Rodos tarihinin gelmiş geçmiş en yakışıklı erkeği olduğuna zaten şüphe yoktu. Bir de sinirden gözleri parlayınca daha bir yakışıklı mı oluyordu ne? İlk beş dakikada yenen iki golün acısı neden Nikopolidis değil de benden çıkarıyordu sanki? Son darbeyi vurmamı kendisi istemişti.

"O kadar büyüksünüz madem, evim neden şu sırın .

Bir cümle daha kurarsam Tasos'un barını başıma yıkacaktı. Ama ne yalan söyleyeyim, böyle anlarda ben gerçekten bu Yunanların İzmir sularında yüzenini seviyorum galiba, diye geçiriyordum içimden.

"Haydi, gel" dedim yerinden kaldırıp, kızgın kirpiklerine bir öpücük kondurup ateşlenen sinirlerini törpülemek için. Palamakia, palamakia diye oynak bir şarkı tutturdum. Alkış, alkış, diyen. Koluma girdi ve notaların havada uçuştuğu kurey birası kokan sokakta begonviller içinde kaybolduk. Gecenin ılık ucuna doğru.

Dişlerimi fırçalarken şehrin pis suyunu mideme göndermek âdetimdi. Hayatımda ilk defa şimdi banyo yaparken yapıyordum bu işi. Bir şehrin suyu bu kadar tatlı olabilir miydi Tanrım! Fayans üzerindeki film kareleri teker teker ıslanıp yere düşüyorlar. Bir tanesinde dört saattir sıcağa ve neme direnen bir gecede günün ilk ışıklarına kadar uzayıp giden hararetli bir siyaset savaşının içine düşmüş, yattığımız yerden bağıra çağıra tartışıyorduk. Ertesi gün kulaklarımda aynı kelime yankılanacaktı gün boyu: "Kipros". Başka bir tanesinde, Akdeniz beyazı duvarlar arasında tahta bir masada oturmuş, gözümüzü restoranın köşesinde duvarda dönüp duran Atlantik papağanına takmış, tatlı tatlı sohbet ediyor, yemek yiyorduk. Sadece Simi adasında çıkan minik entes karidesler, ince uzun yarım parmak kalınlığında limonlu Rodos balıkları, tarçınlı köfte, peynirli, zeytinli, biber turşulu çoban salatası, fonda çalan Nikos Karvelas ve ada şarabı... "İsos", diyordu Vasilis

"Belki!" "İsos den ıparhi stin glossa mou, oreos", diye yapıştırıvermiştim karşılığı. "Benim sözlüğümde 'belki' yazmaz, güzelim." O inci beyazı dişlerini göstere göstere kahkaha atarken masayı devirecek diye korkmuştum. Bir ayda bu Yunanca cümleleri kurmam onun Helen kafasının almayacağı birşeydi.

Fayanslar düşünce iki hafta öncesinden bir ses çalınmaya başladı kulağıma. Akdeniz'in Biz'im olan kıyısında, sadece nefes alma şansı tanımayıp, beraberinde yasemin kokuları da getiren sabah rüzgarına karşı uyuduğum yatağımda sabahın köründe çalan telefon. İşte o sesti. Vasilis'ti. Gecelerin adamı yatağına gitmeden aramıştı, kim bilir nereden.

"Ela, parakalo!", "Lütfen gel!"

Telefonu kapayınca, apar topar evden fırlamak, yüzerek gitmek istemiştim. Kendimi evin önünden denize atsam Mandrake'ye çıkıverecek gibiydim. Yüzücü lisansım bir işe yarardı belki.

Bir alttaki fayansta ise kendimi gördüm, tam bir hafta sonra İstanbul'daki yatağımda. Yine sabahın körü, bir mesaj sesi. Bu dili anlıyorum. Benim dilim.

"Seni seviyorum ve özlüyorum. Rodos'ta bekliyorum." Bir de "Vasilis" yazmıştı, sanki bir yanlışlık hissini engellemek istercesine. Kime yazdırmıştı bu mesajı.

Gülümsedim. Yunanca yazsa da anlayacaktım çünkü.

Anneanne fayansındaki Türk-Yunan filmleri festivali sona erince yatağıma döndüm.

Islak ıslak gülümsedim. Aşk için yapamayacağım şey yoktur. Her şeyi yaparım ama canım yanmaz. Ben ateş cambazı. En tehlikeli aşkları havaya uçurur, çemberden geçiririm. Ağzıma sokarım cayır cayır, kalbim yanmaz. Ben sabıkalı aşk trapezcisi!

Ama. Son sözü hep aşk söyler. Ne acı!

Ne demişti o aşkı en güzel anlatan yazar: Acı yoksa aşk yoktur. Kitap hâlâ çantamdaydı. Bir solukta okumuştum. Diğer kitaplarını olduğu gibi.

Peki acı var mıydı? Evet, vardı: Saç diplerimde.

Sayılır mı?

Acı onun fiyakasıydı, şaire göre. Oysa benim sadece saç diplerim acıyordu. Kurtuluş savaşının acısı zavallı kızıl saçlarımdan çıkmıştı.

Darbuka aracıkta duruyordu, etajerin üzerinde. Ben de bir tane almıştım hemen. Bir ayda Yunanca şakıdığıma göre göz açıp kapayana kadar Balık Ayhan bile olurdum. Bundan şüphem yoktu. Mesele başkaydı. İmkansız aşk neden yok? Neden hepsi gerçek olur sonunda? Büyüsü bozulsun diye mi?

Sen de gitme Triandafilis, diye bir kitap okumuştum yıllar önce. İsim kazınmıştı belleğime. Şimdi ise şöyle demek istiyordum: "Sen de gidebilirsin Vasilis"

Korkarım Anneannem kırk sekiz yıldır hayattan aldığı özel derslerin bana sunduğu tek cümlelik özeti doğ...

Ben sana değil, aşka âşıktım.

Sıradaki!

arkasokak

Arka sokaklardan merhaba. Açık toplum edebiyatının Türkiye'deki [illegible] Arka Sokak [illegible] içindeyiz. Burada demokrasi var. Biz de bir edebiyat atölyesi olarak sizlere buradan sesleneceğiz. Bütün edebiyat atölyeleri [illegible] açık [illegible] bütün Türkiye'de olması gerektiği gibi [illegible] bize göre de [illegible] barış içinde [illegible] yarışsın. Burada Arka Sokak'ın sayfalarında herhangi bir yerde de yayımlanmaya değer olduğunu düşündüğümüz eserler yayımlanmaya özen göstereceğiz. Hiçbir şey ile olmadığı gibi [illegible] konusunda da sınır yok, her şey olabilir: öykü, şiir, deneme, eleştiri. Yazmayı bilen herkes bizim yazarımızdır. Ancak her şey yayımlanmayacağı için ve gönderilen metinlerin sıkı bir elemeden geçirileceğinin bilinmesini isteriz.

Yazmaya yeni yeni başlayan küçük yazar adaylarımıza da bir sayfa ayırdık: Arka Bahçe. [illegible] çocuğunuzun [illegible] öğrencinizin ya da kardeşinizin [illegible] her kimse [illegible] yazılar yazdığını [illegible] küçük yazarlarımızın eserlerini göndermenizi bekliyoruz.

Her sayı ünlü ya da başarılı bir yazarla yazarlık konusunda bir söyleşimiz olacak. Bununla yazarların deneyimlerini genç yazarlarla paylaşmasını sağlamayı amaçlıyoruz. Zaman zaman yazma konusunda teknik yazılara, kitaplardan parçalara hatta [illegible] vermeyi [illegible]. Bir kitabı [illegible] onur [illegible] deneme [illegible] bulacağınız bir parçasını sunmayı daha uygun buluyoruz. Edebiyatla ilgili internet siteleri ve fanzinler burada kendilerini tanıtma fırsatı bulacaklar. Bu konuda kısa bir tanıtım yazısına ve internet siteleri için internet adresine, fanzinler içinse bir ya da birkaç örneğe ihtiyacımız var.

Her [illegible] e-mail yoluyla gönderilmesini [illegible] ediyoruz. Ancak bunun mümkün olmadığı durumlarda posta yoluyla ve yine mümkünse disketle, bu da mümkün değilse okunaklı bir yazıyla gönderilmesi işlerimizi oldukça kolaylaştıracaktır.

Hepinize sonsuz mutluluklar.

Nafer Ermiş

İçindekiler

[illegible]

göstermek isnemeyen adam, beni ikna edemez. şiir olduğ-

[illegible]

Bir kadının bu sebeple kendisine edebiyat dünyasında kanıt lamasu çok zordur. Zaten istatistiklere bakılırsa kadın şair oranı bulunmayacak türde bir şeydir. Çünkü kadınların, duygu patlamalarını ve yaratıcı güçlerini şiirle etmek için bu-

[illegible]

ki, çoğu kadın" Aman, şimdi kim uğraşacak, ben de yazmayayım bari" diyerek toplumla savaşmak yerine şiirini içine gömmeyi tercih eder. Koca aldatmak için aldatmaktan daha zor ve sonuçları daha ağır bir eylemdir. Zaten adama kaldı falan

[illegible]

[illegible]

bilir. okumayanlar için kısa bir özet geçeyim: Pelin Batu bir şiir kitabı çıkarmış, bir tane de Lale Abla'sına getirmiş. Lale Ablası okur okumaz Pelin kardeşi "... hemen Türkiye'nin büyük şairleri arasında yerini alıyor ..." olmuş. Tabi insan sormadan soruyor kendine. Pelin Batu ilk şiir kitabıyla Büyük Türk şairi olduysa Fuzuliler, Bakiler, Nazımlar, Necip Fazıllar ne oluyor ve nasıl oluyor! Hadi diyelim ki bu önemli bir durum

[illegible]

dır) hiçbir tarza girmiyor. Başındaki birkaç kötü şiir dışında. Hadi bakalım. Şimdi anlayan birisi varsa beri gelsin, bir insan hem Türkiye'nin büyük şairi olup, hem hiçbir tarza girmeyip hem kötü şiir yazıyorsa bu nasıl işin? Ayrıca Lale Hanım'ın

[illegible]

birkaç kötü şiir dışında. Yani baştaki kötü şiirler bir tarza mı [illegible] Giriyorsa bu tarzın adı ne? Vallahi kötü niyetimden değil cahilliğimden soruyorum. Aslında artık yazının gerisini okumamak gerek ama şeytan da dürtüyor ve o da ne, bir öğreniyoruz ki Pelin Hanım Türk edebiyatını hemen hemen hiç bilmiyormuş. Şimdi bu da başka bir sorunsal olarak kafama balyoz gibi iniyor tabiatıyla. Lale Ablası daha iyi bilir elbette ama bir insan kendi dilinin edebiyatını bilmeden nasıl o dilde şiir yazar, üstelik bir de o dilin büyük şairi olur? Zaten İngilizceyi öğrenir öğrenmez İngilizce kitap yazıp sonra bir de onu Türkçe'ye çeviren bir Türk kadın yazarın muammasını çözmeyi başaramamışken, bu kadarı bana biraz fazla geliyor tabi! ederim ki. Ama söylüyorum ya, bu benim cahilliğimden ve ar-ık düşüncelerimin kafamdaki pinpon topu olarak işlev görmesinden ve top sektirme sahası olarak kullandıktan beynimin bulaşık ve bulanık halinden kaynaklanıyor olabilir. Yoksa Lale Hanım, Pelin Hanım'ı da Elif Hanım'dan daha iyi bilecek halim

[illegible]

Çiğdem Koç

Şairdir bütün fenerciler

Şiirde kimi imgeler vardır ki yıllar geçse de etkisini ve etkinliğini sürdürür. Fener sözcüğü de imgesel alanı yıllara yayılanlardan. [illegible] bugün ilk şair İbrahim Baştuğ'un 2000 yılında sanal âlemde var ettiği Şiir Feneri, bir süre ara verdiği yayınına yeniden başladı. [illegible] ulaşılabiliyor.

Baştuğ'un yayına [illegible] çok yönden bağımlılıklar taşıyor. Öncelikle, sitenin görsel tasarımından teknik yapımına her şeyini Baştuğ tek başına üstlenmiş. [illegible] 4 Nisan 2002'de [illegible] internette [illegible] bir şair tarafından [illegible] ortaya koyar nitelikte [illegible] şiir sitesi yer alıyor. Bu sitelerin bazıları [illegible] antolojilerin önemli bölümü [illegible] olduğunu görüyorum. İbrahim Baştuğ'un Şiir Feneri adlı sitesi [illegible] yer verdiği [illegible] diğer [illegible] görülebilir [illegible] beğenisiyle düzenlenmiş [illegible] hemen [illegible]. Bu zahmetli işe kendini adadığı için, şair kardeşim İbrahim Baştuğ'u kutlarım.

Şiir Feneri'nin sayfaları dört ana başlık altında toplanıyor: Yaşayan şairlerden Modern Türk şiiri, Klasik Türk şiiri, Tekke ve Halk Şiiri. Şairin [illegible] adlandırmasıyla Kendi Seçtikleri, Şiirin Cumhuriyeti, Divanlar Arasında, Cönkten Cönge. Bunlardan üzerinde en çok çalışılmış olanı Kendi Seçtikleri. Haberi yayına hazırladığımızda Kendi Seçtikleri bölümünde 28 şair için hazırlanmış bölümler yayındaydı. Kendi Seçtikleri'nde yer alan her şair için öncelikle bir ana sayfa hazırlamış Baştuğ. Bu sayfada ilgili şairin biyografisi, sayfasına linkli kısa biyografi, fotoğraf [illegible] başlığı altında [illegible] şiirlerinin sayfa linkleri yer alıyor.

Bir ziyaret [illegible] Şiir Feneri'nin ana sayfasında Şehzade Abdülmecid'in Sis adlı tablosu vardı. Linkli "Keşif Defteri"nde Abdülmecid'in bu tablosu ve Tevfik Fikret'in "Sis" [illegible] şiiri üzerine bir yazı vardı [illegible] İbrahim Baştuğ [illegible].

Şiir Feneri'nin [illegible] dair sayfaları [illegible] olmakla beraber [illegible] açıklayan [illegible] internet dünyasında pek [illegible] bir emek örneği.

Unutmadan ekleyelim: Şiir Feneri'nde Fenerci bölümü [illegible] bir [illegible] deneme [illegible] İbrahim Baştuğ sayfalarına götürüyor. Şairin şiirlerinden örnekler, hakkında yazılanlar, söyleşiler ve yazılarıyla birlikte biyografisine ilk elden ulaşmış oluyorsunuz.

NHAT
GENG
LEKET
ZELF
NHAT
GENG
GENG

Mark HADOON

[illegible]

te ve 7.507'ye kadar bütün asal sayıları

Siobhan'la ilk çalıştığımız gün bana bu resmi gösterdi ve bunun 'üzgün' anlamına geldiğini söyledim, ölü köpeği bulduğum zaman benim olduğum gibi. Sonra bana [illegible] ve bunun [illegible]

[illegible]

ruh hali vardır. Mutlu, üzgün, kızgın ve konsantre olmuş. Ayrıca, köpekler sadıktırlar ve yalan söyleyemezler çünkü [illegible]

Çığlığı duyduğumda köpeğe 4 dakikadır sarılıyordum. Kafamı kaldırdığımda Bayan Shears'ın avludan bana doğru koştuğunu gördüm. Üzerinde pijamaları ve sabahlığı vardı. Ayak tırnakları parlak pembeye boyanmıştı ve ayağında ayakkabı [illegible]

[illegible]

[illegible]

ile yazarlık üzerine

Zaman zaman Kaçak Yayın'ın düzenlediği yaratıcı yazarlık seminerlerine katılıp genç yazar ve yazar adaylarına deneyim ve bilgilerinizin bir kısmını aktardınız. Sizin yazarlık serüveninize geçmeden önce bu seminerler hakkında ne düşündüğünüzü, orada neyle karşılaştığınızı öğrenmek istiyoruz.

En kısacasıyla söyleyeyim, bu seminerler [illegible] yazar [illegible] giriş cümlesidir [illegible]. Her yazar kendi [illegible] kendisi [illegible]. Yine de [illegible] olarak [illegible] dahi [illegible] ekleri [illegible]. Ama [illegible] seminerlerde [illegible] daha [illegible] yıllarında yazan [illegible] ge- [illegible]. Öğrenciler arasındaki dayanışma ve [illegible] için büyük bir deneyim olacağı açıktı. Daha çok yazmaya, yazdıklarını paylaşmaya başladılar. Bu [illegible] olduğunu [illegible]. Öte yandan [illegible] programlanışındaki [illegible] seminerler [illegible] konusunda çok verimli [illegible].

Yazar adaylarına yazma disiplini konusunda neler söylemek istersiniz?

Yazmak, zaman buldukça ya da hafta [illegible] değil [illegible] bir [illegible] bir yaşam biçimidir. Bunun için okuyacak, yazacak, hissedecek, düşüneceksiniz. Yerel ve evrensel olanı böyle bir tutkulanmayla işleyeceksiniz. Belki, her gün belli saat aralıklarını [illegible] zaman [illegible]. Yazar adaylarına en önemli yazma disiplini olarak önerebileceğim, çok okumaları.

Yazmaya ne zaman başladınız?

[illegible] öğrendiğimde başlamışım [illegible] bulsun. İlkokulu üçüncü sınıftayken, tek ortalı bir defterde ilk hikâyemi yazmışım. Otuz beş yıl sonra, şimdi, aynı hikâyeyi yeniden yazıyor [illegible]. Deniz'in içinde [illegible] [illegible]. Kasıl [illegible] [illegible] çocuk ve [illegible] dağın serüvenleri.

İlk kitabınızı yayımlamadan önce düzenli yazıyor muydunuz?

"[illegible] ge- [illegible] yaz [illegible] kitap [illegible] ilk [illegible] edildiğinde [illegible].

Bir yazar olduğunuzu ilk ne zaman hissettiniz? Ya da şöyle soralım: Ne zamandan itibaren yazar olduğunuz bilinciyle yazdınız?

Daha ilk kitapta böyle bir hal duyarsınız. Yazdığınız [illegible] gibi gelir. [illegible] son kitaba kadar sürüp gidiyor bence.

O günkü koşullar nasıldı? Bugünkü koşullar nasıl?

Seksenli yıllarda yayınevleri öykü [illegible] [illegible]. Bir de öykü olsun, dedikleri kısa metinler [illegible] yayımlanabilmesi için [illegible] [illegible] kitaplaşan genç [illegible] düzenlemeler [illegible].

Bugünse çok [illegible] gibi [illegible]. Ama [illegible] her [illegible] nu geliyor. Yazarın en büyük sorumluluğu burada ortaya çıkıyor aslında. Öykü güzel olmalı. Çok güzel olana kadar [illegible].

Yazar adaylarının çoğundaki para kazanmaya hedeflendikleri için yazıyorlar, bu konuda ne düşünüyorsunuz? Yazarlık bir meslek midir?

[illegible] Edebiyat [illegible] örnekler [illegible] çoğu zaman edebiyat kapsamı [illegible].

Peki yazarın sorumluluğu sizce nedir? Kime karşıdır? Edebiyata mı? Topluma mı yoksa kendine mi?

"Her yazarın kendi tarihi vardır," diyor [illegible] diye [illegible] yorum bunu. Sorumluluğumuz bu [illegible].

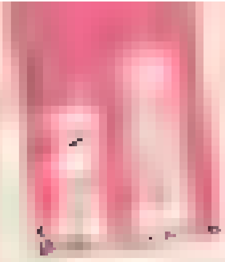

Uzayamayan Sakız

[illegible]

Hayaller Ülkesi

[illegible]

Toplumumuz

[illegible] çok [illegible] yok. [illegible]

Çevremiz

Ülkemizin yerlerinde hiç çöp yok. [illegible] ("BİR DEĞİL BİN BİTK. DİKELİM" [illegible]) [illegible]

[illegible]

Devrim Kılçer 10 yaşında

[illegible]

Merhaba günlük,

[illegible]

Merhaba günlük,

[illegible]

Merhaba günlük,

[illegible]

Hayat iyi geçiyor!

Merhaba günlük,

[illegible]

Son kaç yaşındasın!

[illegible]

NİCE YILLARA

Damla Ayvataş

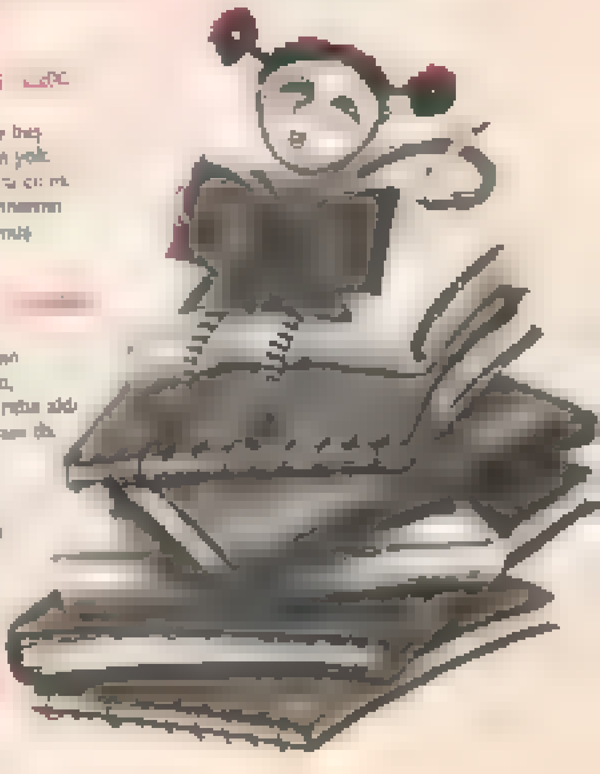

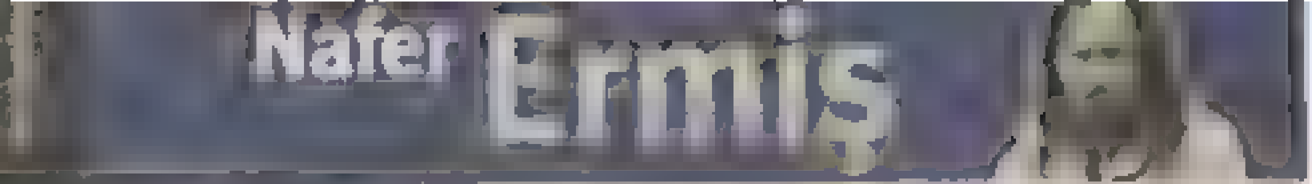

>İlk söz ilk öpücük

İlk söz ilk öpücük gibidir. Eğer o kötüyse buradan iyi bir ilişkinin doğma olasılığı çok fazla değildir. Ama iyiyse devamı da nadiren kötüdür. Dolayısıyla bir kitabın ilk cümlesi en önemli cümledir. Onunla okuru ya kazanırsınız ya da kaybedersiniz. Büyük yazarlardan biri bir keresinde şöyle demişti: "Romanınıza en yüksek noktadan başlayın ve sonra giderek yükseltin." Söyleyenin adını hatırlamasam da, bu romanın nasıl başlaması gerektiği konusunda unutulmaz bir ipucudur.

Aşkta önemli olanın ilk üç saniye olduğu söylenir. Psikologlara göre taraflar o üç saniye içinde karşısındakiyle nasıl bir ilişkiye gireceklerine karar verirler ancak bu çoğunlukla bilinçaltı süreçlerinde olup biter. İşte bir romanı ilk kez elimize aldığımızda bizde olan da budur. Ya âşık olmuşuzdur, ya da olmamışızdır. Burada etkili olan öğeler kitabın tasarımı, adı, yazarı ve bazen de yayınevidir. Âşık olmuşsak kitabı satın alırız ve kitabı açar okuruz: hemen oracıkta, otobüste, ya da evde. İlk öpücük için ne kadar sabırsızlığımıza bağlıdır bu. İlk cümleden sonra aşkımız derinleşir ya da sıkıcı bir ilişkiye girmişizdir ister istemez. Verdiği paraya acımayanlar, okunacak daha sonsuz sayıda kitap olduğunu bilenler o noktada kitabı bırakır. Bırakmalıdır da. Kimileri de başına gelene razı olur, başarısız bir evlilik gibi. Bir kere düştüğü bu kuyudan, dışarıya çıkmayı düşünmeden ilerlemeye çalışır. Bu kişi belki inatçı ya da bilinçaltında bilerek kendini cezalandırma duygularından kaynaklanabilir.

Ancak bu ilk cümlenin önemini bilenlerin sayısı çok değildir. Hele ülkemizde bunları parmakla sayabiliriz. Türk edebiyatında benim okuduğum en iyi giriş cümlesi Orhan Pamuk'a aittir. "Bugün bir kitap okudum ve hayatım değişti." Yeni Hayat, sonradan kitaptan daha ünlü olan bu cümleyle başlar ve okura gerçekten yepyeni bir hayat vaat eder. Bulunduğu hayattan sonuna kadar memnun olan çok az kimse vardır ve bunların da çok azı okur. Dolayısıyla eline bir kitap alan okur gerçekten kendisine yeni bir hayat aramaktadır ve okuyacağı kitabın hayatını değiştirmesini ummaktadır. Artık bu cümleyi okuduktan sonra ikinci cümleyi okumamanız imkânsızdır. Hatta bu cümle üzerine bir roman kurulabilir ve okur sırf bunun sonucunu görmek için romanı okuyabilir. Böylece, ilk atışta okuru yakalayan Orhan Pamuk artık istediği gibi yönlendirebilir onu.

En güzel başlangıçlardan biri de Kafka'nın Dönüşüm hikâyesinde vardır. "Gregor Samsa bir sabah tedirgin düşlerden uyandığında, yatağında kendini devasa bir böceğe dönüşmüş buldu."

Bu cümleyle birlikte Kafka normalde bizi inandırmakta çok güçlük çekeceği bir dönüşümü, bir adamın bir böceğe dönüşümünü, nedenleriyle birlikte ("tedirgin düşler") söyleyiverir. Eser klasik drama tekniğine uygun olarak kahramanın hayatındaki önemli bir dönüşümle başlar. Artık konu bellidir. Okur daha önce hiç karşılaşmadığı bir durumla karşı karşıyadır. Zaman ve mekân da aynı cümle içinde verilmiştir. Bir anda kahramanı tanırız ve artık bu cümleden sonra devamını okumadan edemeyiz. İnandırıcılık tekniği açısından da çok başarılıdır ve muhtemelen bunun en iyi örneğidir. İlk cümlede okur hazırlıksızdır, zihni kitapla ilgili olarak boştur ve savunmasızdır. Bu nedenle yazarın ilk cümlesi, içeriği ne olursa olsun inandırıcıdır. Daha sonrakilerin inandırıcılığını bu ilk cümle belirler. Her şey bu ilk cümlenin gerçekliğine, mantığına, açtığı düzleme uygun olmalıdır.

...dır: "Dün annem öldü, bugün de olabilir." Kahramanın roman boyunca izleyeceğimiz ruh halinin bütün özetini verir bu cümle. Önce sıradan başlar, ama birden şaşırtıcı bir hal alır. Artık aklımızdan kurşunu yemişizdir. Bu cümlenin içeriğini çözmeden bize rahat yoktur ve çözüm kitaptadır ve ancak tamamı okunduğunda ulaşılabilecek bir şeydir.

Unutulmayan bir ilk cümle daha vardı ki, yazının geri kalanı sıkıcı hale gelmesin diye sona sakladım. Bu cümle bir romanın ilk cümlesi olmaktan çıkmış, neredeyse bir aforizmaya dönüşmüştür. "Bütün mutlu aileler birbirine benzer, ama bütün mutsuz ailelerin kendine özgü mutsuzlukları vardır." (Anna Karenina, Tolstoy) Artık bir bilgeyle karşı karşıyayızdır burada. Belli ki bu bilgenin bize söyleyeceği çok şeyi vardır. Bir aile anlatacaktır, mutsuz bir aile anlatacaktır. Cümleyi okur okumaz içimizi engin bir duygu kaplar. Ancak cümlenin gücü sadece bu değildir. Onda romanı aşan bir bilgelik gizlidir. Mutluluk hep aynı şeydir, tek düzedir, sıkıcıdır. Dante'nin İlahi Komedya'da Cennet bölümünü yazarken çok zorlandığı söylenir. Oysa Cehennem bölümü çok renkli, çok canlı ve çok zengindir. Çünkü mutluluğun çeşitleri fazla değildir, ancak acının sonsuzdur. Ve tabii sanatın kaynağı esas itibariyle mutsuzluktur, acıdır. Sanat acıdan kurtulmanın yoludur. Oysa mutluluğu paylaşmanın yolu olarak pek nadir kullanılmıştır. İşte Tolstoy'un bu ölümsüz cümlesinin altında bunlar yatar ve bir o an bunu düşünmesek bile sezeriz. İçimizi kaplayan enginlik duygusunun kaynağı da bu sezgidir.

'Ama ne yapalım, dünya

"Askerde ölmek mi, askerden sağ çıkıp hayatın içerisinde ölmek mi? Yazı mı tura mı? Bunun hangisi, hangisi, ne farkeder ki hangi yüzü gelse."

[illegible] Uğur Yücel, konu ile ilgili sorularımızı yanıtladı.

Yazı Tura filmini yapmaya nasıl karar verdiniz?

[illegible] dramatik bir [illegible]

[illegible] olduğu duygusuyla [illegible]

Bu, Türkiye'nin gerçeğiydi...

[illegible] da. Ortada bir

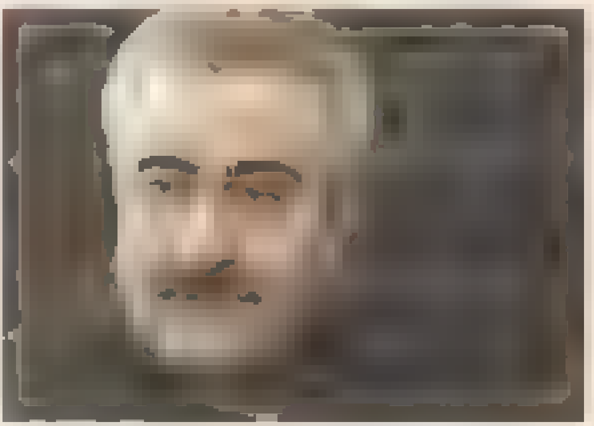

[illegible] bir durum var ve ben buna dokunmalıyım. Hayır [illegible] bir içe dönüş dönemi yaşadım. Bir şeyler [illegible] düşündüm [illegible] "Kalverengi" diye bir kelime yazdım önce. Sonra postal, [illegible] kar gibi kelimeler yazdım. Kelimeler cümlele[illegible] rin hikayesine doğru [illegible] Kendiliğinden böyle geldi. Ama geliş nedeni de [illegible] gibi özlüyorum burayı. Her şeyini [illegible] müziğini duyuyorum, insanlarını duyuyorum. Ve bundan başka bir şey de anlatmak istemiyorum. Dünyanın çeşitli yerlerine gidip film yapmak isteyen arkadaşlarım var, Çin'de, Amerika'da, film çekmek is[illegible] Ben istemiyorum. Sadece bu ülke [illegible] gençliğimden beri güldürmüyor. Bir şey [illegible] anlatılmıyor. Bu insanla[illegible]

Yazı Tura'yı nasıl değerlendiriyorsunuz? Bir savaş filmi denemez. Nasıl bir film?

[illegible] filmidir [illegible] la Amerika'da izleyen bir Türk arkadaşım, "Bu barış filmi, bu filmden sonra çok şey değişecek" dedi. Bazıları vele-

Banu Acun banuacun@yahoo.com

"...böyle" diyemezdim!

...nedeni önemli değil... önemli değildir. Devleti... ...dır. Bir aile düşünün, savaş için çocuğunu veriyor. Bi...

Filmde savaşan iki asker daha sonra kendi içlerinde savaşıyorlarmış gibi bir his uyandırıyor...

Konusu böyle mi kısaca?

Savaşanlardan nasıl tepki bekliyorsunuz? Bu ağır bir yüzleşme de olabilir.

Figürasyonda savaşmış bir askeri oynattınız. Onun yorumları nasıldı? Konuştuğunuz gaziler neler söyledi film ile ilgili?

...e bir film. Hiçbir şey abartılı değildi. Onları dinlesem çok daha ağır şeyler vardı aslında. Ben...

Travma sonrası stres bozukluğu

...gibiydi. Rıdvan'ın ya...

Yazı Tura'nın filmdeki anlamı nedir?

...şeyde de ... bir şey olup ... ni şekilde gidiyor. Yani bir şey ... aslında. Bi...

İstanbul'a yakışan bir "Kitap

1. İstanbul'da düzenlenen TÜYAP Kitap Fuarı hakkında ne düşünüyorsunuz?

2. Kitap fuarı beklentileri karşılıyor mu? Sizce eksikler neler?

3. Fuarda ne tür etkinliklerin olmasını beklerdiniz?

Nihat Tuna - İletişim Yayınları

Günümüzde geçen uluslararası bir fuar Türkiye'nin koşulları şu anda buna pek uygun görünmüyor. Fuarda okurlarla yayınevlerinden daha çok yayınevleriyle yayınevleri buluşuyor. Tepebaşı'ndaki yerin neşesi, keyfi olmamasına rağmen, burası daha medeni bir yer ama yine de tarihi rekabetçilik arz etmiyor.

Yayıncılık sektörünü hayal edemeyecek kadar büyümüştü, yayınevleri sayısı bundan on yıl öncesine göre yüzde yirmi beş oranında arttı. Eskisine göre çok daha fazla başlık çıkıyor. Dolayısıyla orası zaten kaldırmazdı. Tepebaşı'nda karşılaştığımız okur profilinden daha farklı bir okur profiliyle karşılaşıyoruz burada.

Tüyap'ın okura en önemli hizmeti şu: Kitapçılar artan kitap sayısıyla birlikte, şu an satışta olan bütün kitapları teşhir edemiyorlar. Kitapların raf ömürleri, özellikle başlık sayısı arttığı için, çok kısaldı. Çok çeşitli ilgi alanlarına hitap eden kitaplar çıkıyor. Dolayısıyla kitapçılar okurlara hizmet etmekte yetersiz kalıyorlar. Tepebaşı'na gelen okurlar daha ziyade kitapçılarda bulamadıkları kitapları görmek istiyorlar. Kitapları başlık olarak görmek de yeterli değil. Aradıkları şeyi kitabı karıştırarak karar veriyor okurlar. En önemli hizmet bu.

...etkinlikleri yapılıyor. Fuarda düzenlenen etkinlikler Tepebaşı'ndaki kadar etkili olmuyor. Bunun nedeni yerin uzaklığı sanırım. Oraya kadar gidip etkinliklere hiç kimse katılmıyor. Önce kitap için gidiyorlar, çok popüler insanlar gelirse katılım oluyor ancak.

Ömer Faruk - Ayrıntı Yayınları

Kitap fuarı dönemini kapatıyor bence artık. Şundan: İlk açıldığı yıl 12 Eylül'ün hemen ertesiydi, kitaplar suç aleti olarak televizyonlarda sergileniyordu ve çok az kitapçı vardı İstanbul'da. O zaman kitapların hepsinin bir arada bulunması, kitaba meşruiyet kazandırması açısından, bu...

...bu dönem kapanmış durumda bence. Fuar, anlamını bir panayır yerine dönüştürdü. Kitabın içeriğiyle, niteliğiyle ilişkin herhangi bir kurgusu yok kitap fuarının. Herhangi bir hediyelik eşya fuarından, otomobil fuarından ne farkı var, kitap fuarında da aynısı artık.

Şimdi artık kitap fuarının formunu değiştirme zamanı geldi bence. Ama TÜYAP yönetimi bunu çok yapabilecekler yanında değil. Onun derdi daha çok ziyaretçi sayısının çokluğuyla övünüyor. Ne kadar çok insan gelirse fuara, fuar sanki o kadar daha iyi olur diye düşünülüyor.

Nasıl kültür hayatımızda sahicilik, iyi edebiyat, nitelik üzerinden söz alanlar bu doğrultuda çaba gösterenler giderek azalıyorsa, buna paralel olarak kitap fuarı da, bu kavramlara sahip çıkan bir mekanizma olmaktan giderek uzaklaşıyor. Bir gösteri topluluğunun bir sahnesine dönüşüyor adeta. Kültürel olan bir mevzi olduğunu artık düşünmüyorum. Bütünüyle yeniden yapılanması gerek. Bu olur mu, onu da bilmiyorum. Çünkü bir alışkanlık ve bağımlılık yarattı. İnsanlar bir tek ucuz kitap almak, ya da bazı insanları sırf seyretmek için falan gidiyorlar. Edebiyat da bu değildir tabii ki.

Bence indirimi kaldırmak lazım. Sırf indirimli kitap almak için gelme isteğini yok etmek lazım. İnsan kitabı bir kültürel nesne olarak görüyorsa, o atmosfere dahil olmak isteyen insanların geldiği, bunu çoğaltmaya yönelik etkinliklerin düzenlendiği bir şey olmalı.

Artık dev gibi standlar yapılıyor, çok büyük paralar harcanıyor o standlar için. Bunu bir tek bankalar yapabiliyor. Onun dışında başka kimse yapamıyor. Bankaların para gücüyle kendi gösterişlerini başka insanlara dayattıkları bir yere dönüşüyor. Dev gibi standlar yapılıyor ama içerik son derece zayıf. Yalnız parası olan konuşuyor, çoğunlukla da boş konuşuyor.

Fuarı" nasıl olmalı?

Okur giderek azalıyor. Giderek daha az insan geliyor kitap fuarına. Fuardan fuara koşan bir insan tipi var. Moda ilişkisi gibi; onun dışında kitapla ilişki kurmayan insanlar var. Kitapla ilişkisi daha derinlikli olan okur, fuarı beklemeye gerek görmez.

Gazi Bertan / Kaos Yayınevi

Bir bu konuya temelden karşıyız. Ama diyeceksiniz ki, karşı olduğunuz halde neden fuarlara katılıyorsunuz? Bu, onun dışında gelişen sisteme bağlı bir şey bu. Nasıl ki, teknolojiye karşıyız; ama bir yandan da bilgisayar kullanmak durumundayız. Kapitalizme karşıyız, ama kapitalist sistemin içinde, bir bireyler halinde yaşamımızı sürdürmeye devam ediyoruz. Bu bir çelişkidir elbette. Çünkü, kitap fuarları temelde ticaret üzerine kuruludur. Fuarlardaki kiralar çok yüksek kiralardır. Yayınevleri, sekiz dokuz gün içinde bu kiraları çıkarmaya ve biraz da [illegible]

Eğer gerçekten kitap fuarının amacı, kitabı tanıtmak, yazar tanıtmak ve bunları okurla buluşturmaksa, ticari amaç çok geri planda bir şeyse, bana göre Türkiye'deki kitap fuarı panayır biçiminde yapılmalı. Kırk gün kırk gece sürmeli, şenliklerle sürmeli, kırsal alanlarda büyük kamplar biçiminde kurulmalı. İnsanlar orada istediği kişiyle, istediği kadar sohbet edebilmeli, tanışabilmeli, dilerse kitap alır, ya da hiçbir şekilde bir şey almaz. Yayınevleri de yüzlerce paketle katılmaz da, her kitabından birkaç numune bulundurur orada, tanıtmak amacıyla. Böyle bir fuar yapılabilir. Ama, tabii bunun maddi külfetini kim kaldırabilir. Hangi yayınevi böyle bir şeyi değerli bulur? Ama, tabii benim bahsettiğim proje bir yaşam projesidir, ticari bir proje değildir. Onun için de sistemin mantığına da aykırıdır. Buna kağıtçı da, matbaacı da, yayıncı da, kitapçı da karşı çıkar. Bunu hoş bulabilecek insan azdır.

Kitap fuarı etkinliğe dönüştürülmezse yapılabilir. Okur türü, adını doğru koymak gerekir. Kitap fuarı yazarın da pazarlayan, kitabı da pazarlayan, okuru da bir cehalet gösterisi içine sokan bir ilişkiler toplamıdır ki, böyle bir ilişki içinde yer almamak lazım.

[illegible] Yayınevi

Bakışı çok fazla fuarların. İnsanlar oradan ucuz kitap alabiliyor, bütün yayınevlerini bir arada bulabiliyor. Ama zararları da çok. Mesela, o dönemde hiçbir kitapevi doğru dürüst iş yapamıyor. Herkes TÜYAP'tan kitap alıyor ve iki üç ay boyunca okuyabileceği kadar kitap alıyor. Bu kitapevlerini çok olumsuz etkiliyor, ama yayınevleri açısından çok iyi. Reklamını orada yapıyor, kitabını orada tanıtıyor, piyasaya ulaştıramadığı bütün kitaplarını orada müşterisine ulaştırabiliyor, bütün yayınevleriyle ilişki kuruyor, yazarları, okuyucu görüyor. Ama şöyle bir şey de var: yıllardan beri kitap fuarlarının hiçbiri Anadolu yakasında yapılmıyor. Yani herkesin gözden kaçırdığı bir şey var. Yayıncıların yüzde kırkı hemen hemen Anadolu yakasında; Kadıköy'de, Dudullu'da, Erenköy'de ama buna rağmen hiçbir fuar burada yapılmıyor.

CNR çok uzakta. TÜYAP da çok uzakta ama TÜYAP'a TEM'den üç beş dakikada gidilebiliyor. Ama bence Anadolu ayağının oluşturulması gerekiyor. Yeri Kadıköy olabilir, Kartal olabilir, Maltepe olabilir, Bostancı olabilir. Bostancı Gösteri Merkezi var mesela, çok büyük bir alan.

Yurt dışında fuarlarda kitap satılmıyor fazla, sadece tanıtılıyor orada. Her yayıncı kendi kitabından ilk baskı getiriyor, standına koyuyor ve tanıtımını yapıyor. Ve Avrupa'da standartlar gibi olmalı, ya da eğer burada satış engelleniyorsa daha farklı şeyler yapılabilir. Mesela, konferanslar filan yapılıyor ama, bu konferansların nasıl yapıldığını herkes biliyor. Büyük yayınevleri, kendi büyük yazarlarının konferansını yaptırıyorlar. Küçük yayınevleri sadece kendi standlarında imza yaptırabiliyorlar. Örneğin bir anons yapılır.

Ahmet Ümit imza attığında on kere anons yapılıyor, kim diyelim, Ahmet Dalkılıç mesela, imza ettiğinde üç kere anons yapılıyor. Böyle ayrıcalıklar yapılıyor. Yani parayı verecek, kim TÜYAP'tan daha büyük yer alırsa, kim daha çok para öderse ona ayrıcalık yapılıyor. Küçük yayınevleri zaten piyasada yok oluyor. Kitabını da [illegible], ödeme sorunu yaşıyor, kitap zor çıkarılıyor. [illegible]

TÜYAP döneminde bütün yayınevleri şöyle düşünür. Gideriz, depomuzdaki kitapların çoğunu orada satarız, satarız, indirim yaparız. Benim için TÜYAP çok daha farklı şeyler ifade edebilmeli. Ben göremediğim bir tane yazarı orada görmek isterim. Basılacak kitap TÜYAP zamanında çıkarılmalı ki bu son iki senedir bazı yayınevleri tarafından yapılıyor. Kitabını çıkaracak ama bekletiyor. TÜYAP zamanı çıkarıyor. Sempozyum yapıyor. O da başka bir atraksiyon mesela.

TÜYAP şirketinin özel olarak şöyle bir şey yapma şansı var: TÜYAP bittikten bir gün sonra, tüm yayınevlerinin çalışanlarına bir kokteyl verilebilir orada. Herkes birbiriyle tanışabilir. Bu yapılabilir, çok da hoş olur. Hiç böyle etkinlikler yok. Sosyal etkinlik yok TÜYAP'ta. Bir sinema salonu yok mesela. Sanayileşme, sadece ticaret anlayışı var.

Oğuz Özdem Sarraf – Şair (45)

Salı Pazarı gibi bir yer...

Kitap Fuarları benim için pek fazla bir şey ifade etmiyor. Salı Pazarı gibi bir yer durumunda.

Her yıl gidiyorum fuara. Kitapçı olduğum için alışveriş yapmıyorum, sadece konuşmalara katılıyorum.

Çok uzağa taşındı, bu bir dezavantaj. Tek [illegible] gelebilmeli... Bir kez gidebiliyoruz; önceden her gün gidiyorduk, etkinliklere katılıyorduk. Şimdi çağırılsam bile, gitmek istemiyorum, çok uzak.

Kitap fuarları, kitapları sev direcek bir görsellik ifade etmeli. Örneğin yazılma süreci hakkında yazar-okur söyleşisi şeklinde... Yani okura yönelik bir etkinlik olmamalı.

Elçim Üner Psikolog (24)

Fuar kitap satmıyor!

Kitap fuarı deyince aklıma Tüyap geliyor. Okurla yazarı buluşturma konusunda en azından bir adım olduğunu düşünüyorum ama, çok verimli olduğu söylenemez.

Liseden beri hemen hemen her sene gidiyorum. Ankara'da öğrenciyken İstanbul'a fuara gelirdim bir günlüğüne... Kalabalığından, yer ve zaman darlığından dolayı çok sinirlenirdim ama, yine de her sene giderim.

Geçen sene 3 tane kitap aldım fuarda... Virginia Woolf'un Pazartesi ya da Salı, Tuna Kiremitçi'nin Git Kendini Çok Sevdirmeden adlı kitaplarıydı.

Kitap alırken fiyatına göre karar veriyorum genelde. Tabi ucuz diye ilgimi çekmeyen kitapları da almıyorum. Ayrıca, indirimli denen kitaplar, bana indirimli fiyatlar gibi gelmiyor.

Fuar kitap bile satmıyor. Eşarp, kupa, poster, ayraç satıyor. Tabi ki onları da almalı insanlar ama, kitap satılmıyor.

Fuar Taksim'deyken daha iyi olduğunu düşünüyorum ulaşım açısından ve kalabalık olarak. Yoldan geçen biri 'Hadi bir gireyim, burada bir fuar varmış, bir sürü insan giriyormuş' diyebiliyordu. Ama Beylikdüzü'ne, 'Kitap fuarı başlamış, gideyim' diyecek insanlar geliyor. Yani sokaktan geçen insan gelmiyor oraya.

Adı İstanbul Kitap Fuarı ama yeri İstanbul'un bir ucunda, Beylikdüzü'nde... Unutmamalı ki, Tuzla'daki insan da İstanbul'da. Bence sene içinde 3-4 kez farklı yerlerde yapılabilir. Sonuçta insana ulaşmak önemli olan...

Fuar ticarethane gibi bir halde ve reklamını popülizmle yapıyor... Şarkıcılar ve mankenler kitap çıkarıyor, fuarda imza günleri düzenleniyor, izdiham oluyor önleri. Bunların önünden kitabı sevdiremezsin insanlara, eğer sevdirmekse amaç... Yayınevine kâr sağlayabilirsin ancak.

Fuarlarda okur-yazar buluşması daha yoğun olmalı. Çocuk kitabı satan yerlerde palyaçolar olabilir... Çocuklara kitap okumaya yönelik bilgiler verilebilir. Çünkü alışkanlıktır kitap ve çocukluktan gelir.

Sema Asılantepe Öğrenci (24)

Beylikdüzü sorun yaratıyor

Fuarı biliyorum ama maalesef hiç gidemedim. Çok üşendim ama yakın olmadı bir türlü.

Öğrenci olduğum için kitaba çok fazla para ayıramıyorum. Genellikle korsana yöneliyorum, bu beni de rahatsız ediyor. Mesela Ahmet Altan kendine göre bir indirim yaptı, ben gittim onun aslını aldım. Neye sahtesini alayım?.. Fiyatlardaki bu tür uygulamalar devam etse çok memnun olurum.

Beylikdüzü sorun yaratıyor, çünkü 'hadi' deyince oraya gidemiyorsun. Gerçi onların servisleri var biliyorum ama, işte onun da saatlerini ayarlamak sorun oluyor... Taksim daha kolaydı tabii.

Mesela Paulo Coelho gelmişti geçen sene fuara. Onun kitapları vardı bende, gidip imzalatmak ve tanışmak isterdim ama bir türlü kısmet olmadı.

Ömer İlhan Traktör Operatörü (24)

İnsanların ilgisi çekilmeli

Kitap fuarını biliyorum ama, hiç gitmedim, televizyonda seyrettim.

Fuarda çok sadelik var. İnsanlara çok fazla şey vermiyorlar... Sadece gösteriş amaçlı oluyor. Mesela bir insan kitabı alırken, ona içindekileri ya da anlatılan hikâyeyi anlatmak gerekiyor diye düşünüyorum.

Beylikdüzü benim için sorun değil, inşallah gideceğim bu sene.

Fuara insanları çekmek için bir şeyler yapmak lazım. Mesela biraz daha reklam gerekiyor. Yani değişik insanların ilgisini çekecek, sürükleyici reklamlar... İnsanların merakı çekilmeli.

Abbas Orhan – Tekel Bayii (63)

Fuar zamanı buralar daha canlıydı

Tüyap Kitap Fuarı'nı duyduk tabi ya, duymaz olur muyuz?

Gittim, dolaştım ve kızım için kitapları aldım fuarda... Kitap fiyatları normaldi, normal olduğu için herkes geliyordu oraya.

Zaten kızımla gittim fuara, o seçti aldı. Benim zamanım yok ki okuyayım... Gece 3'e kadar buradayım. Artık emekli oldum da, işi bırakırsam, o zaman vaktimi kitap okumakla geçiririm inşallah...

4 yıldır burada, Tepebaşı'dayım. Fuar Taksim'deyken buralar daha canlıydı. Oraya gelen, ziyaret eden insanlar burada canlılık yaratıyordu; daha iyi oluyordu.

Beylikdüzü'ne gittikten sonra, zaten buranın da hava-

şı öldü. Oraya kimse gidemez ki, çok uzak... Taksim tam merkezdi ve her taraftan geliyorlardı.

Hasan Şene/Pazarlık Şeker [illegible]

Ben istemez miyim ki, çocuğumu kitap fuarına gönderevim.

Gezerken görüyorum kitap fuarlarını, mesela Maçka'da 23 Nisan da olmuştu... Bir de, fuarda çalışan arkadaşlar burada malzeme unutmuşlar da, gelip sormuşlar dı... Fuarın olduğunu oradan da biliyorum.

İlden gidemiyorum. Şeyvarcıları sokmadıkları için iyice yanaşamıyorum.

[illegible] yorum. Kitapları sevenlerin oraya geldiğini biliyorum ama, kendim gidemiyorum... Çocuklarım var ama, gönderiyorum desem yalan olur... Gönderemiyorum... Semtimiz uzak, Beşyüzevler'de oturuyoruz, böyle fuarlara falan gitmiyoruz.

Beylikdüzü zaten İstanbul dışı bir yer... Benim çocuğuma söylesen, "Beylikdüzü'de kitap fuarı var" bilmez bile yani!

Eskiden mesela insanlar oradan otobüsle geçiyordu. Eminönü, Unkapanı ya da Taksim'den gelirken geçerken görüyorduk. Çoluk çocuk biliyordu. Burada kitap fuar varmış, bizi getir misin, diyordu.

Kitap fuarlarında, kitap uygun fiyatlarda olmalı. Her aradığın kitabın da bulunması lazım bence.

Ben ilkokul 5'i bitirdim. İmkanlarımız da kısıtlı. biz varoş kesimlerin insanlarıyız. Devamlı çalışmak, evimize ekmek götürmek derdindeyiz. Herkes ister kitap okumak bilgilenmek. Benim çocuğum da benle beraber şeker satıyor, o olmasa geçinemiyoruz. Bir yandan da açık lise okuyor. Ben istemez miyim ki, çocuğumu kitap fuarına göndereyim.

[illegible] Can/Öğretmen
M[illegible] Piyade[illegible] 27

Fuarda yarışma olsun!

Az çok bilgim var fuarla ilgili ama, hiç gidemedim.

Kitap fuarı insanlara daha yakın mesafede olmalı. İnsanlar [illegible] gız. bir de uzak bir yere götürüp, ulaşımı zorlaştırdığınız zaman, halk halıyla gitmeyecektir, ilgisiz kalacaktır...

Fuarda, yazmak isteyen kişilerin kitap dosyaları alınabilir. Onlar arasında bir yarışma yapılabilir. Böylece hem yeni yazarlar ortaya çıkar, hem de insanların merakı artar. Yani bir yarışma havası olursa çok iyi olur.

Kemal Cinel/Ressam (48

Fuarlar okumayı, okumanın geliştirilmesini, insanların daha çok okumasını, yayınların artmasını ifade ediyor. Güzel şeyler.

Maalesef TÜYAP'ta düzenlenen değil de, Sultanahmet'teki bir de Eyüp'teki fuarlara gittim. TÜYAP'takine gidemedim.

CD aldım, "Yüzyıl Öncesinin İstanbul'u"nu aldım. Diğerlerini hatırlamıyorum.

Farklı yazarlar panel düzenleyebilir. Tanımadığımız yazarlarla tanışabiliriz. Okurlar yazarlarla tanışıp fikir alışverişi yapabilir.

Kitap almaya, fuara girmeden önce karar veriyorum. İhtiyacım olan bir kitap varsa onu alıyorum. Onun dışında, orada görüp de dikkatimi çeken kitapları da alıyorum.

Mehmet Yürük/Öğrenci (23)

Fuarların kitapçılardan bir farkı yok, dev kitapçıları andırıyorlar. Sanatın değil de, ticaretin ön planda olduğu yerler.

Aslında hiç gitmedim. Yeri çok uzak. Ben Anadolu yakasında oturuyorum. Oraya gitmem çok zahmetli. Giden arkadaşlardan duyduğum kadarıyla yetersiz ulaşım zor.

Fuarda yarışmalar düzenlenebilir. Kazananlara kitap hediye edilebilir. Ece Erken'i çağırsınlar.

Songül Gezici/Esnaf (22)

Fuarlar birçok çeşit kitabı gördüğümüz, bilmediğimiz yazarlarla karşılaştığımız yerler. Araştırıp incelemeyi, orada daha çok çeşit kitap görmeyi, okumayı ifade ediyor.

Bir kez gittim fuara.

Kitap fiyatları iyi. Uygun fiyatlar.

Bir fuar çok fazla etkinlik değildir bence. Kitap işidir. Daha çok kitap almak için gelir insanlar.

Panellerin dışında, gençliğe yönelik etkinlikler düzenlenebilir. Konserler, dinletiler filan olabilir.

Fuarın yeri çok uzak. Daha yakınlarda, Taksim taraflarında olsa.

Kitapları orada görüp alıyorum. Daha önceden karar vermiyorum pek.

Y[illegible] K[illegible] İ[illegible]

Kitap fuarları hakkında, ayken fırına gittiğinde taze ekmek kokusu insana ne hissettiriyorsa onu hissediyorum.

Kitap fuarına, hatırladığım kadarıyla iki kez gittim.

Can Yücel'in şiir kitabını, Brecht'in tiyatro kutusuyla ilgili bir kitabını, bir de Oblomov'u almıştım.

Fuardan son anda haberim oluyor, yeterince duyurulmuyor. Fuara gitmekle kitapçıya gitmek arasındaki fark iyi anlatılmalı, belirtilmeli. Fuar özendirilmeli; çocuk kitapları [illegible] çocuklar ve veliler için okuma salonu olsun [illegible] formları olmalı. Gelen insanlar görüşlerini bildirebilmeli, gelen kişiler sadece gezici, müşteri konumunda olmasın.

Kitap almaya fuara gitmeden önce karar veriyorum; aynı zamanda orada gördüğüm kitapları da aldığım oluyor.

Hazırlayanlar: Barış Umut

>berlin-istanbul joyce ve proust

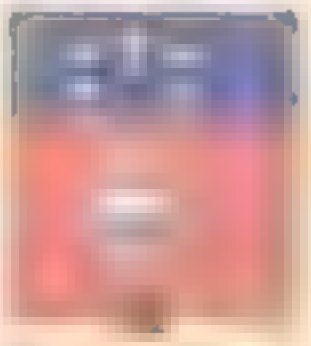

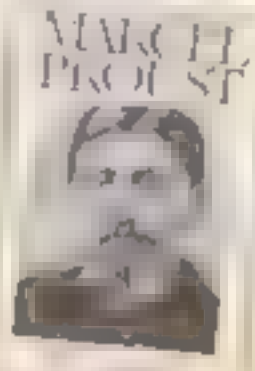

düzenlemede, videoda denendiği bu sergide daha çok gençlerin ürünleri vardı. Göç olgusunun ardında bıraktığı yolda yürüyenlerin ulaştıkları ayrıcalıklı bir basamak olarak görülmeli bu anlamda sergi. Artık özgün ürünlerin zamanı. Göçün yakınmaları bitmeli artık. Bu yakınmaların yerini ye ni ortamın ve yaşam biçiminin, düşüncenin, gözlemin, bi rikimin ortaya koyduğu çalışmalar almalı. Bunun somut ör neği Berlin-İstanbul hattında oluşturulan çalışma. Bir araba sonra değişik işlev yüklemeden bütün da kente bakışın baş döndürücü çarpıcı örnekleri, eşcinsellerin dünyasına fotoğraflarla sokulmaya varana kadar aykırı bir yolda yeni liklerle karşılaşmanın sevincini yaşadım kendi payıma bu sergiden ayrılırken.

Yazının bundan sonrasının **Şimdi Now** etkinlikleriyle bir ilişkisi yok, ama yazarlarla, kitapçı vitrinlerindeki kitaplar la bir bağı var. Yazarlar, yazdıkları o unutulmaz kitaplar ve anma günleri ile anılacak demek ki şimdi. Almanya'nın en

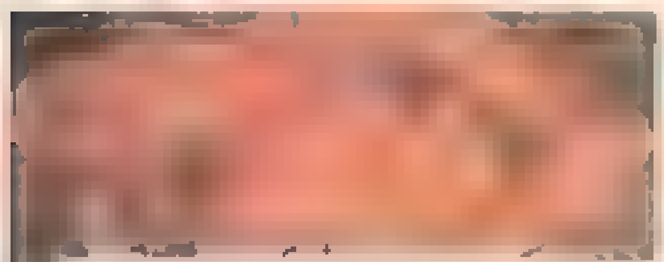

berlin istanbul vice versa

saygın yayınevlerinden biri olan Rowolt'un cep kitabının markası rororo'nun 50. yılı için hazırlanan kitapçık elimden düşmüyor kaç gündür. 1945-2000 yılları arasının bir dökü mü ve yayınevi üzerine bilgiler içeren kitapçıktan öğrendiği me göre, şimdiye dek yayınevi 15.000 cep kitabı yayımla mış ve bu da 525 milyon tiraj demekmiş. Dünya kültürü nü, yazınını cebe sığdırmakla övünüyor yayınevi sahipleri, editörler. Bu dizide çıkan yazarların listesine bir göz attığı mızda karşımıza şu isimler çıkıyor ilk elde: Dürrenmatt, Wolfgang Borchert, Max von der Grün, Ronald Dahl, Albert Camus, Süskind, Lion Feuchtwanger, Kurt Tucholsky, Sartre, **Hemingway, Brecht, Hans Fallada ve Nobelli pek çok ya zar**, Saul Bellow, Isaac Bashevis Singer, Claude **Simon, Toni Morrison, Jose Saramago** gibi... yayınevleri zaman zaman bu elli geriye dönüp bakmaları, yılların bir dökümünü yapmayı yaptıkları sürece, okuru daha çok bağ larlar kendilerine kökkü, kararlı çabalarıyla.

S. Fischer yayınevi de 1886-1978 yılları arasında yayıne vinde kitabı çıkmış yazarların birer öyküsüne yer vermiş iri ce, 2000, 256 sayfalık özel basımlı seçkisinde. 37 yazar dan 37 öykünün yer aldığı bu özel, ilginç seçkide dünya yazının en önemli yazarları bir araya getirilmiş: **Conrad, Dostoyevski, Faulkner, Hermann Hesse, Hugo von Hof** mannsthal, Kafka, Thomas Mann, Virginia Woolf, **Stefan Zweig**... gibi isimler hemen göze çarpıyor. Bu yazarları da ha önce okuduysanız, bu özel seçkiyi gördükten sonra bir kez daha okuma gereğini duyuyorsunuz. Sonra yayınevi yayımladığı yazarlardan bir seçki hazırlaması ve bunu özgün bir biçimde kitaplaştırarak okurlarıyla paylaşması düşüncesi de ne hoş, ne çekici!

Magazin, diye yayınevinin kitap tanıtım dergisi. Yaz sayı sını karıştırırken **Jörg W. Rademacher** tarafından kaleme alınan **James Joyce**'un yeni bir biyografisinin çıktığını okudum. Joyce'severlerce yıllardır kutlanan ve bu yıl 100. sü gerçekleştirilen ***Bloom Günü*** için (16 Temmuz 2004). Bu döneme yetiştirilen biyografiyi Türkçede görme olanağı kim bilir kaç yıl sonra gerçekleşecek! Bu yıl, 16 Temmuz 1904 gününü, tek bir günü ele alan *Ulysses* dünya romanının te mel taşlarından biri, bu eser, hiç sönümlemeyerek bir gerçek roman dünyasında önemli bir devrim ve alaşağı edileme yecek bir kültür çıkarması. Yıllar sonra dilimize de kazan dırılan (1996) bu önemli başyapıtın Almanya'da kaç basımı var, kim bilir? Ben, Suhrkamp Yayınevinin hazırladığı özel bir basımı gördüm. Fiyatı da olağanüstü ucuzdu bu çok sayfalık şaheserin: 12, 50 Euro. Bu tür kitaplar için bu pa ra bile değil. Kitabı elimden bırakamadım, Türkçesinin ya nında yer alması için satın aldım. Kitap, bir obje olarak da benim için önemli. **Joyce** üzerine hazırlanan kitapların ya nında bu dâhi yazarın yazdıkları da bir kez daha farklı bas kılarla okur önüne bir kez daha çıktı. ***Ulysses*** üzerine yo rumların yer aldığı kitaplar mı, günün efsanesine eğleni si mi ararsınız, evet ne ararsanız var kitapçı vitrinlerinde. Yeter ki siz **James Joyce** istiyorum deyin. Temmuz geçti ama *Ulysses*'in yazarının yazdıklarının ne modası, ne de önemi geçti, tersine onun yazdıklarının değeri giderek da ha da öne çıkıyor, dikkat çekiyor.

Şimdi de bir başka dâhinin, ya da delinin peşine takıla lım: tüm yapıtlarını edinmek için, 13 cilt, 8200 sayfa. Hem de Frankfurt basımı. Kimden mi söz ediyorum? Elbette **Marcel Proust**'tan. Onun yapıtlarından ve elbette ***Yitik Za manın Peşinde***'den. Bizde, YKY'nin başlattığı ve adına da Delta dedikleri bütün şiirleri, ya da öyküleri biçimindeki özel basım kitaplar Almanya'da çıkarılan beri raflarda yerini buluyor ve revaçta. Özgün bir biçimde kutuda okura sunulan bu yapıtlar evladiyelik ve yazara da bir saygının ifadesi. İlk üç cilt 1892-1896 yılları arasında yazılan deneme, öykü, me tinlerden oluşuyor. Sonraki ***Yitik Zamanın Peşinde***'nin yer aldığı ciltler geliyor, ardından da notlar, değerlendirmeler ve daha sonraki yazdıkları okur önüne çıkıyor. ***Okuma Üze rine*** başlığıyla dilimize kazandırılan uzun denemesinde **Marcel Proust**, okuma üzerine şunları yazıyordu: *"Okuma, bizim için, büyülü anahtarları, bizim içimizdeki derin, nüfuz edemeyeceğimiz yerlerin kapılarını açan yol gösterici oldu ğu müddetçe, yaşamımızdaki rolü sa ğaltıcıdır."*

Isabel Allende'nin üçlemesi de ki tapçı vitrinlerindeki yerini aldı epey ce oldu. Dünyayı bir öykü olarak ala bilen ve durmadan ülkesinden, yaşa dığı günlerden, siyasal ortamlardan, geçmişten öyküler anlatarak okura kendisine buyurmayı başaran bu düş dünyası kadın, anılarını da okuru yla paylaşıyor *Yaşamım*'da. Suhrkamp Yayınevinin önem li ve önem verdiği yazarları arasında olan **Isabel Allende**, olağanüstü canlı, çarpıcı, etkileyici, gerçeküstücü, büyüle yici... anlatımıyla Avrupa'da büyük ilgi görüyor. Üçleme si'nden de çok söz edildi.

Sonbahar Berlin'i iyice sarıp sarmaladı. Kahvelerin görü nümüne doyum olmuyor. Kitabınız yanınızdaysa, güneş ısıtmasa da yakanıza bir rozet gibi takılmışsa, keyifli bir okumanın büyülü çekiciliğine kendinizi kaptırmayıp da ne yapacaksınız?

BARIŞA YENİDEN MERHABA

[illegible] Akçay'dan Fethiye'ye, Menemen'den Yazıbaşı'na [illegible]

Koçak Yayın [illegible] "Nerede O Şenlikler" [illegible]

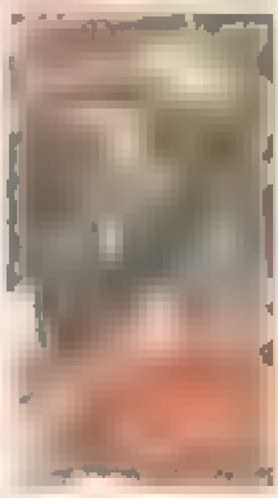

[illegible] "Dikili Barış ve Demokrasi Şenliği" [illegible] Osman Özgüven [illegible] Osman Özgüven [illegible] Osman Özgüven [illegible] Dikili [illegible]

Osman Özgüven [illegible] Özgüven "Bu festivalimiz on yıl öncek[i] gibi değildi. Ancak bek[illegible]

[illegible]

ması. Dikili Belediyesi ve Osman Özgüven barış meşalelerini yakmışlar, sonsuza doğru yürüyorlar.

FUAR MANZARALARI

İzmir Uluslararası Fuarı 73. kez kapılarını açtı. 27 Ağustos, 5 Eylül tarihleri arasında açılan fuarın süresi bu yıl biraz daha kısaltılmıştı. Yıllar önce açılmasını dört gözle beklediğimiz çocukluğumuzun fuarları yok artık. Lise yıllarında gazoz, minder sattığımız Manolya, Ekinöyen, Lunapark gazinolarının yerlerinde yeller esiyordu.

Bizleri ilgilendiren sanat-kültür olayları. Söyleşiler, imza günleri ilgi odağımız oluyor. İzmir dışından gelen dostlarla birlikte olmanın mutluluğu yetiyor bizlere. İZFAŞ'ın düzenlediği söyleşiler izlenmeye değerdi. Sunay Akın, Hıfzı Topuz, Atilla İlhan, Mustafa Balbay, Turhan Saylan, İlhan Selçuk, Ayşe Kulin, Aydın Boysan, Şükrü Erbaş, Ahmet Telli, Ünal Ersözlü [illegible] le birlikte oldular.

İzmir'deki edebiyat kuruluşları da söyleşiler düzenlemişlerdi. Eş, dost, yakın tanıdıkların izleyici olduğu söyleşiler. Fuarda oturacak yer bulamayanlar, söyleşi alanında yer bulup sandalyeleri işgal ettiler. Bazı arkadaşlar da söyleşilerde görev almamaktan yakınıyordu. Fuar'da konuşamamaktan üzgündüler. Uluslararası İzmir Fuarı'nda söyleşiye katılmak az şey mi? Fuardaki söyleşilere katılımcıları seçmek neye göre yapılıyor? Benim de kafamı kurcalar bu soru. Lobicilik falan mı diyeceğim; ama edebiyatta lobicilik mi olurmuş? Saçmalıyorum sanırım.

Fuar gıda tüketiminde patlama yapıyor. Tüketim doruktan. Adım başı döner tezgahları, dondurmacılar, kestane şekerleri, lahmacun, çiğ köfteciler. İnsanlar Fuar'a yemek için geliyor desem yalan olmayacak. İnsanımız yeme içme de evrenselliği yakalamış. Çin ve Meksika mutfaklarının standı dolup taşıyor. AB'ye girmeye aday bir ülkenin dünya mutfaklarıyla tanışmasından daha doğal ne olabilir ki.

Bana ters gelen bir başka olay, ikram kuyruklarında saatlerce beklemek. Üç dört yudumluk çaya kavuşmanın zevki bir başka olsa gerek. O zevkten sürekli mahrum kalmışımdır.

Efe takımının tanıtım ikramını gülerek izledim. Ne atelikler yaşandı. Standdaki görevlilerin çek [illegible] zahmetler görülecek nitelikteydi. Acı bir tebessümle izledim, insanımızın rakıya ulaşma mücadelesini. Standdaki görevli "Beyefendi, bu şişe doluncu alışınız, ama başkasını da düşünün." diye uyarıyor. Adam pış

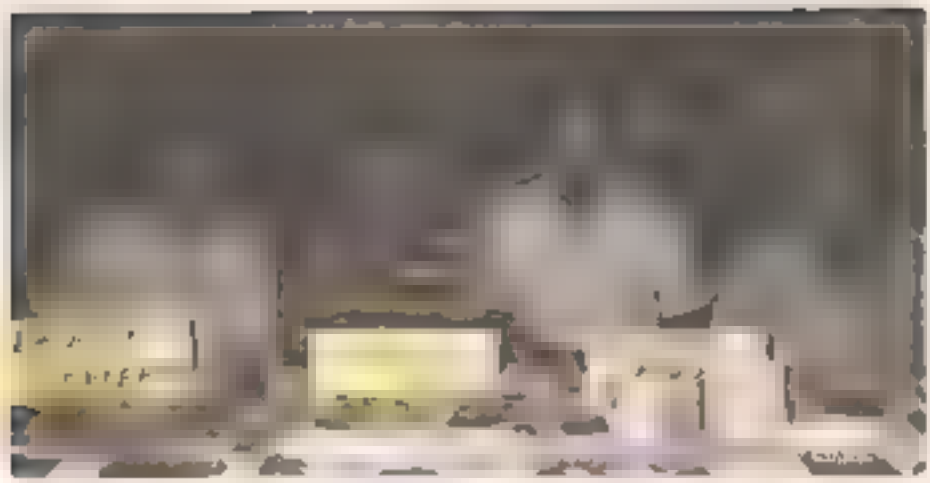

bunyan kebabı bir başka lezzetliydi. Sabahın beşinde kuyu kebabı yemek için insanlar yollara düşüyor. Yolunuz Tire'ye düşerse Namlı, yöre halkının Tak-akçı dediği kuyu kebabı dükkânına uğrayın. Baba Selahattin Babaoğlu kurmuş, oğlu Fikri işletiyor.

Tire'de iki üç gün olsa da dinlendik. Sessizliğin huzurunu yaşadık. Yeni okurlarımıza merhaba dedik.

Tire'den sonra aynı kadro Ödemiş'e gitti. Ödemiş'e Çocuk kitapları fuarına ev sahipliği yapan [illegible] Belediye Başkanı Mehmet Eriş ve [illegible] Necdet Nevdim "*Almanya halkın ilgisi daha da artacak. Avrupa'da yapılan [illegible] Ödemiş'te de yaratacağız. Potansiyeli [illegible] harekete geçirdik. Gelecekte ulusla düzeye [illegible]*" dedi. Necdet Nevdim geçen yıl onun önderliğinde başlamıştı. Yeni yerel yönetim sürdürüyor sürdürmeye de kararlı.

Belediye Başkanı A. Mahmut Bademci çocuk kitapları fuarına desteklediğini sürekli vurguluyor. Bu yıl standların merkez parkına alınması A. Mahmut Bademci'nin katkısıyla, sürdüğüyle olmuş. Geçen yıla göre ilgi fazlaydı. Fuarın oluşmasında, yaşama geçirilmesinde belediye görevlileri Ayşe Özgen ve Cemile Özgül'ün çabaları gözden kaçmıyordu.

Kitap fuarına Muzaffer İzgü, Hüseyin Yurttaş, Haluk Işık, Canan Tan, Sevaş Ünlü, Ekrem Güneş, Mehmet Erdoğan, Zelihna Akçagüner, Hamdullah Köseoğlu, Kemal Aygün ve Es-to tiyatro topluluğu, Doğan Yağcı, Özgür Savaşçı katıldılar.

Tire'de Genç Kitapsiye, Ödemiş'te Alpa Kırtasiye bizleri konuk et

kında yanıtlıyor. "Artık [illegible] sonuncu bir daha [illegible]du." Tanıtım ikramiyesinde, bir şişe Efe'yi [illegible] yılmayacak denli çok

Kitap sokağı daha bir daralmıştı. Daracık sokakta kitaba kavuşamadı insanımız. Elterinde durumlarına, yaşamlarından kitabın defterini düşünüler, yasak savmak için geçtiler. Boş gözlerle kitaplara baktılar. Yediklerini durüme verdikleri parayı düşünmeden, kitaplara çok pahalı dediler.

Fuarın açıldığı gün, babam öleli on beş gün olmuş. Kabullenmek zordu, çok zordu. Küçüklüğümden beri gittiğimiz Palmiyeler'e gittim. Anılar aklımın üzerime. Babamın orada çektirdiği fotoğraflar çıktı. Bir masaya. Yanımızda bir iki meze. Saatlerce kadeh tokuşturduk babamla.

"Tarihsiz kederler içindeyim." Eskiden Manolya Gazinosu'nun bulunduğu yerden geçerken bir ses kulağımda yankılandı: Gazooz, soğuk gazooz... Bir selam yolladım çocukluğuma. Fuar'dan çıkarken o ses tüm Fuar'da yankılanıyordu.

TİRE VE ÖDEMİŞ'TEYDİK

İzmir'in şirin ilçesi Tire. Yeşil, yemyeşil bir yer. 4 Eylül Tire'nin kurtuluş günü. İki günlüğüne gittim. Söyleşi [illegible] Mehmet Doğan, Cahit Kaya, Hamdullah Köseoğlu, Ekrem Güneş ile [illegible] kez böyle bir etkinlik yapılıyordu. Çocukların, gençlerin ilgisi fazlasıyla vardı. Bunu gören belediye yetkilileri gelecek yıl, çocuk kitapları fuarını yaşama geçirecekleri söylediler.

Tire'yi sevdim. Geçmişi çok eskilere şirin ilçede Aydınoğulları uzun yıllar hüküm sürmüş. O dönemi yansıtan yapılar çoğunlukta. Tire köftesiyle ünlü. Bana kalırsa

ilker karakaş

Aşk ve Hamamböcekleri

Eve geç döndüğümde annem kapıyı açmazdı. Ben de bitişiğimizdeki yine bizim olan eski boş evde kalırdım. Geneide yatmak için kullanırdım orayı. Hamamböcekleriyle doluydu ev. İğrenç hayvanlar işi o kadar azmışlar ki uyurken üzerimde dolaşıyorlardı. Bir türlü yok edemiyordum. Onlarla dost olmaya karar verdim.

Gecelerin bir kısmında sohbet ederdik. İsabet ettiremesem de lepelerine terlik fırlatmaktan geri durmazdım. Hayvanlar kesinlikle benden daha zeki ve çeviktiler. Bir akşam yolladık fırlattığımızın biri elimden yere düştü. Daha açılmamış 'yetmişlik' tuzla buz oldu. İçindeki rakı birden odaya dağıldı. Berbat bir durumdu, koskoca rakı akıp gitmişti. Bir yakınımı kaybetsem bu kadar üzülmezdim.

Nerede yaşıyordum, kimdim ben? Şok atlattım yine. Hatırlamam için birkaç saniye geçmesi gerekti. Kalktım aynada kendime baktım, ayyaş ve başarısız birisi olduğumu fark etmem uzun sürmedi. Yüzüme bolca su serptim. Kötü bir akşam ve korkunç bir yüz diye düşündüm. Yanaklarıma biraz traş köpüğü sıktım, eski bir jilet ile beş altı günlük sakallarımı aldığımda çenemin altını ve yanağımı kestiğimi fark ettim. Ellerim hafifçe titriyordu. Ütüsüz beyaz pantolonumu denedim. Uzun zamandır giymiyordum, biraz dar geldi. Kilo alıyordum. Çıkardım eski kotumu geçirdim ayağıma. Yüzüm parlamıştı ama saçlarım hâlâ kötüydü. En yakın berbere gidip saçlarımı düzelttirdim. Bir yerlerde birkaç kurabiye bir şeyler yedim.

Hiç ummadığınız zamanlarda ve yerlerde ummadığınız insanlarla karşılaşma olasılığınız her zaman vardır. Hayatı anlamlı kılan budur belki de. Küçük bir kasabadaydım ve eğer beğendiğim birisiyle karşılaşacağıma varsa nasıl olsa bu en az bir kez gerçekleşir. Öyle oldu.

Eski bir kız arkadaşımdı bu. Liseden hatta ortaokuldan beri tanırdım İlknur'u. Belki de daha eskiden.

Karşılaşmamızda saat gece on bir civarıydı. Pis bir lokantada işkembe çorbamı kaşıklıyordum. Yine çok içmiştim ve başımın çorba kasesine düşmemesi için fazladan gayret gösteriyordum. Çorbamın işkembe tadı vardı ama az, suyu ve sirkesi boldu. Son kaşığı ağzıma götürüp başımı kaldırmıştım ki tepemde dikilen İlknur'u gördüm. Gülüyordu. Kalktım boğuşmamızın nefesimden yüzüne bohlayarak ilk yanağından öptüm onu. Arkadaşlarıyla gelmişti çorbacıya, onlar yan masaya oturup kendisi benim masama oturdu. Sigara yaktık. Biraz aydınlanmıştım, İlknur'la sigaramı yakarken ilk muhabbetimizi çoktan ilerletmiştim, işte karşımda oturuyordu. Sürpriz diye buna derim ben. Okuldayken yakındık birbirimize. Sevebileceğim, evlenebileceğim birisi diye düşündüğüm. Bize doğurgan sohbet yoktu gerçi ama yine de güzeldi. Nişanlanmış, nişanlısından [illegible] da evlenecekler miş vs, vs. Dinledim önemsemedim. Sigaramı içip seyrediyordum onu.

Yarım saat sonra çorbacıdan kalktık. Barlara diskolara doğrulmaya başladık. Dans etmeyi seviyordu. Onu seyrediyor, biranımı yudumluyordum. Ben dans etmediğimden dans edecek birini buluyordu kendine.

Harikulade bir kız vardı. Nereye gitsek tüm erkeklerin gözü onun kızına çevriliyordu. Bunun farkındaydı ve tadını çıkarıyordu. Erkeklere sürtünüyordu belli belirsiz. Arkadaşım kadınıyla tüm umudu birden kaybediyordu. Hepsini. Yanıma geliyor içkimden bir yudum alıyor, memelerini daha yeni tanışığı adamlara sürtmeye gidiyordu.

Dans alanı yorulunca onu evine bırakmayı teklif ettim. El ele tutuştuk. Birkaç kez onu öpmeme izin verdi. Ku [illegible]

Çok içmiştik, daha doğrusu çok içmişsin. İlknur'u bırakıp dönmeye hazırlanıyordum. İçeri davet etti.

"Annen babanı?"

[illegible]

[illegible]unan büyükçe bir sitedeydi evleri. İçerisi sade ve zevkli döşenmişti. Geniş bir salondan balkona çıkılıyordu. Balkondaki iki sandalyeye oturdum, ayaklarımı önümdeki diğer sandalyeye dayadım, ışıklandırılmış havuzu ve havuzun altında uzayıp giden geceyin karanlığındaki manzarayı seyretmeye koyuldum. Etraftan kulağıma tek tük müzik sesleri geliyordu. İki koya serpiştirilmiş beyaz badanalı evleri tepeden görebileceğim kadar güzeldi manzara. Koyların ortasında denize uzanan küçük yarımadada tüm ihtişamıyla Rodos Şövalyeleri'nin beş yüz yıl evvel yaptığı kule yükselmekteydi.

"Manzaranız çok güzel."

"Öyledir. İçki ister misin?"

"Ne var?"

"Ben malibu süt içeceğim."

"Yaaa! Karışacak ama madem israr ettin alayım bir tane."

Malibuları geldi. Koca man bir yudum aldım. [illegible] yanına oturuyorduk ve manzara güzeldi.

"Neden bu kadar çok içiyorsun?"

"Daha iyi bir fikrin mi var?"

Kışkırtıcı gülümseyişi yayıldı yüzüne. Sandalyesin-

den kalktı üzerime oturdu. Muhteşem kız kucağım daydı. Uzunca öpüştük. Elimi bşörtünün altına sok tum, göğüsleri küçük ama güzeldi. Yarım saat sandal yenin üzerinde kaldık. Tüyörtünü çıkardı. Öpüşmeye devam ediyorduk

"Yapamam," dedi

"Neden?"

"Nişanlıyım da ondan."

Bu cevaptan da soyunuyordum. Kucağımdan kalktı karanlık balkon aşlarının üzerine uzandık. Bir süre daha devam ettik. Nedendi bilinmez aic imdeki şeytanlık yavaş yavaş azalıyordu. Az sonra inliverdi. Uğraşmadım durdum balkon aşlarının üzerinde. Boşuna. bir türlü yeniden sertleşemiyordum. İlk kez başarısız olmuyordu ama bu gece sırası değildi. Tedemiştim. Yüzüstü yatmıştım. Gevşedim. Banyoya gidip yüzümü yıkadım, eve döndüğümde neredeyse sabah olmak üzereydi

Ertesi gün öğlene doğru uyandığımda dün gece kırdığım rakı şişesinin kırıkları üzerinde ters dönmüş halde yatan bir sürü hamamböceğiyle karşılaştım. Hâlâ canlıydılar ama ölmek üzere olduklarını anlayabiliyordu. Çırpınıp duruyorlardı

İçebildikleri kadar rakıyı içmişlerdi anlaşılan. İlk kez sarhoş hamamböcekleri görüyordum. Sabah sabah kendime votka limon hazırladım. Telefonu açıp ilk

[redacted] Bardağı hamamböcekleriyle dolu kaldırdım

[redacted]

Telefonu kapattım. Şerefe dostlarım. Yaaa işte böyle önemsiz bir konuşmaydı sevgili dostlarım. İçelim siz. Aşka içelim

Bardağın havaya kalktığı dönüşünde birkaç çırpındılar. Bu kez gerçek hamamböcekleriyle içiyordum. Onlar gerçek dostlarımdı

"Sizden kötülerle içtim ben. Yaaa. "

Öyle ilk günlere yakın çırpındılar. Dostlarımı öldürmek için onları öldürmedim. Ama anlayamadım. Ne olduysa bir anda kaçıp kurtulabiliyorlardı. Tıpkı benim gibi. Kolay mı. Bir büyüğü bırakmışlardı. Çırpının ayvaş hamamböcekleri. İkisi de iki ay sonra evlendiğini öğ

Bol dumanlı hususi kokulu filtresiz gazeteniz

yeniHarman

Kuzeyin görkemli [illegible]

halk. Bizim otobüslere, metrolara, minibüslere bir ön dişe, gerilim bakımından. Burada yorgunluk... bitkinlik. Yine de bizde daha az görünen şeyler de inatla devam ediliyor. Özellikle yaşlı kadınlar, akşam saatlerinde evlerine ellerinde bir demet çiçekle dönmeyi unutmuyorlar. Öylesine can yakıcı bir tefekkür hali içindeler ki, kendileri taşımasa bile ellerinin hayatın boşluğuna düştüğü yere bir demet çiçek çizmek istiyorsunuz. Belli bir yaşın üstündekiler, diyelim ki ellisine merhaba demişler burada hayatın kıyıcılığına çoktan kilitmişler gibi. Birçoğunun ruh halleri, günümüz Rusyasının siyasi atmosferinde Bolşevik Devrimi yıldönümü kutlamalarının handiyse geçersizleştirilmesine benziyor. Ayakta durmaya çalışan inançlı ihtiyar...

Belki, işte Rusya da bu!

Bir de, yine kadınlar başta olmak üzere, hep bir şeyler okuyorlar, bulmaca çözüyorlar. Orada tanıştığım Türk öğrenci, okunan şeylerin edebiyat ağırlıklı olmadığından, astroloji benzer popüler alanlara ilginin fazlalığından dem vuruyor ya, yine de benim için bir sempati nedeni bu çiçekler ve kitaplar.

Bir sonraki istasyonda, mavi beyaz formalarıyla iri yapılı, göbekli beş altı genç bulunduğum vagona biniyor. Bugün futbol maçı var. Dinamo Moskova taraftarları. Küçük bir çocuk, belki yedi belki sekiz yaşında, vagonun öteki ucundan akordeonunu çalmaya başlıyor. Akordeonun sesi bize ulaşmasa da çocuğun gözlerindeki merak, akordeonla birlikte bedenine verdiği ifadeler müziği bize duyurmuyor, sanki vagonun içindeki ağır havaya çiziyor. Birden gözlerinden bir panik vagona yayılıyor. Hemen yanımdaki Moskova taraftarlarını görüyor, akordeonun kendine bakan yüzünden çıkardığı mavi beyaz çıkartmayı alnına yapıştırıyor, gülümseyerek gençlere doğru yürüyor. Anında Dinamo Moskova logosu, güzel bir şarkı çalıyor. Gençlerden biri, grubun kasasıymış gibi, cebindeki bozuk paraları çıkarıyor ve çocuğun avuç içine bırakıyor. Çocuk şarkısına devam ederek başka vagona geçiyor.

Vagonda, belli bir yaşı devirmiş insanlar ya uykulu gözlerle önlerine bakıyorlar ya da hâlâ uyukluyorlar. Ağustos'un başları. Beyaz gecelere yetişememiş olsak da, hâlâ on birlere kadar ortalık aydınlık. Elimde gezdirdiğim, rehber-kitapta "St.Petersburg sakinleri gece kuşlarıdır. İnsanlar Rusya'daki başka herhangi bir yerden daha geç yataklarına giderler" yazıyor. Rus arkadaşım, kitapla aynı fikirde değil... "Rusya yoksul bir ülke ve insanlar yaşayabilmek için çok çalışmak zorundalar." Buna bir de, belki alkolün verdiği sabah yorgunluğunu eklemek gerekiyor. Metro'dan her çıkışımda karşılaştığım manzara bu tezimizi haklı çıkarıyor... Yürüyen merdivenlerin kenarındaki reklam panolarını "enerji içeceği" olarak cin reklamları süslüyor. Özellikle merkeze uzak olan hemen her metro çıkışı, alkol-sigara büfesi, küçük bir kumarhane gibi işleyen lotarya salonu, ayaküstü karın doyurmak için hazırlanan özel Rus böreği satıcısı ile bir "kültür kompleksi"ni içeriyor. Bu manzaraya metro binasının duvar dibinde, metroya bitişik yeşil alanda ellerinde birolarıyla ikili üçlü grupları da eklemek gerekiyor.

St.Petersburg, Sovyet döneminin anılarını bir iki cadde, metro istasyonu adı, Lenin heykeli, bizde mesela Urfa'daki "din" turizmini anımsatan bir iştihayla ve belki de "devrim" turizminin bir parçası olarak sergilenen Aurora Kruvazörü bir yana, pek de sahiplenmiyor görünmüyor. Bunlara, bir de üzerlerinde kızıl CCCP harflerinin zamana direnen imgesiyle hemen fark edilen tişörtleri ekleyebiliriz. Bugünüyle şehir, daha çok Bolşevik Devrim öncesinin anılarına dönmüş durumda. Şehre adını veren Çar Petro, şehrin simge kişiliği. Petergof'tan şehre minibüsle döneceğiz. Minibüsçülüğün benzer ritüellere haiz olduğunu orada anlıyorum. Nasıl bir minibüsün kapısını şöyle bir açar, "Taksim mi, kaptan?" diye sorarsak, Rus arkadaşım da öyle açıyor kapıyı ve kısaca "Peter?" diye soruyor. St.Petersburg'u anlatmak için konuşma dilinde "Peter" yeterli oluyor. Bir şey daha var: Yolda bir yerlerde trafik sıkışıyor, otomobiller adımlar gibi ilerliyor ve minibüs şoförü o vakit yine bana çok tanıdık gelen bir hamlede bulunuyor. Sollama yasağını ihlal ederek karşı şeride geçiyor ve hızla gaza basıyor.

Minibüsten iniyoruz. Nevsky've, St.Petersburg'un atardamarı olan bu ünlü caddeye gideceğiz. Metro istasyonuna yürüyoruz. İhtimal ninesi, beş altı yaşlarında bir çocuğu kolundan çekiştiriyor. Çocuk, gönülsüz, mızmızlanarak, geriye bakarak kadının kolunda neredeyse sürükleniyor. Arkadaşım elindeki gümüş yüzükleri göstererek kahkahayı basıyor. Çocuk metronun girişindeki tezgahta satılan yüzüklerden istiyor. Kadın da "Sen erkeksin, erkek çocuklar yüzük takmaz" diye bağırıyor.

Nevsky, caddeye hucum eden tum tarihi yapılar, sokak ressamlarına, barlarıyla, tiyatrolarına, sinemalarına rağmen bir İstiklâl olmaktan çok İstiklâl'i olmayan bir şehrin Bağdat Caddesi'ne benziyor. Şehrin tam anlamıyla vitrini burası... St. Petersburg'da, hele Nevsky'de yürüyerek yorulmak imkansız. Rus kızları güzel... yanız bir şey var... tarif güç... sanki onlar da, yazık ki bir vitrinde yer aldıklarının farkındalar. Yürüyüşleri, giyim tarzları, mimikleri fena halde Amerikalı... Orada dört yıldır Rus Tarihi okuyan arkadaş "akşam MTV'de Jennifer Lopez'i, Cameron Diaz'ı izliyorlar, evde bir sı- [illegible] diyor. Bu noktada çok bilmiş bir soru hep devreye girer ya ben de o sorulacak birini esirgemiyorum: "Üniversite [illegible] geçmişte kalmış bir anı gibi algılandığını, bu arada Sovyet döneminde sistemin desteklemediği yazarların Sovyetler yıkıldıktan sonra popülerleştiğini anlatıyor. "Nazım'ı neredeyse bilen yok... okuyan kesin yok" diyor. Ekliyor: "Orhan Pamuk'u biliyorlar..."

Nevsky Caddesi'nde yürüyorum. Bir kitapçıda Sovyet döneminin afişlerini buluyorum. Lenin'li, elektrifikasyonu devrimin ölçüsü olarak gösteren afişlerden, Stalin'li askeri geçit törenlerinin yüceltildiği afişlere... nice... Belki, İkinci Savaş'ın ağır yıkımlarının anısıyla belki sistemin kendi evrimiyle ilgilidir, afişlerde bile bu değişimin izleri sürülebiliyor. Lenin'li afişlerde hemen hiçbir militarist öğe yer almıyor.

Alkolle yıkanmış haya[illegible]

[illegible]

[illegible] Dostoyevskilerin, Gogollerin yur[illegible] dir, ama şehr[illegible] her yerde bi[illegible] kın duruş, kendini ve hayatı kanırtarak yaşama sevdası... İlk günlerde kaldığım otel, şehrin merkez[illegible] hayli uzak. Metro'dan inince minibüse binmek gerek. Yabancı bir şehirdeysem, bir yürüme sevdasına kapılıyorum. Yaklaşık on beş dakika yürüyorum. Otelin bulunduğu caddenin üzerinde bir otobüs durağı. Duraktaki bankta üzeri çamur içinde ütülü yaşlarına yeni yol almış bir adam... yatıyor desem oturma çabası nedeniyle doğru olmayacak, oturuyor desem, bunu hiç başaramıyor... Bir kadınla, bir adam sallana sallana geliyorlar. Onlar da sarhoş. Akşamın çok olsa altısı yedisi. Adam, diğerine ikiz kardeş gibi benziyor. Belki de öyle. Bağırıyor, kızıyor. Eski gri ceketten tutup çekiştiriyor. Bu manzaraya dışardan bakan için, bağıra-

nın ötekine tek üstünlüğü üzerinin çamura bulaşmamışlığı. Yoksa onun ayakları da aklının sözünü dinlemiyor. Kadın yatıştırmaya çalışıyor. Adam yardımla [illegible] çerlere [illegible] eve doğru yürüyorlar. Bir de bir adam anımsıyorum. Parkta. Sanırım Yazlık Park'ta. Stalin bıyıklarıyla orta yaşlı, orta boylu, incecik bir adam. Boylu boyunca çimenlerin üzerine uzanmış. Sarhoş. Arkadaşıma "Nasıl güzel bir adam, değil mi?" diye soruyorum. [illegible] kırılmış bedenin [illegible] "Keşke Stalin, biraz fazla votka içseydi..."

[illegible]

Rastlantıyla tanıştığım bir yurttaşım, "Niye otele o kadar para vereceksin... genç bir öğrenci arkadaşımız var onun dairesinde kalırsın" diyor, telefonunu veriyor. Adı, Ali. Arıyorum. Buluşacağız. Gecenin on biri telefonum çalıyor. "Cemal Bey gecikeceğim. Nevsky'de kafeler yirmi dört saat açık... birinde oturun... bir saate kadar gelip anahtarı vereyim size..." Bir [illegible] Arka masadaki adeve Türkçe taşıyor: "Oğlum, yarın döneceğiz... götürelim şu kızları..." Ali, sanat tarihi öğrencisi Rus sevgilisi yanında, geliyor... Kanal boyunca, apartmana doğru yürüyoruz. Kitaplığımdaki nice adın yazılı olduğu sokaklardan geçiyoruz... Apartmanın önüne geldiğim[illegible] "Ne güzel bir yerde kalıyorsun...!" Ali, gülüyor. Apartmanın içerisi bir fela-

ket. Dökülüyor. Bu haliyle yüz elli dolar kira verdiğini söylüyor. "Aslında" diyor, "St.Petersburg'da en büyük sorun bu: konut sorunu." Apartmanların [illegible] zeni, eski komün yaşamının izlerini hâlâ taşıyor. Zen[illegible] [illegible] lerde yaşayabiliyorlar. Caddeler, hiç de az sayıda olmayan lüks otomobillerle dolu. [illegible] belli ki burada da. Mazhar Alanson'un kuşağı çanlasın, yeni derebeylerin kartvizit gibi.

[illegible] bu haldeyken, dinin ve din [illegible] kiliselerin parlatıldığını sezmek hiç de güç değil. [illegible] çok kilise yeniden restore ediliyor, anlatıldığına göre Çeçenya'ya ya da başka bir yere gönderilen askerler ya [illegible] [illegible] vaftiz ediliyorlar. Özellikle gençlik içinde faşizan eğilimlerin yükseldiğinden dem vuruyorlar. Hatta bazı grupların Rusya [illegible] tehlike [illegible] gelenlere sistemli şiddet uyguladığından, resmi otoritenin bu gelişmeleri görmezden geldiğinden, sola ve [illegible] muhalif taleplerine blok koymak için kullandığından da söz ediliyor. Dinin ve milliyetçiliğin kullanımı değerli. Farklı etnik kimliklerin taleplerini yoğunlaştırdığı birçok coğrafyada olduğu gibi burada da, öyle anlaşılıyor ki, parlatılıyor. Bu parlatmanın cila düzeyinde kalmadığının en tehlikeli işaretini ise, Beslan vahşeti [illegible] Putin [illegible] alkışlanıyor. Bu öfkenin, onun Putin'de temsilcisini bulduğu derinlikten yoksun, maço söylemin Rus halkınca, yazık ki, nice kabul gördüğü aşikâr.

St. Petersburg'un havası inanılmaz değişken. Yağmursu [illegible] gibi [illegible]

değişkenliği, gelgitleri, uçtan uca savrulmaları... Dostoyevski'nin ruhu şâd olsun... Bir duygusal girdaba girildiğinde ruhu sonuna kadar kanırtmayı, kanatmayı destekleyen bir fazlalık var bu havada. [illegible] duyguların kimliği olarak bir Akdenizlilikten söz edilir. Belki bir de bize bize ihmal ettiğimiz bir Karadenizlilik vardır, kim bilir... Şura bura bir buçuk iki ay oldu. İstanbul'a [illegible] geli. Şimdi düşünüyorum da bu bira şişesi [illegible] yoksulu, [illegible] yorgunu halk: yas içindir.

İnkâr edilen yas

Yas [illegible] Yasılarını inkâr [illegible] Henüz belki [illegible] durumdalar. Ruhlarını, Sovyetler öncesinin güvenli limanlarına emanet etmek arzusundalar. Rusluk [illegible] Hıristiyanlık bir başka liman... Rus [illegible] "Puşkin'in şairliği" diyor, "dilden bağımsızdır. Başka [illegible] sohbetimizde [illegible] uçuşu gibi aramızda gidip geliyor. "Peter" diyor "yar [illegible] Leningrad'ın çöküşü. St. Petersburg'un yeniden dirilişi olu[illegible] Putin [illegible] ilan edilen şehir. Tüm bunların bir de Moskova'ya karşı [illegible]

[illegible] ilginç, elimdeki rehber-kitapta yazılanlar [illegible] kurulduğu Mezopotamya'da şehir kuruculuğunun arketipi halindeki bir mitos; tanrı-koruyucu

[illegible] sını seçeceğim konusunda kararsız kaldım."

tapınak... insan üçlemesi burada aynen yazıyor: *"Yaşlı rahip, genç Peter'a bildirdi. Başka şehirlerde yaşayacaksın. Kuzeyde yeni bir başşehir. Aziz Peter'in şerefine büyük bir şehir kur. Tanrı seni kutsasın. Kazan İkon'u, bu şehrin ve halkının Koruyucusu olacaktır. İkon şehirde kaldığı sürece şehrine hiçbir şey olmayacak, düşmanlar giremeyecek..."*

B[illegible] Peter [illegible] [illegible]

[illegible] ...ündeler. Yaşlarını yadsıma işindeler. Rus arkadaşım, Sovyet dönemine dair konuşmaktan belirgin bir şekilde rahatsız oluyor. Birçok Rus da aynı durum [illegible] gündemdeydi. Beslan'daki katliam nedeniyle iptal edildi. Hürriyet gazetesinde Ertuğrul Özkök'ün Putin'le söyleşisi, bu yadsımanın ne denli güçlü olduğunun işaretleriyle doluydu. Putin'le dile gelen de aynı gönülsüzlük... aynı yadsıma... aynı kaçınlık. Amacının, *"Rusya'yı daha zenginleştirmek"* olduğunu söylüyor. [illegible] *"...artık SSCB diye bir ülke yok..."* diyerek devam eden Rusya Devlet başkanı, belki de yakın dünya tarihinin en can alıcı sorusuna kayıtsızlığını, belki de bu soruyla uğraşarak mecalinin olmadığını şu sözlerle ifade ediyor: *"SSCB'yi yok etmeden durum değişebilir miydi? Bu gerek siyasi gerek ekonomik alanda mümkündü. Ama şimdi bu konuda ben bir tahminde bulunmak istemiyorum. Şimdiki duruma bakmak istiyorum*

Ana rahmine çekilmişlik

Kaldığım apartmanın iç avlusunda bir silah tamir atölyesi var. Ayrıca sabah saatlerinde önünde [illegible] [illegible] gencin niyetini anlıyorum. Sabaha hazırlık yapıyor [illegible] ...rüyerek Çaykovski Sokağı'ndaki apartmana dönüyorum. Apartmanın sanki bin yıl öncesine aitmiş gibi, öy[illegible] merdivenlerden çıkıyorum. Bir yerlerden ay ışığı merdiven[illegible] ...sında merdivenin kıvrım yaptığı yerde pencere var [illegible] Dalgınlığım uyanıyor. İnsan gözü gecede parlar mı? Parlıyor. Kız mı erkek mi, fakat genç bir beden, belki on altı on yedi yaşında, pencerenin önüne, anne rahmine sığınır gibi [illegible] sesimi izlemiş. İyice yaklaştığımda başını bu dizinin arasından şöyle bir kaldırıyor. Başını kaldırışı sanki yüz yıl sürüyor ve yine bir yüzyıllık sürede tekrar dizlerine çaresiz bedbaht gömülüyor. Apartmana çıktığımda, niyeyse yiyecek arıyorum. Niyetim ona götürmek [illegible] veriyorum... Anne rahmine sığınır gibi pencerenin ö[illegible] geçer. Bende de o, yani Rusça yok. Kapının kilitli olup olmadığını bir kez daha kontrol ettikten sonra, St. Petersburg'daki son gecemin uykusuna dalıyorum.

St. Petersburg'dan döneli şura bura iki ay oldu. Ana rahmine çekilmişlik, ne vakit şehri düşünsem, düşüncelerimin çizildiği bir tuval gibi.

Kuzey'in Venedik'i denilen bu güzelim şehri, yine de, güzel bir şarkı gibi anımsıyorum.

>küçük bir kızın gözünden bir dil hikayesi...

[illegible] ve biraz da Türkçe konuşulan bir ailede dünyaya gelen yazar Rosie Pinhas - Delpuech'un İstanbul'da geçen çocukluğunu anlattığı Bizans Suiti (Yapı Kredi Yayınları) kitabını da bir dönemin Türkiyesi'ne de ışık tutuyor.

Çok dilli bir evde büyüyen küçük bir Yahudi kızın Türk diline öğrenme serüveninin yanı sıra bir azınlık olarak yaşanılanın zorluklarına da değiniyor kitapta yazar.

[illegible] zünden, kimi zaman Kutsal Kitap'tan çeşitli efsanelerde, ki [illegible] büyüklerinin ağzından [illegible]

Küçük Rosie'nin, gözünden yaşananların anlatıldığı [illegible] kitabında masallar çok büyük rol oynuyor. Bu küçük kız, masal dünyasının sihrinin [illegible]

Anne ve babası, küçük kız [illegible] içinde dillenme yönelik [illegible]

[illegible] alıyorlar. Kiliseleri kilitliyorlar, Yah- [illegible]

[illegible] sın dirseklerini dayayıp bak [illegible] rinde alevler yükseliyor, çanlar alarm ha linde çalıyor.

Kafasında, [illegible] ve a[illegible]lardan çıkan se sin damağa vuruşuyla hafif [illegible] ığı için hazırladığı Allah ve [illegible] ilgili duanın başını bulmaya [illegible] bir an, savaşın taze anıları, çıldırmış kitleler, çocuğun annesiyle babasının o akşam keş fettiği korkak Yahudiliği ortalığı sözcüklere dökmeyen, kapkara bir sessizliğin ağırlığıyla dolduruyor. Anne sessizlikte çocuğa [illegible]

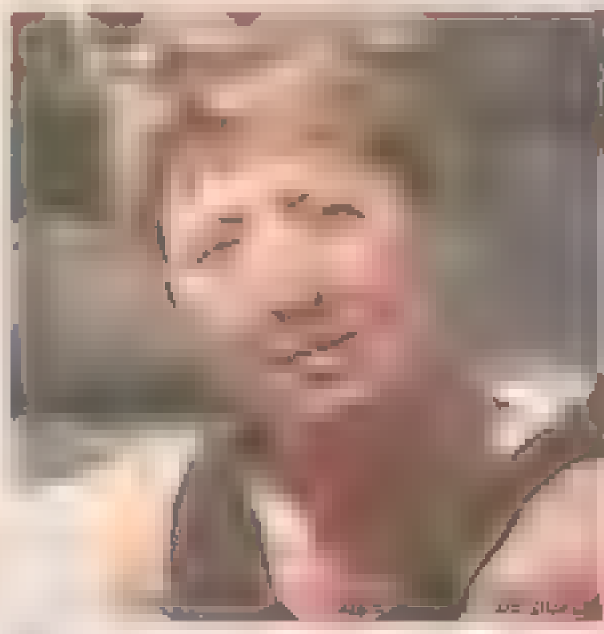

[illegible] gelemedim, boş [illegible]

[illegible] farklı olduğu hissettirilmiş. Böylece Rosie, bu yaşadıkların [illegible] larını daha çok [illegible]

İlkokulu bitirdikten sonra yazar Fransız kültürüyle [illegible] [illegible] yaşadığı dünya [illegible]

[illegible] hikayeyle düşündükleri [illegible] ileki dönemlerde çık [illegible]

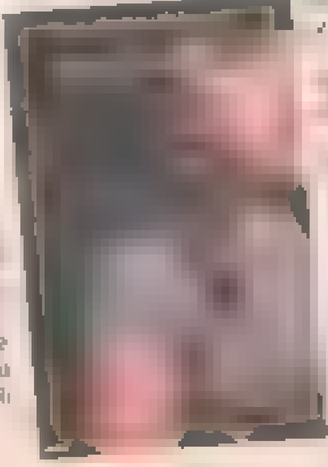

[illegible] lu doğduğu şe[illegible]

[illegible] ise Türk dili yüreğinin içinde kapanmış olması [illegible] sevgili gibi gözlerinde duran doğduğu şehir... Ve hasret, yazarın bu kitabı yazmaya karar verdiği dönemde bitmiş. On ca yıllık ayrılık "Bizans Suiti" kitabının doğ uşu ile birlikte son bulmuş.

Sadık Yemni

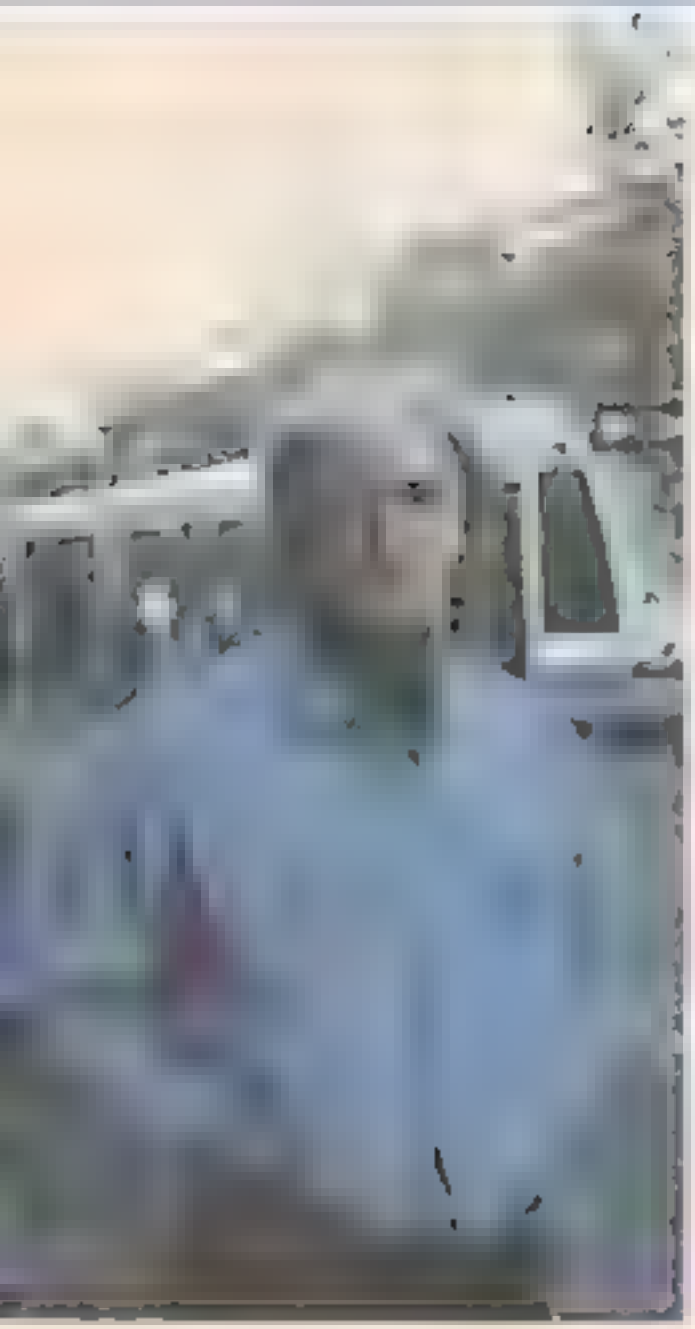

Ölümsüz'de Paralel evrenlerden bahsediyorsunuz. Bizim beyinlerimiz paralel evrenleri algılayabiliyor mu?

[illegible] Çok da iyi çalışmıyor bi[illegible] durumuna bakarak söylüyorum [illegible] bir insanın çatlak [illegible] beyinlerde bir bunlan çatlak [illegible] halleşememekteyiz. Gündelik olaylara çok farklı angaje oluyoruz. İş, güç, çarpık eğilim, fakirlik, açlık, savaş, bu [illegible] yok [illegible] diyor.

Ölümsüz'de yeni kahramanlarla ve bizim kültür yapımıza benzeyen bir yöntemle paralel gerçekliklerl anlatma [illegible] yan gezip yattığımızı

Fikirlerin bir rüya sonucu ortaya çıktığını anlatmıştınız paralel evrenler ilgimi bir kitap okurken uyku-uyanıklık arasında geldi.. Rüyanın bunda rolü nedir

Rüya tetikleyici. Benim bu öykülere heyecanla ve heyec[illegible] Bayılacam şeyler sorular sor[illegible] gösterdi. Böyle patlak, bu [illegible] Fotoğraf. Adama bir fo[illegible] ne olsun? Ne heyecanlı olur? Ben kendim [illegible] endim o kişinin yerine koyarak. 'nasıl bir fotoğ[illegible]ral alsam karşında adrenalin artar?' sorusunu sordum. Mesela siz, bir sabah posta kutusuna girsenız, bir sarı zarf [illegible] zelmiş olsa, o sarı zarfın içinde bir fotoğraf[illegible] kakto çekmişler, İstanbul'da. O fotoğrafta siz varsınız, ya[illegible]nızda da başkaları. Rastgele çekilmiş bir fotoğraf. Yal[illegible]nız siz diğerlerinden biraz daha patlaksınız, bulunduğunuz yer biraz daha patlak, film hikayesiyle çağrınızda çok rahat yapabilecek bir şey. Düşünüyorsunuz, bu şakayı bana kim yapar? Gönderene bakıyorsunuz, tanımadığınız birisi [illegible]oupi Anonim Ünal[illegible]. İnternetten araşırsınız. Öradan bu[illegible]amadığınız bir firma. Sonra soruşturursunuz, [illegible]nseker bi[illegible]myor. Fakat ondan sonra yavaş yavaş başka şeyler keş[illegible]federsiniz. Mesela o ayağınızdaki pantolon, fotoğraftaki pantolonunun kumaşlarından ilk dedektiflik yaptığınızda çok garip ilk bilgilere ulaşırsınız. Siz asla o kıyafet ve yaş [illegible]a Beşiktaş'ta o anda var olama[illegible]

Ondan sonra diğer gariplikler artar ve bu fotoğraflar muntazam aralıklarla gelmeye devam eder, ve baş kahraman **Orhan Timur** yavaş yavaş bazı işler için seçildiğini ve o güne kadar kurulu alet gibi beklediğini ve ondan sonra artık hareketle geçeceğini öğrenir ve harekete geçer. Kısa

Sadık Yemni'yi bu üslubun yazarı olarak nitelemek zor. Siz kendiniz ne diyorsunuz?

Amsterdam'ın Gülü

(İyisaatleolsunlarbilim) öğelerinin bulunduğu bir çorba

Zaten Türkçe'miz dilimiz son derece esnek. (Örnek vermek gerekirse: İyisaatleolsunlarbilim, Korkulobinler vb.) Neden bu çaba?

Muska ve Öteyer'in sonları vardı. Okuyucu ıspanağını yemiş, siz okuyucuya açık seçik bir sonla tatlıyı verdiniz. Fakat Çözücü'de son açık.

Arşiv çalışmaları yapıyor musunuz?

Sarp Sapmaz ... Kafir ... Ölümsüz ... Ölümsüz

Dikkat ettim, Çözücü'de birtakım kitaplara ve filmlere gönderme yapıyorsunuz, buna Ölümsüz'de de devam edecek misiniz?

... 2001: Uzay Macerası, Stanley Kubrick ...

Peki burada çok kültürlülüğünüzün etkisi yok mu? Mesela Hollanda dilinde de bu tarz yapıp söylemler kullanıldı

best düşünceli Müslümanlardan oluşmaktaydı. Geniş aç-

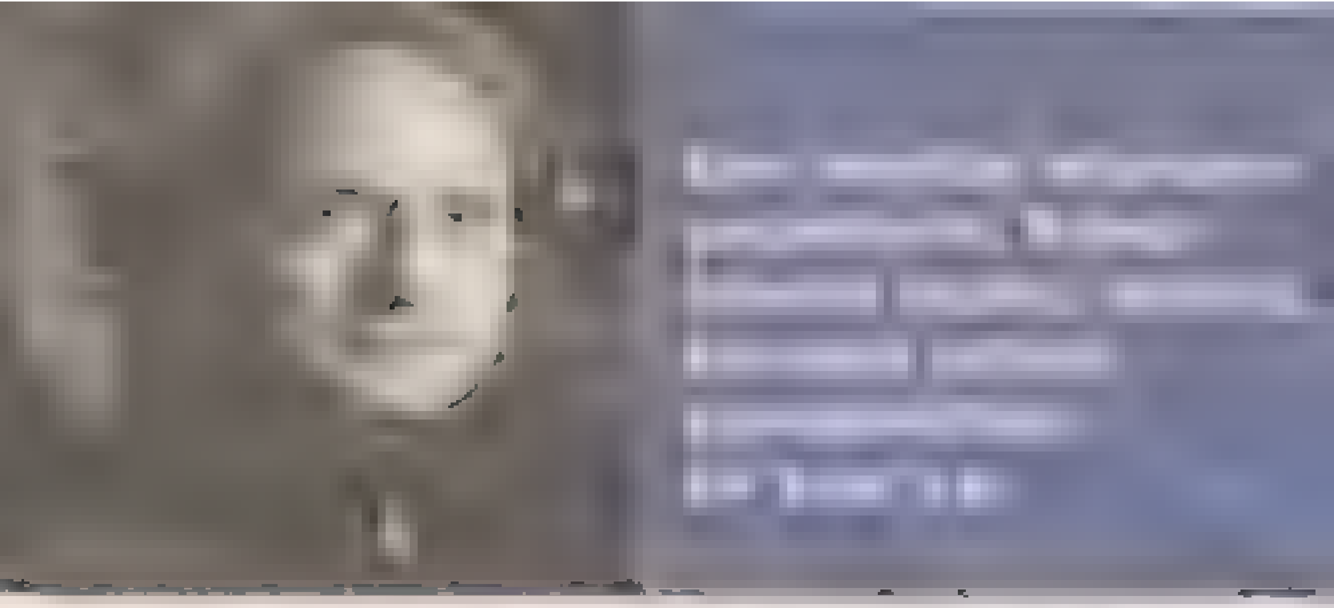

bunun farkında değ

sonuç oluş. Fakat o za

çok kültürlülüğüm söy

Belki alakasız olacak ama hep sormak istemiştim. Yaşlı ol... hep yaşlı kitaplarınızda. Neden

Sarp'ın üçüncü macerası olacak?

Evet, Sarp Sapmaz'ın yeni macerası. Bunla dü, *Muska*, *Yatır* ve *Öte Yer*. Ben ...

... Sapmaz'ın çık...

İlk ... sadece Sarp Sapmaz etten kemikten di gerileri bir nevi figürandı. Çörküt'de kahramanların hepsi birden etten kemikteydi. Gittikçe eserlerinizdeki insanlar ... anlamıyor gibi

çocuğu da olabiliyorum, yaşlı bir kadında. Genç bir kadın

gibi adet de görebilirim, tanımadığım bir yaşlı erkek olabi

Artık unutmam gerektiği kadar genç bir erkek olab

— Herşeyini olmaya kalkıyorsunuz. Ötekinin gözünden b

yapmaya kalkıyorsunuz. Bu bir hazırlık gerektirir, buna ha

... a Tunuslu'nun Tunuslu gibi

... Parisliyan gibi düşünmesi lazım. Ayrıca ha ... ksen, hakim kültür gibi düşünmesi lazım. Hakim olmayan kültürün, hakim kültür gibi dü

Ben bir Türk ve Müslüman olarak, iyi saatte olsunlardan, misal şeffaf duvarlardan daha çok korkuyorum, hatta korkuyorum. Utanmıyor musunuz, köşkekte insanları iyi saatte olsunlarla, kara nesnelerle korkutmaya

... olmazsa, onlarla birlik ... yaşıyorsun. İşte ben de ... etiketlemediğimiz vara

lar. Vücuda inanılmaz tahribat veren verem gibi onlar da bizim hayatımızı zehir edebilecek kıvama kavuşabiliyorlar.

Bunlar çevrenizde mi?

... göreyimek için

TOZLU RAFLAR

Faruk Kaya

SEKS ve ... NAKET – Mickey Spillane

Her güzelin bir rengi vardır... Bu rengarenk iç gıcıklayıcı

hiç cazibesin kıpır kıpır coşkusunu taşımıyordu hiçbir koltuk altından süren koku, kadınlıklarının o ateş kıvrım

larını vurgulamıyordu artık... Öl

luğa okuyacağınız seksle harmanlanmış polisiye maceralar SARI DİZİ adı altında çıkıyor kal

LOVERS. Demek istiyor ki seve rin vücutları, hastasıyım. Giriyim

basılan kitabımızın fiyatı 200 TL raymış. Kitap Bugün kaça dersiniz. bey

siniz acaba diye gıcıklık yaparsanız, diyelim ki y oran orantı hesabı yapıversin, ben daha fazla vo derim size. Esenmizin sonunda "SARI DİZİ kitapta şekilde alıyorsunuz? a- Her şekilde b- Sadece belli kahra manlarınkini c- Rastgele", "SARI DİZİ kitapı

SARI DİZİ, SARI DİZİ

ÖPME ÖLDÜRÜRSÜN – Denny Spade

Içeri girdi. Her kapkaranlıktı ve içerden küf kokusu geliyordu. Yavaş yavaş ilerlerken elektrik düğmesini arıyordu. Kimseler görünmüyordu ortalıkta, sadece yan odalardan birinden hafif bir

da bir kumaş hışırtısı duydu, an cak geriye dönmeye fırsat

mayan bir el ağzını kapatıverdi..." Ah bu ruldum derken korası çıktı başıma. Mil

eviren Selim Turan. Kitap ismi şahane ancak ara

kanaat getirdim bu

lenmiştir. O kadar büyük konuşuyorum ... ni. Yapma abi

en, ece o zaman sütten kapmadım ... ptiysem Tozlu Raflar'ın daha fazla

pağı: Bedri diye yazılmış künyede. İddia ediyoru paktak, resmi de Bedri Baykam'a aittir. belli olmasın diye sadece Bedri yazılmış

VAHŞİ BİR KIZ SEVDİM – Esat Mahmut Karakurt

Sen hiç korkma diyor, sana dokunmay

al. Sonra sevdiğin kadı kesilmiş kafası ile bera geldiğin gibi bu mağa

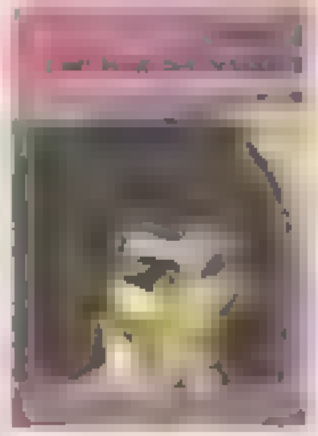

ye etmez ... etmesin? Sen sevgilisinin

romanlarının yazarı Esat Mahmut Karakurt ... yın bakalım ilk Tozlu Raflar köşesini. Aldatacağım (Ahmet Altan da bu kitapları

eserimiz 1980 yılında 12. Baskısını gerçekleştirmiş. Bir nek

böyle dedim. Anlay eski fiyatı

gramofonlu kahve

"Gramofonlu Kahve" yaratılırda şimdiye kadar Erzincan, Elazığ, Diyarbakır, Malatya gibi yörelere uzandık ve "prototip" kimi sanatçıların portrelerine yakından baktık. Gelgelelim, sıra Urfa'ya gelince iş karışıyor. Yokluktan değil, elbette çokluktan. Bir okul olan Mukim Tahir'i mi anlatmalı, yanık sesli "Kel" Hamza'yı mı, Urfa'nın ilk 'star'larından Cemil Cankat'ı mı, ben ve [illegible] "Tenekeci" Mehmet Güreigöz [illegible] kıratara, ellilere uzatmak mümkün. İleride bu sanatçılardan bazılarına yakından bakmayı da deneriz, ancak öncelikle genel olarak Urfa müzik geleneğine bakalım, "sıra geceleri"ne uğrayalım.

Urfa, yeryüzünde benzeri olmayan bir müzik şehri. Ne klasik müziğin başkenti Viyana yarışabilir, ne caz'ın mayalandığı New Orleans, ne sirtakilerin, rebetikoların yurdu Atina, her köşesi bucağıyla koca bir konservatuar olan Urfa ile. Orada kıvamı bir sentezin ürünü olan "Anadolu şehir müziği"nin çok özgün biçimlerine rastlıyoruz. Anadolu şehir müziği, bir yandan bir adım ötedeki kırsal kesimden etkiler alırken, öte yandan birçok şehirli öğe ile, en çok da 'mektep medrese' ile paralel yürümüştür. Bursa, Konya, Erzurum, Antep, Harput, Diyarbakır gibi 'prototip' şehirlerde rastladığımız bu özellik, Urfa'da da değişmiyor. Dönem dönem değişik uluslara, beyliklere başkentlik yapan, mayasında üç dinin mitolojisinden öğeler bulunan Urfa'da, Osmanlı imparatorluğu da hemşinde kökü bir Divan kültürü de gelişti. Urfa'da en çok sevilen müzik formlarının gazel ve hoyrat olması, tesadüf değil, doğrudan bu sürecin ürünü ve Divan kültürü ile kırsal kültürün aynı potada buluşmasının göstergesi. Urfa gazelleri, tıpkı Harput ve Diyarbakır gazelleri gibi, aslında İstanbul müziğindeki gazellere değil, ağır şarkılara denk düşen örnekler. Urfalılar'ın hemşehrileri Nabi'nin gazellerinden çok Fuzuli'nin gazellerine ilgi gösterdiklerini de görüyoruz.

Sıradaki geceler

Bilindiği gibi klasik Türk müziği tasfiyen Bursa ve İstanbul gibi şehirlerde saraylarda ve konaklarda kurtuldu, bunlara katılan musikişinaslar da ceplerinde altınla evlerine dönerlerdi. Urfalılar da benzer müzik meclisleri kurarlar, ancak onlar bu işe sarayını konağını açacak, altın dağıtacak hali vakti yerinde kişileri neden bulsunlar, işi "sıra"ya bindirmişler, sanatlarını yüzyıllar boyunca alçakgönüllü evlerde icra ede gelmişler. Bir şey hemen dikkati çeker: Urfalı sanatçıların adlarının hemen önünde meşrebleri de yer alır ve hatta bu durum soyadlarını da silip süpürür. Çoğu esnaf ya da zenaatkârdır. Sıra gecesine geldiklerinde kulaklarında hâlâ döndükleri bakırın, kazanın, tehmiledikleri tenekenin, yıldaladıkları saatin gürültüleri vardır. Bir de hâfızlar ve müezzinler katılır aralarına, yadırganmadan ve yadırgamadan.

Sazlara gelince, onlar 'ince saz'dır kuşkusuz: ud, kanun, kemençe, keman, tanbur, tef, darbuka. Bağlamaya, kavala da 'sen giremezsin' denilmez elbette, onlar da takımın asıl öğeleri arasına yadırganmadan yerleşirler. Bu kadar değişik ses, bu kadar katılım öğesi bir senteze yön atkılar çözgüleri olurlar. Urfa müziği, repertuar konusunda kimi başka yöreler gibi, sözgelimi müzik karakteri yönünden en çok benzerlik taşıdığı Harput müziği gibi 'mazbut' değildir; ezgi alış-verişine daha açıktır Harput müziği. İlk yüz kadar ezginin çevresinde döner, araya ortak olanlar dışında başka yörelerden ya da yeni parçalar pek sokulmaz. Oysa Urfa'da bu o kadar kesin bir kural değildir: her yere gidilir, oralara ezgilerine de Urfalı bir yorum getirilir. Bir başka farklılık, Urfa müziğinin stoklarla yetinmeyip 'beste'ye açık olması. Urfa da çalıp söyleyenler kadar 'bestekâr'lar da süreçte katılırlar. Halk duygu çeken ezgileriyle sık sık 'moda'lar yaratırlar.

Urfa müziği, genel özellikleri açısından Dicle-Fırat havzasına özgü müzikal çevrenin içinde yer alıyor. O bölgeye özgü formları yaygın biçimde kullanıyor. Senfezin öğeleri bir Ön Asya'dan el aldığını söyleyebiliriz. Kürt müziğinin karakteristik örneklerine de rastlanan Urfa, aynı zamanda Anadolu'nun Arap kültürüne ve müziğine yakın yörelerinden biri. Urfa müzik meclislerinde Türkçe, Arapça ve Kürtçe'nin birbirini izlemesi yadırganmıyor. Urfa müziği de, bütün bir Anadolu müziği gibi 'kayıt kuyut' işleriyle ancak yirminci yüz yılda tanışığı için, örneğin yüzyıllardan günümüze usuldan çırağa sözlü biçimde aktarılarak, yani 'meşk' yoluyla ve hiçbir istemez bir çeşit hafızayı aşıklamasını yıpratarak gelebilmiş. Ancak on yedinci yüzyıldan sonra yaşamış kimi önemli müzisyenlerin adları ve özellikleri az çok biliniyor. Urfa müziği ilk kez Dârülelhan Ezgileriyle Konservatuarı adına 1926'da derleniyor. O dönemin ilkel teknolojisiyle yapılan kayıtlar bugün elde yok, ama ezgilerin notaları elde. Bilinen bir başka şey, dönemin yetkin müzikçilerinden oluşan derleme ekibinin yöre sanatçılarını dinleyince hayrete düştükleri. Bunlardan Ekrem Besim Bey, derlemeleri toplayan defterlerin beşincisinin önsözünde şunları yazıyor: "Urfa'da dinlediğimiz zevatın hemen cümlesi müziğe az çok vakıf insanlardı. Tenennüm ettikleri parçaların hangi makamdan olduğunu ve o makamın seyrini bilerek okuyorlar. [...] Urfalıların sesleri çok temiz ve tizdir. İlk defa işittiğim vakit erkek sesinin bu kadar yüksek perdelere fennin vesaitinden istifade etmeksizin erişebileceğine hayret ettim." Muzaffer Sarısözen'in bulunduğu 1937 yılında bütün Anadolu'da ezgi peşine düşen derleme ekibi de Urfa'ya uğruyor. Mukim Ta-

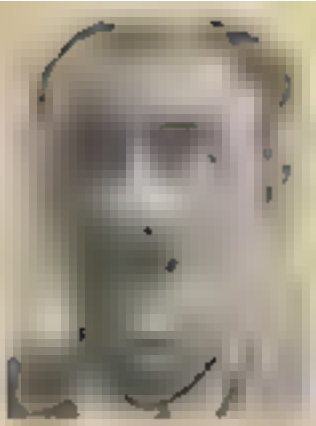

Tahir Oturak (Mukim Tahir)

Mahmut Güvelioğlu (Tenekeci Mahmut)

Nuri Başaran (Hafız Nuri)

Cemal Cankat

hi[illegible] Hafız [illegible]ri Nuri Başaran [illegible] Hafız Şük[illegible] **Mahmut Gençkol**'dan ve dönemin daha birçok sanat çılarından, günümüze ulaşabilmiş canlı kayıtlar yapılı[illegible]

Taş plaklardaki Urfa

Urfalı sanatçılar 1930'lu yıllardan başlayarak taş plaklar da doldurmaya başlıyorlar. **Mukim Tahir** (Oturak) [illegible] Hamza [illegible] "Kel [illegible]a [illegible] Sanat Yıldızları" **Cemil Cankat** Urfa'nın ilk plaklı sanatçıları. Tümü de bir yandan geleneği yaşatırken, bir yandan modernite ye entegre olmasını bilmiş, şehrin şık giyinen, 'edep erkân' bilen, gelişkin müzik bilgisi olan, makamsonat kişilikleri. **Mukim Tahir** (1900-1945), başlı başına bir okul. "Kapıya çalan kimdir" türküsü onun sesiyle klasik leşiyor. Ayağında kundura türküsü ise yıllar sonra bir başka Urfalı ya, ama müziğe, geleneğe bakış açısı on lardan çok farklı bir başka Urfalı'ya çıkış sağlamak üzere geri dönecektir.

Dönemin İstanbullu bestecilerinden ve kanun sanatçılarından olan **Artaki Candan**, aynı zamanda plak kayıt işlerine de nezaret etmektedir. Bir gün, "aşık işi" sandıkları olan ve yirmi yaşlarındaki bir Urfalı, hafız bir gösterisi olmadan, "ilhamen" yapılığı bir besteyle karşısına dikilir. Candan, "Pencereden kar geliyor" adlı parçayı dinleyince kulaklarına inanamaz. **Cemil Cankat**, popüler adıyla "Urfalı Cemil" (1913-1976) bu ezgisiyle popüler olur, peş peşe plaklar doldurmaya başlar. Ardından filmlerde rol alır. Urfa'nın ilk 'star' odur; sonraları **Nu[illegible]** [illegible] yecektir. Ancak **Cemil Cankat**'ın **"Urfa'nın bedestanı"** "Meşaretmin taşı Urfa'ya karşı" "Urfa'nın uzun kahkülleri" "Okuyayım bağlayam" vb gibi türkülerdeki bağımsız yorum tarzı, yumuşak ve yanık sesi, son kuşak Urfa lılardan ne kadar farklıdır. Onu dinleyenler 'klasik müzik terbiyesi' denen bilginin etkisini hemen fark edeceklerdir. O da zaten halk müziği sanatçılarından çok, klasik müzik sanatçılarıyla düşüp kalkmış, hatta o tarzda plaklar da doldurmuştur. Bir İstanbul türküsü olan "Kadifeden kesesi"ni belki de en iyi okuyan sanatçı odur. Oğlu **Ahmet Cankat** da babasının yolunu izleyerek, taş plaklar dolduracaktır.

1960'lı yıllarda, özellikle makara teyplerin ortaya çıkmasıyla birlikte bütün Urfalılar'ın bir 'kayıt' meraklısı oluyor. Seslendirdikleri her ezgiyi, hatta etkileri her sözlü kayda geçiriyorlar. İyi ki de öyle yapıyorlar. Bu kayıt meraklısı olmasaydı sözgelimi **Mahmut Güzelgöz**'ün o benzersiz sesiyle okuduğu birçok ezgi boşluğa uçup gidecekti. Geçen yıl, **Hasan Saltık**, "Görülmeyen bir dünya" diye ölüme koca bir kitap armağan etmişti. Kitaptan tam kırk dört adet CD çıktı. 1969 dan başlayıp 80'lere uzanan süreçte ve Urfa'nın birçok aşığına sesine rastlanan 'müzik meclisi' kayıtlarından sadece güzel ezgiler değil, ilginç bilgiler, açıklamalar da dinlenir.

Kırsal kesimde genellikle tek kişinin çalıp söylemesi biçiminde icra edilen müzik, şehre yaklaşıkça meclislerde elbirliği ile icra edilebilir bir nitelik kazanır. Şehir müziğindeki melodik zenginlik bu ortaklaşa üretime çok şey borçlu. Urfa müziği, bu konuda özellikle öne çıkar. Orada müzik bir 'takım oyunu'dur. Nitekim şehirde etkinlik gösteren ve bazen düğünlere, eğlencelere, bazen yas törenlerine, anmalara duygu yüklü şarkılar müzik gruplarına 'takım' denilir ve bunlar başlarındaki kudemli sanatçının adıyla anılırlar. Urfa müziğinde takım içi iş bölümü, sadece çalanlar söyleyenler biçiminde olmaz. Yöre müziğinin gelişkin yapısıyla bağlı olarak özellikle söyleyenler arasında da 'ihtisaslaşma görülür. En çok da "gazelhan"lar ve "hoyrat çılar solistleriyle öne çıkarlar. Bunlar da makamlara göre bir kez daha ayrılırlar. Bütün bu ayrımlar, hassas kulağa sahip dinleyici kitlesi tarafından doğal biçimde yapılır. Bir başka ayrım da, yerel müzik yapanlar ile klasik tarza yakın müzik yapanlar arasındadır. Ancak sınır kesin değildir, eşlik çalgıları da fazla değişmez. Hafızlık eğitiminden geçen sanatçılar ise hem bu tarz müzikleri, hem 'dini' müzikleri icra ederler, bazen tek bir ney eşliğiyle bile ilahiler, mersiyeler, nefesler okurlar. Hafızların hoyratlardan çok gazellere yatkın olmaları da doğal bir durum.

Haydi Urfa'ya, Urfa faslına...

Bir duyuru: Hazırladığım **Erzincanlı Hafız Şerif** ve **Enver Demirbağ** CD'leri Kalan Müzik'in arşiv dizisinde

kaçakaktif

Abbas Karakaya

Merhaba,

...lim. Sevgi ve selamlarımla

Ülkay Noylan

SELAM KAÇAK YAYIN GRUBU

ADIM MÜZEYYEN KALIN. MARDİN... İZMİR DOKUZ EYLÜL ÜNV. ...

...ARİHİNDE BİLİNMEYEN BİR SEBEPLE VE HENÜZ TESBİT EDİLMEYEN...

...KANLARIN YETERSİZLİĞİNDEN VE ÖSS'YE HAZIRLANDIĞIMDAN DOLAYI ANA...

...İRİ VE YAZILAR SİZE GÖNDERMEK İSTİYORUM. CEVABINIZI SABIRSIZLIKLA...

Orhan Yalçın

Merhaba kaçak yayını

Kaçak Akşamlar... bir de ... veremediğim...

...muhteviyatından şüphe duymuyorum. Sadece dergi içinde daha çok hikâye...

...halkalanmış şiir...

Beyenç Ildu Magita

SAM,

...ana avrat küfürleri ve... ...edip gaye...

...gayrı meşru olmayan resmi ilişkilerle...

Kenan Tayık — Batman

BİZE ÜRÜN GÖNDERENLER

... MÜKHET MÜNEVVER ERKMEN ... KENAN TAYIK ... MUSTAFA KARADEMİR ... CEM CEBOĞLU ... ÜLKAY NOYLAN

Gönder... "kacak@leman.com.tr" adresine ... Cihangir Mahallesi, Defterdar yokuşu No 47 Beyoğlu İstanbul ... kaçak Yayın ...

Ernest

Hayatı intihar etmemek için direnmekle geçti...

"Sana veda." "Çantan kimin için çalıyor." "Kilimanjaro'nun Karları" ve daha İhtiyar Balıkçı..." Ernest Hemingway'i sahne ışıklarına getirmek için yeterli oldu da bunlar. Ama daha karamsar olanlarımız onu, ağzına tüfek dayayıp intihar etmesiyle hatırlayabilir. Gördüğü sayısız savaş ve yaşadığı sonsuz acılar yüzünden ölümü seçen 105 yıl yaşını kutladığımız Hemingway yaşasa bugün yine o tüfeği kendine doğrultur muydu dersiniz?

[illegible] hayat üzerine bir inceleme olan "Ölümden Sonra Ölüm" isimli adlı kitabında [illegible] yeterince [illegible] bir kişi de ö[illegible]

[illegible]larının içine nüfuz eden şiddetli ölüm duygusu, **Hemingway**'in hayatını da şekillendirmişti. Nitekim, ölümle yan yana gitmekten çok [illegible] Hemingway [illegible] hoş etti. Depresif bir hayata var mıydı, tartışılır. Ama babasından kalma av merakı, sonunda kendini avlamaya kadar götürdü onu. Bakalım, bu noktaya nerelerden geçerek geldi **Hemingway**

Hemingway

21 Temmuz 1899'da, Illinois, Oak Park'ta doğdu.

Müzisyen annesi ise bir kız çocuk düşlüyordu ve Er

bu hisseden çocuk, doğal olarak babasının ilgilerine yöneldi ve avcılığa merak sardı. Gençliği avlanarak geçen **Ernest**, ilerde yazacağı romanların edebi lezzetini de anlatmaya çok meraklı olduğu avcılık hikâyelerinden aldı.

Hemingway'in eserlerindeki macera "kokusu" aslında hayatından eserlerine yayılan bir koku. **Ernest** biraz da aksi ve geçimsiz bir kadın olan annesi yüzünden ilk gençliğinde içine kapanıp kendini yazmaya verdi. Henüz 18 yaşındayken ABD'nin o dönemin en popüler gazetelerinden Kansas City Star'da redaktör olarak çalışmaya başladı. Ancak bir yıl sonra gazeteciliği ve Amerika'yı terk edip soluğu Paris'te aldı. Savaş sürerken İtalya'da Kızıl Haç örgütüne girdi, orada ambulans şoförlüğü yaptı ve raporlara göre büyük başarı ve cesaret örneği gösterdi. Aynı yıl bir şarapnel parçasıyla ölmesine ramak kalmıştı; yaralı bir askeri taşırken ölümcül şekilde yaralandı ve Milan Hastanesi'ne yatırıldı. Tedavisi haftalar sürdü. Genç yaşta ona çok yaklaşan ölüm, daha sonra bu duyguyla sürekli flört etmesine neden oldu. Flört demişken, **Hemingway**, hasta

Margaret Jenkson'la savaş sonunda evlenmek üzere sözleşmişti. Ancak savaşın ortasında sağ kalan hemşire **Margaret** bir haftalığına izne çıkıp bir tren kazasında ölünce **Hemingway** başarı madalyasını alarak New York'a dönmek zorunda kaldı.

Döndü ama Amerika artık onu "kesmiyordu." Harpten sonra, Paris'teki Toronto Yıldızı gazetesinin temsilcisi olarak, Ortadoğu'daki savaşları takip etti. Bu süre zarfında, boğa güreşleri ile Afrika'daki vahşi hayvan avlarına zaman ayırmayı da ihmal etmedi.

Paris yılları edebi kariyerinin de başlangıcı olmuştu. Vatandaşı **Ezra Pound** ve **Gertrude Stein** onu

Hemingway

Stein'ın "kaybolmuş nesil" dediği Amerikalı yazar ve sanatkârlar arasına katıldı. **Ezra Pound**'dan ya-

zarlık mesleğinin disiplinini öğrendi: iyi düzenlenmiş, sıkı cümleler, tek heceli kelimeler, sade bir diyalog ve metinlerin altında kendini gösteren his-

Hemingway

Hemingway

Hemingway

zarlık kalitesini teslim etmişti. Daha sonra ikisi arasında hem bir arkadaşlık hem de rekabet ilişkisi oluştu.

Dört evlilik bir ölüm

Kadın okurlar **Hemingway**'in kitaplarında kendilerini bulduklarını söyler; bu doğal, zira **Hemingway**'in dört karısı, dört oğlu ve 11 torunu onun kadınları tanımaya epey vakit ayırdığının göstergesi.

Kendinden dört yaş büyük ilk karısı kızıl saçlı, Hadley

1920'de evlendikten hemen sonra Paris'e yerleşmişler altı yıl boyunca mutlu bir hayat sürmüşlerdi.

Hemingway Pauline Pfeiffer'a rastladığında, hayatında ne kadar çok şeyin eksik olduğunu hissetti: *"Hayatınızda her şeyin yolunda*

şaşkınlıkla farkedersiniz ki, aslında yokluğuna tahammül edemeyeceğiniz bir temel taş eksiktir."

Elizabeth boşanmamak için uzun süre direndi. Kendisine "orospu çocuğu" diyen **Hemingway** annesinden bu dönemde yaptıklarının ne kadar günah olduğunu hatırlatan bir mektup aldı. *"Sen iyi biri değilsin"* diyordu annesi ona. İşte bu dönemde *"Kadınsız Erkekler"* Pauline

lendi, Katolik oldu, ABD'ye geri döndü.

Evlendiği yıl büyük bir şok yaşadı: çok sevdiği babası kafasına sıktığı tek kurşunla intihar etmişti. **Hemingway**, babasının ölümünün yarattığı bunalımdan kurtulmak için karısıyla Afrika'ya safariye gitti.

Ne yaşadığı büyük savaş, ne safari avı, ne de renk renk kadınlar **Hemingway**'in macera tutkusunu dindirebildi. İspanya'daki iç savaşa savaş muhabiri olarak katıldı, cumhuriyetçilerin safında yer aldı ve orada üçüncü karısı gazeteci **Martha Gelhorn**'la kar-

[illegible] hastaneye götürmesi yeni [illegible] Pauline [illegible] Martha [illegible]

[illegible] Savaşı başladığında Hemingway Havana [illegible] da, geniş bir araziye kurulu bir çiftlik evi [illegible] Martha savaş sırasında Avrupa'da aktif olarak çalışırken, Hemingway bu evde kalmayı tercih et [illegible] larına devam edemeyip Avrupa'ya gitme [illegible]

Hemingway'in yalnızlığı [illegible] sürmedi, boşanma [illegible] kısa [illegible] Mary Welsh [illegible] Mary [illegible]

Kuba'da aldığı ilk "darbe"

[illegible] cesaretle yaşamaktı. Ortadan kaldırılma tehdidi ne büyük çemeyle kendisini hemen hemen bilerek [illegible] 1954'te, Afrika ormanlarında, iki defa uçak kazası bile geçirdi Hemingway. Bütün bu tehlikeler yıldırmadı onu. Ama hayatındaki en bü-

yük darbeyi Kuba'da devrim sırasında evini terket meye zorlanınca aldı. Devrim [illegible] yazarken ayaklarının dibine kıvrılan çok sevdiği köpeğini öldür [illegible]

Mecburen ayrıldı bu ülkeden, hem ruh hem de beden sağlığı bozulmaya başlamıştı. Ava çıkmıyor az yiyordu. Bir süre sonra psikolojik tedaviye ihtiyaç duyacak duruma geldi. FBI tarafından izlendiğine inanıyor, en yakın arkadaşlarını suçluyordu. Sonunda, *"Yüksek tansiyondan dolayı hastaneye kaldırıyoruz"* diyerek akıl hastanesine götürdüler onu. Eve döndüğünde artık tükendiğini, yazamadığını [illegible] bulundu, 2 Temmuz'dakinde ise başarılı olmuştu. Norman Mailer'a göre hayatı zaten intihar için direnmekle geçmişti.

[illegible] göre, Hemingway, artık kendisinin sık [illegible] bir terim ile "şampiyon"luğunu elden kaçırdığını idrak ettiği için kendi hayatına kıydı. Gerçi daha sonraki eserlerinden bazılarında, kendi kendisini gülünç bir şekilde taklit ettiği doğruydu. Ama Paris'teki gençlik yıllarını anlattığı ve ölümünden sonra yayınlanan *"Paris Bir Şenliktir"* adlı eserindeki (1964) sayfalarda okuyucu, Hemingway'in derin hissiyatının, dikkat üslubunun ve ses çıkaran [illegible] bir kere daha ebredili

Her ne olursa olsun eserleri "klasik"leşmişti. He-

mingway'in. Ancak o "klasik" bir yazar değildi. Karanlık odasında oturup ilham perisini bekleyemedi, ona gitti; aslan avcılığından boksörlüğe, savaş muhabirliğinden balıkçılığa pek çok işle uğraştı ve ilham da en zor, en maceralı anlarda buldu onu. Eserleri macera ve açık hava kokuyordu. ***"Silahlara Veda"***'nın eskizlerini ordaki cephede, ***"Afrika'nın Yeşil Tepeleri"***'ni ve ***"Kilimanjaro'nun Karları"***'nı da ikinci karısıyla birlikte çıktığı sürün avının sonunda yazmıştı.

Kendi deyişiyle, anlatmak istediklerini yazdıklarından ziyade yazmadıklarıyla anlatıyordu. *"Yazarken her şey es geçilebilir, eğer neyi es geçtiğinizin farkındaysanız. Ve es geçilmiş kısım aslında hikâyeyi güçlendirir, insanlara anladıklarından fazla bir şeyler olduğunu hissettirir."*

Bugün de edebiyatçılar **Hemingway**'i dünyanın en büyük yazarlarından biri yapan şeyin onun satır aralarındaki boşlukların gizlediği bilgelik olduğunu söylüyor. **Hemingway**'i, ölümünden yıllar sonra bile okunur kılan da her yazdığını doğal ortamlarda yakalatmış olması belki. Bugüne kadar 11 eseri sinemaya uyarlayan **Hemingway**'in kitapları hâlâ hayranlıkla okunuyor, büyük ilgi görüyor.

HEMİNGWAY'İN YAZARLIK KARİYERİ

Hemingway, iki savaş arasının en büyük yazarlarından biriydi. Eserlerinde özlü bir tarza sahipti ve bu gazetecilik geçmişinden kesinlik ve "gerçekçilik" adesinden kaynaklanıyordu. İki farklı karakter kategorisi vardı. İlk kategoride "kayıp kuşak" bulunuyordu. I. Dünya Savaşı yüzünden kadın ve erkekler ahlâk değerlerine inanmıyor, kendi duygusal keşiflerini ilgilendirmeyen her konuya büyük bir ilgisizlik duyuyorlardı. İkinci kategoride ise basit karakterli maceracı ruhlar bulunuyordu ve bunlar daha çok derin duygulara sahip profesyonel boksörler veya boğa güreşçilerinden oluşuyordu.

Hemingway'in ilk eserleri arasında hikâyelerden oluşan ve yayımlanmış ilk kitabı olan "Üç Hikâye ve 10 Şiir" (1923) ve "Kadınsız Erkekler" (1927) sayılabilir. Ancak Hemingway ününü "Güneş de Doğar" (1926) adlı romanıyla kazandı. 1929'da ikinci büyük romanını yayımladı. Babasının intiharı, boşanması ve tekrar evliliğinden sonra, İtalyan cephesindeki kendi deneyimlerinden yola çıkarak yazdığı "Silahlara Veda." Güneş Yine Doğar (1926) ve Silahlara Veda (1929) ile Hemingway, hayatı boyunca tanınmış bir yazar olarak kalmayı garantiledi.

1932'de yayımlanan "Kazanana Ödül: Yok"ta Avrupa'daki yoksulları anlatıyordu Hemingway. Ardından iki gerçekçi roman geldi: Boğa güreşini anlattığı öyküler den oluşan "Öğleden Sonra Ölmek" (1932) ve yine avtardan bahseden "Afrika'nın Yeşil Tepeleri" (1935).

Hemingway umutsuzluk ve çöküş gibi konularla parlamaya başlamışsa ama 1930'ların sonunda giderek daha çok sosyal meselelerle ilgilenmeye başlamıştı. 1937 tarihli romanı "Ya Hep Ya Hiç" ekonomik ve siyasi adaletsizlikleri yargılıyordu. En bilinen iki hikâyesinden "Francis Macomber'in Kısa ve Mutlu Hayatı" ve "Kilimanjaro'nun Karları" da bu duyguyla yazılmıştı.

İspanyol İç savaşı günlerinden esinlendiği "Çanlar Kimin için Çalıyor"da (1940) Hemingway dünyanın neresinde olursa olsun özgürlüğün ortadan kalkışının bütün dünyada özgürlüğü tehlikeye attığını gösteriyordu. Bu romanı en ünlüsü olarak kaldı.

"Çanlar Kimin İçin Çalıyor"dan sonra Hemingway'in öncekı dehasına yaklaşan yegâne eseri, "İhtiyar Balıkçı"dır (1952). Kitabı bir balıkçıyı anlatan bu destansı roman ona ayrı yıl Pulitzer Ödülü'nü, ertesi yıl da Nobel'i getirdi.

zeynep şehiraltı

Son Söz

Filistin'in büyük düşünür ve eylem adamı Edward Said'in ölümünün ardından, oğlu Wadie E. Said'in, babasının yeni baskısı yapılan kitabı için kaleme aldığı yazıyı sunuyoruz

[redacted]

[redacted] yaşadığım zor durum ya da [redacted] eceği hakkında hiçbir bilgi vermek [redacted] enlerin bazı Filistinlilerin yaşadıklarının ya [redacted] zordu ve bunun hakkında mümkün olduğu kadar bu [redacted] babama bu tecrübeyi yazacağımı dair [redacted] umama rağmen, ona verdiğim sözü ar [redacted] ora çıkabildim.

[redacted] yazdığına göre, Filistinliler [redacted] düşmanlarının düşmanlığıy [redacted] olan ve bilinçaltında bunun farkında [redacted] ve bir halk olarak ideallerimizin ve dünyanın du-

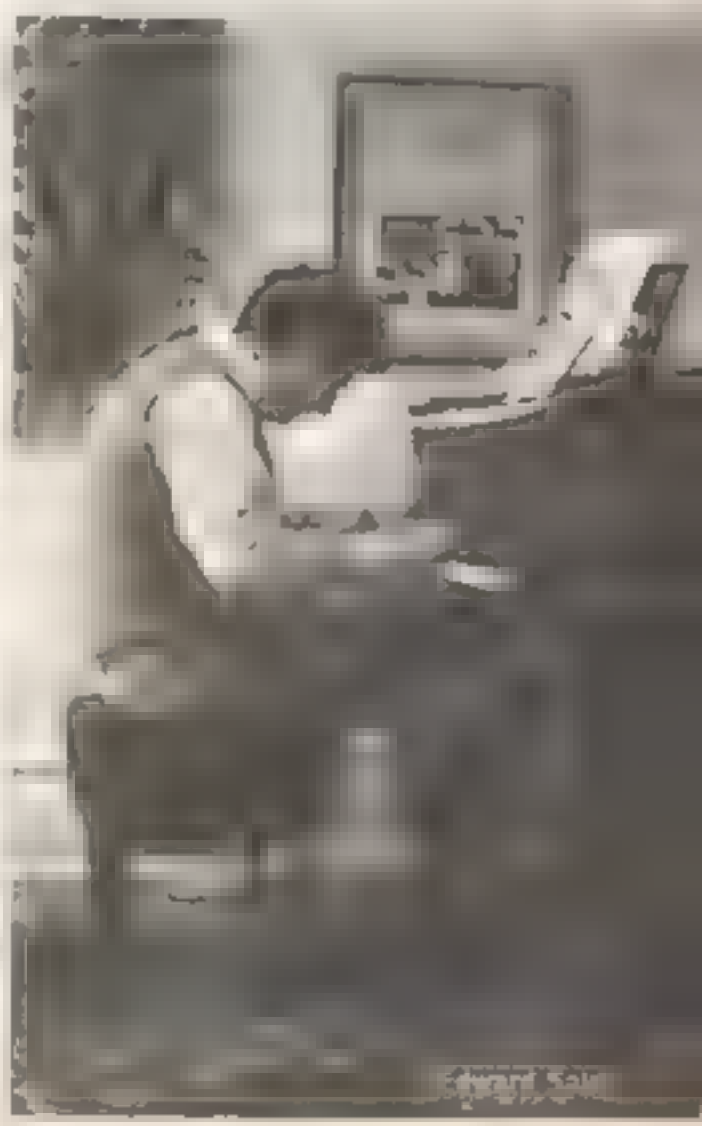

sündüğünden çok daha fazlasını yapabileceğimizi ve bunu Filistinlilerin gösterdiği ve göstermeye devam

çtırmeye çalışırdı. Bu sayfalardan da belli olacağı gibi babamın 1991 ve 2001 yılları arasında Güney Afrika'ya yaptığı ikiziyaret, mücadelenin nasıl olması gerektiğiyle ilgili düşünceler üzerinde derin etkiler bırakmıştı. Filistin'deki sivil başkaldırıyla ilgili bir programla birlikte yürütülen ve Amerika, Avrupa, Asya Afrika ve en can alıcı nokta olan İsrail'de yapılacak olan kamuoyu bilgilendirme kampanyaları, İsrail'in hükümdarlığını kırmak ve soruna bir çözüm getirmek için izlenebilecek tek gerçekçi yöntemdir. Cüretkâr ve anti-kolonistik hareketleri geçmişinde barındırdığı için kullanılabilecek tek yöntem olan Güney Afrika modeli, Filistinliler bir adım ileri götürmeyi başar

işkence ve en basit ve kutsal haklar konusunda bile bir anlaşmaya varamayan hükümet ya da seçkin sınıf abi ki bunu duymaktan hoşlanmamıştı. İşte bu yüzden babamın cenazesinde bu kadar Filistinli ve Arap

biraz da uygunsuz gelmişti. Belki babamın onlar hakkında neler söylediğini duymamıştardı, belki de duymayı reddetmişlerdi ve sadece onun "büyük bir şahsiyet" olduğundan dolayı saygı gösteriyorlardı.

Filistinli ve Arap başkan ve entelektüeller kaybetmeye mahkum oldukları için üzülürken ve buna uygun davranırlarken, halk bu tarz bir zayıflığı kabul etmiyor ve bundan acı duymuyorlardı. İşte bu düşünce, babamı kendi yaptığı şekilde yazmaya ve konuşmaya itti. İtiraf etmeliyim ki; o zamanlar güney Afrika modelinin güvenilirliğinden ve kendilerini hem mağdurluk, hem haklılık seviyesinde bulan her alanda üstün gören İsraillilere gerçekten ulaşabileceğimizden ve onları harekete geçirebileceğimizden emin olamıyordum. "Ama Wadie", dedi, "bu daha önce hiç yapılmış mıydı? Biz hiç onları harekete geçirmeye ve onlara bizim onların topraklarını ele geçirmeye çalışmamızın onlara yaptığının sonucu olduğunu açıklamaya çalıştık mı?" Onun vizyonu iki ülke halkının bir arada yaşaması ve bunun da askeri olmayan yöntemlerle sağlanmasıydı. Yine de, onun görüşünde sorun hiçbir zaman gizli görüşmeler ya da yalnızca güçlü tarafın, yani İsraillilerin, cömertliği ve iyi niyetine bağlı olup el altından imzalanan anlaşmalara yer almadı. Bu sebepten dolayı Cenova Müzakereleri, Ayalon-Nusseibeh ın planı yada Filistin seçkinlerinin bir İsrailliyle halka danışmadan yaptığı gizli ve acelecı bir anlaşmaya karşı çıkma kısmında tereddüt etmedi.

Bu fikirler babamın ağırbaşlı olmak ya da Oslo Müzakereleri ya da barış sürecinin başarısız olmasından memnun olduğunu göstermiyordu. O da, en az diğerlerimiz kadar, Filistinlilerin hâlâ gördüğü kötü muameleden nedeniyle hayal kırıklığına uğramıştı. Bana

yok insan babamın yazılarından zevk aldığını söylese de, çoğu kişi onu anlattığı geleceğin asansını çok fazla göremiyorlardı. Babamın sorunu çözmek için bir fikri vardı ama hem Filistinliler hem de İsrailliler böyle bir sonucun büyük bir zaman ve emek gerektireceğini ve tamamıyla iki grubun da birbirinin varlığına razı olmaya gerektiğini kabul etmek istemediler. Çoğunlukla onu sadece o dünyanın değişik yerlerinden gerekli olan yardımı bulan kişi olduğuna göre, neden planladığı bu hareketin başına geçmediğini sormak istedim. Bunu sormaktaki tereddüdümün sebebi onun içine işleyen hastalığının, onu fiziksel olarak tam zamanlı bir politik lider ve eylemci olmasını engellemesi ve bunu sormamın, kısa bir süreliğine bile olsa, onun manevi olarak çökmesine neden olacağından korkmamdı. Her ne kadar babam sadece naklen ve isimsiz bir şekilde hastalığı hakkında yazsa da, bunun yaratılış aciliyet hissi mesajında önemli bir yer edindiği.

Babamın sesini ve varlığını kaybetmiş olmak hâlâ zor başa çıkabilecek bir kayıp olsa da, onun yıkıntıları altında bir toplumun neler başarabileceğinin kanıtıdır. Onunla bir ikili akımda kalacak en kayıp verici hatıra, ne kadar hasta ve güçsüz olursa olsun, gerçekleri söyleme ve insanları bilgilendirmeye kendini adamış olmasıdır. Onun son birkaç günlüğünde başlahaneye yapılmış sayısız ziyarette, kendi başına yapamayacak kadar güçsüz ve yorgun olduğu zaman, ona gizli eşini okumamı istedi; ve benim okurken o bunu talep etmediği halde kattığım yorumları sabırla dinledi. Doğrusu tamamen bilinçli ve uyanık olduğu son günde, hastalığına yenilmek üzereyken bile hâlâ Filistin halkı için ve erinçe şey yapamadığına üzülmesi bana hâlâ çok acı veriyor. Bu olağanüstü sahne karşısında hayretler içinde kaldım. Eğer Edward Said Filistin için yeterince şey yapmamışsa, ya biz ne yapmıştık? Bu soru yeni nesil tarafından cevaplandırılacak, ama orta olan mücadelemiz ve aşılması neredeyse imkânsız olan örneğine duyduğumuz saygı tarif edilemez kaybımıza üstün geldi.

*David Hirst Silah ve zeytin dalı. Ortadoğu'da barışın temelleri, 3. baskı. New York Nation Books,2003.

Wadie E. Said - Mart 2004

KOKTEYLLER MEVSİMİ

Eylül ayında yazarlar sanatçılar tatillerine son nokta [illegible] nemin ilk adımlarını atarmış. Ekim'de başlayıp Kasım'da doruk noktasına ulaşacak olan yayın mevsiminin hazırlıkları, ilk anlaşmalar, projeler bu ayda yapılırmış. Birkaç yıldır iyice moda olan yayınevi kokteylleri de bu ayda start verirmiş.

Sezonun ilk kokteylini kuruluşundan 25 yıl sonra [illegible] Can Yayınları [illegible] [illegible] Cemil Kavukçu'nun yeni romanı kutlanmış. Can Yayınla[illegible] [illegible] Yapı Kredi Yayınları [illegible] dostlarını özlemiş olan yazar ve sanatçılar, YKY'nın hollünü doldurmuş ve sergiyi açacak [illegible] Turizm Bakanı'nı beklerken fenalıklar geçirmişler. Hal[illegible]

Üçüncü kokteylü yeni romanını yayınlayan Cem Mumcu [illegible] kendi kitabına biraz iltimas geçmiş. Tanıtıma yüklen[illegible] vet vermiş. Kokteyl davetiyesine yeni romanı "Makber"i ilk okuma şansını Türk okuyucularına tanıdığını belirten ... [illegible] romanının dünya çapında olaca[illegible] [illegible] Makber [illegible] tıye çıkıyormuş. Bu davetiyede *"Makber'in dünyasına [illegible] inanıyoruz. O büyülü dünyayı yeniden keşfetmek için [illegible] nız"* yazıyormuş.

DEVLETİN YAYINCILIK SEVGİSİ

Kültür ve Turizm Bakanlığı, bu yıl aradan sonra kitap yayınına yeniden başlamış. Göreve başladığında [illegible] Erkan Mumcu'nun, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ve hatta devle[illegible] yormuş. Hatta bu amaçla geçtiğimiz yıl kalburüstü yayıncılarla bir toplantı yapıp onların da görüşlerini al[illegible]

"Devlet yayıncılık alanından da çekilerek Avrupai bi[illegible] rin, yazarların sesi yükselmiş, *"Devlet yayıncılığa devam etsin"* diye baskı yapmışlar. Böyle olunca da Bakan beyin sözleri ve yayıncıların talepleri bir anda unutuluverniş ve yazarın, akademisyenin sözünün bakanın sözünden daha önemli olduğuna inanan bürok[illegible] tekrar yayıncılığa soyunuvermiş. Olaya uygun bir kılıf hazırlamak amacıyla da *"Yayıncıların basamayaca[illegible]*

Eylül ayının sonuna doğru bakanlık, 9 yeni eseri ki[illegible] [illegible] *"Makber"* [illegible]

[illegible] Listenin devamına bakınca da niyette [illegible] birini tutmadığını, eskiden olduğu gibi bırakalım akademisyenlerin yayınevi bulamadıkları doktora tezlerinin, asla yayıncı bulamayacak baş "hamili kart" yazarın yayıncısının yine Kültür bakanlığı olacağını düşünmüşler. Bazı yayıncılar bakanlığın böyle hareket [illegible] ve yazarlardan kendilerini kurtardığını, bu yayın etkinliğinin tüm hızıyla devam etmesinin Türk yayıncılığına [illegible] şı çıkanlar ise Kültür bakanlığının kısıtlı bütçelerinin gereksiz yayınlarla çarçur [illegible] yayıncılarının basamayac[illegible] ğın zaten çok az olan bütçesini kütüphaneleri kuvvet[illegible] mek isteyenler *"Devleti bürokratlar yönetir"* sözünü hatırlatmadan edememişler. Anlayacağınız Bakan Erkan Mumcu bey ne derse desin bürokratlar yine bildi[illegible]

şini okumuş. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ve dolayısıyla devletin yayıncılığa bakışında değişen bir şey olmamış.

İRFAN KÜLYUTMAZ'IN KİMLİĞİ

Hilmi Yavuz, *Şiirsi* dergisinin on yıl aradan sonra tekrar yayınlanmaya başlaması nedeni ile yazdığı yazıda bir zamanların efsane yazarı **İrfan Külyutmaz** heyetindeki kimliğini değilse etmiş. Özellikle 80'li -90'lı yıllarda yazdığı yazılarla edebiyat dünyasında büyük ilgi toplayan **İrfan Külyutmaz** gerek üslûbuyla, gerekse ele aldığı konularıyla ünlü bir şairimizi hatırlattığından o şairimizin takma adı olduğuna inanılırmış. Bu şairimizin **Orhan Pamuk, Ahmet Altan, Enis Batur, Züfti Livaneli** gibi yazarlar hakkındaki görüşlerini **İrfan Külyutmaz** imzası ile yayınlattığı hâkim karı imiş.

1986'da Şiirsi'nin ilk sayısının yayına hazırlanışını hatırlatan **Hilmi Yavuz** (Zaman, 16.9.2004) sözlerine şöyle devam etmiş; *'Şiirsi'nin benim için bir nostaljisi vardır. 1986'da, Vural Bahadır Bayrı, Osman Hakan, Orhan Alkaya, Seyhan Erözçelik, 'Şiirsi'yi çıkarmaya karar verdiklerinde, kendilerinden daha yaşlı kuşaktan bazı şairlerle görüşmek gereğini duymuşlar, bu arada benimle de konuşmuşlardı. Bahadır, benim, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nden, Seyhan, Boğaziçi Üniversitesi'nden öğrencilerimdir. Orhan'la Gelişim Yayınları'ndan tanışıyorduk; Hakan'ı ise genç bir şair kimliğiyle tanıyordum. Hepsinin neredeyse ilk şiirlerini okumuş olmak gibi bir ayrıcalığım ve elbette bahtiyarlığım vardır. Gerçi Bahadır da, Seyhan da, 1986'da, artık öğrencim değillerdi, ama bağlarımız sürüyordu. O nedenle, beni, kendilerinden önceki kuşaklardan ilişki kurdukları öteki şairlerden daha yakın hissetmiş olmalılar ki, yayın kurulu toplantılarına çağırmaya başladılar. Derginin adı, sanıyorum, Pablo Neruda'nın İspanya'da yayımladığı 'Caballo Verde Por La Poesia' ('Şiirin Yeşil Atı') dergisinin adından esinlenerek konulmuştu.*

"Genç arkadaşlarımın o zaman gençliği dördü de yirmili yaşlarının sonunu sürüyorlardı. Bense, şu yaşıma basmıştım. Bendeki de 'kolektif bir çalışmaya' katılmamı istediler. Bu 'kolektif çalışma', 'İrfan Külyutmaz' imzasıyla beşimizin yazacakları edebiyat dünyasını sarsıcıya alan mizahi parçalardan oluşacaktı.

Öyleyse içinde bulunuyorum. 'İrfan Külyutmaz' adını, Orhan Alkaya önermiştir(!) 'Kitap 1'deki "Şöyle Bir Bakıyorum Da..." başlıklı ilk 'İrfan Külyutmaz' yazısındaki iki parçadan ilki benim, ikincisi ise Orhan Alkaya'nındır. Orhan, daha sonra 'Külyutmaz' yazınayı bana bırakıp onun izniyle bu imzayı daha sonra yıllarca kullandım- ve elbette, İrfan Bey'i bir tatlısu Osmanlısı üslûbu ile konuşturarak! ('Zaman' okurları, herhalde, 'İrfan Külyutmaz'ı hatırlıyor olmalıdır, diye düşünüyorum...)

"BAŞKA TÜR KORSANLIK" MI?

Korsan yayıncılar köşeye sıkışıp çıkar yol bulamayınca hemen *"Asıl korsanlığı yayıncılar yapıyor"* diye bir demeç patlatıveriyorlar. Can havliyle söylenen bu sözleri pek ciddiye almıyor ama hepimizin aklında *"Ya doğruysa!"* gibisinden bir soru da kalıyor. Korsanlar bu cümle ile yayıncıların kitaplarının korsanlığını yaptığını, yazarlara söylediklerinden fazla sayıda kitap basıp kendilerine verdiğini anlatmaya çalışıyor.

Refik Durbaş, Sabah Gazetesi'ndeki yazısında bu için başka bir boyutundan söz ediyor; yazarlara haber vermeden, izin almadan yapılan yayınlardan. Batılı çok antoloji hazırlayanların başvurduğu bir yöntem bu. Belki kanunu bilmemekten, belki de üşenmekten, antoloji hazırlayanlar yasal zorunluluk olmasına rağmen eser sahiplerinden izin almadan eserlerini derleyip yayınlıyorlarmış. Öyle ki, şair ve yazarlar eserlerinin bu antolojilerde yayınlandığından haberdar bile olmuyormuş. Eserlerinin kendilerinden habersiz antolojilerde yayınlandığını gören bazı şairler sinirlerini harap etmekle yetinirken, bazıları da dava açıp haklarını koruma yoluna gidiyormuş. Refik Durbaş'ın da başına böyle bir şey gelmiş.

Refik Durbaş'ın söz konusu ettiği ikinci olay ise daha ilginç. *"Bir büyük yayınevi, çok ünlü bir yazarımı-*

ilk kitabını bir milyon basarak Avrupa rekoru kırdığını gazetelerde sayfa sayfa verdiği ilanlarla duyuruyor. Bu yayınevi sonra sizden çok ünlü bir şairimizin çıkacak "toplu şiirler"i için bir yazı istiyor. Bir aya yakın çalışıp yazıyı veriyorsunuz. Sonrası mı? Bırakın koca bir teşekkürü ya da küçük bir telif hakkı ödemeyi, çıkan kitaptan bir adet bile adresinize gönderilmiyor. "Korsan kitap" deyince yalnızca sokak kaldırımlarında satılan kitaplar akla geliyor. Hem yazarından izin almadan yapıtını kullanacaksınız, hem kullandığınız o yapıttan yazarının haberi olmayacak... Bu da bir başka korsanlık değilse ne?"

EDEBİYAT DERGİLERİ KAPANIYOR!

Yeni çıkan basın yasası, düşünce ve ifade alanında getirdiği geniş özgürlük alanı ile övüle dursun, aslında edebiyat dergileri için büyük bir tehlike arz ediyormuş. Yeni basın yasasının getirdiği düzenlemelerden haberdar olmayan edebiyat dergileri kapanma tehlikesi ile karşı karşıya imiş. 26 Haziran'da yürürlüğe giren Basın Yasası'nın Geçici 1. Madde'sinde; *"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yayımlanmakta olan süreli yayınlara sahibi, sorumlu müdürü, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde yayınlarının türünü yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmek zorundadır. Bu süre içerisinde bildirim yükümlülüğüne uyulmaması halinde yayın sahibi, sorumlu müdür, beşyüzmilyon liradan yirmimilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza bölgesel süreli yayınlarda ikimilyar liradan, yaygın süreli yayınlarda beşmilyar liradan az olamaz"* denilliyormuş. Basın yasasına basın yeterince ilgi göstermediği için bu maddeden de, birçok diğer madde gibi kimsecikler haberdar olmamış. Oysa kanun yürürlüğe girdikten sonra otuz gün içinde dergi sahiplerinin yayınlarının yerel mi, bölgesel mi, ulusal mı olduğunu savcılıklara bildirmek zorunda imiş. Bu süre de 26 Temmuz'da sona ermiş.

Özellikle amatör nitelikteki edebiyat dergicilerinin yasanın bu maddesinden haberleri olmak savcılıktan gelen ceza bildirimleri ile olmuş. Tebligatlardaki 20 milyara varan para cezalarını gören dergiciler ne yapacaklarını şaşırmış.

Varlık, Ayvakıt, Lika, Kaşgar, Şiiri Özlüyorum, Yom Sanat, Kitap Haber, Ada, Yasakmeyve, Gonca, Orkun, Edebi Pankart, Editör, Vesvese ve Kavram Ve Kamasya dergileri para cezası tehlikesi ile karşı karşıya imiş. 20 milyara varan para cezalarını ödemek, bu dergilerin yayıncıları için imkânsızmış. Dergilerini kapatmaktan başka çareleri yokmuş. Bunun da gizli bir sansür olduğu, ülkedeki kültür ve sanat dergiciliğine vurulmuş ağır bir darbe olacağı ortadaymış. Dergi yöneticileri kendi aralarında haberleşerek ilgililerin konuyu değerlendirmesi dileğiyle bir açık mektup hazırlamışlar. Dilekleri durumlarının basında ilgili devlet bakanlığınca değerlendirilmesi ve devletin kendi dergileri için öngördüğü altı aylık sürenin özel dergilere de tanınması imiş. Tabii bunun için yasanın ilgili maddesinde bir değişiklik yapılması da şartmış.

KAÇAK YAYIN ve CADDE YAYINLARI TÜYAP KİTAP FUARI'NDA

Kaçak Yayın yazarları fuar süresince LeMan Dergisi standında okurlarıyla buluşacak.

Ayrıca Cadde Yayınları'nın düzenlediği imza günlerine yazarlarımız Nafer Ermiş, Esra Tayük, Ömür Candaş, Özlem Kumrular ve Kamil Karlıdağ katılacak.

DOĞAN KİTAP

...i Kitap Okunur

TÜYAP
23. İSTANBUL KİTAP FUARI
23 EKİM-31 EKİM 2004
4. VE 5. SALONDAYIZ

FUAR KİTAPLARI

Nuriye Akman / **Nefes** / *Roman*
Alpay / **Eylülde Gel** / *Anı*
Başar Başarır / **Çıktığınız Hevesle İnin** / *Öykü*
Nur Batur / **Yürekten Gülerekten Yürüdüm** / *Anı*
Chico Buarque / **Budapeşte** / *Roman*
Onur Caymaz / **Bak Hâlâ Çok Güzelsin** / *Şiir*
Onur Caymaz / **Seni Hatırlatan Yıldızlar** / *Roman*
İnanç Çakıroğlu / **Gölge Avcıları Kulübü** / *Roman*
DAİ Sijie / **Yargıç Di** / *Roman*
Laurent Gaudé / **Kral Tsongor'un Ölümü** / *Roman*
Anna Gavalda / **Bir Bekleyenim Olsa** / *Roman*
Homeric / **Rüzgârın Kraliçesi** / *Roman*
Valérie Tong Cuong / **Aşk da Aldatır** / *Roman*
Nedim Gürsel / **İlk Kadın** / *Roman*
Nedim Gürsel / **Paris Yazıları** / *Deneme*
Selim İleri / **İstanbul'un Sandık Odası** / *İstanbul Kitapları*
Özdemir İnce / **Yazmasam Olmazdı** / *Eleştiri*
Yılmaz Karakoyunlu / **Yorgun Mayıs Kovakları** / *Roman*
Asım Kocabıyık / **Tazlar Köyünden Boston'a** / *Anı*
Reşad Ekrem Koçu / **Topkapı Sarayı** / *Tarih*
Kenan Hulusi Koray / **Yaz ve Aşk Hikâyeleri** / *Öykü*
Helmut Krausser / **Şişko Dünya** / *Roman*
Marc Lambron / **İki Yabancı, Eller Birleşmiş...** / *Roman*
Mehmet Metiner / **Yemyeşil Şeriat, Bembeyaz Demokrasi** / *Anı*
Nicolas Michel / **Emilie'nin Son Yolculuğu** / *Roman*
Ahmet Oktay / **Gizli Çekmece** / *Anı*
Ahmet Oktay / **Şeytan, Melek, Soytarı** / *Eleştiri*
Altan Öymen / **Değişim Yılları** / *Anı*
Yiğit Özgür / **Karikatürler**
Sakıp Sabancı / **Her Şeyin Başı Sağlık** / *Anı*
Julien Sahuon / **Mükemmel Cinayetler** / *Roman*
Jale Sancak / **Kemi Düdemek** / *Söyleşi*
Jale Sancak / **Sürgün Melekler** / *Öykü*
Kemal Selçuk / **Aş Aşkları** / *Roman*
Ahmet Tangün / **Kiraz Toplayan Uskumru** / *Anlatı*
[illegible] / **Başıboş Kentler 2 / Kahire** / *Roman*
Erdil Yaşaroğlu / **Komikaze 9**
Göksel Yılmaz / **Tanrının Zamanı** / *Roman*
Doğan Yurdakul / **Suların Kavşağında** / *Roman*

COLETTE

CANİKO

Vivet Kanetti'nin
Nefis Türkçe'siyle

YARIN ÇAĞLARDA HİÇBİR BÜYÜK EDEBİYATÇI-SANATÇININ YOK KİŞİ ESERİ VE HAYATINDA AHLÂKİ VE VİCDANİ ÖLÇÜLERİ COLETTE KADAR DEVRE DIŞI BIRAKABİLMİŞ OLSUN... MODERN ÇAĞLARDA, BU ÖLÇÜLERE KAFA TUTMUŞ PEK ÇOK YAZAR KARŞIMIZA ÇIKAR ELBETTE... AMA BU KAFA TUTUŞLAR VE KAMPANALIKLAR, KAÇINILMAZ BİR "ÖLÇÜ"YLE, TOPLUMA ÖDENEN DİYETLE BİRLİKTE GELİRLER VE "TEK TANRILI DİNLER" KÜLTÜRÜ İÇİNDE YERLERİNİ ALIRLAR... COLETTE'İN DURUŞU, İŞTE BU ÇERÇEVE DIŞINDADIR... ONDA TEK TANRILI DİNLERİN KÜLTÜRÜ İLE HESAPLAŞMAK, BU HESAPLAŞMANIN DİYETİNİ ÖDEMEK YOKTUR... BÖYLE BİR KÜLTÜRÜ O, ZİHİNSEL BİR ÇABAYLA DEĞİL, ESKARENGİZ VE KISKANILASI BİR DOĞALLIKLA, SANKİ "DEVRE DIŞI" BIRAKMIŞTIR...

CADDE